

ภาคผนวก

ภาคผนวกที่ 1 การสรุปรวบรวมและจัดหมวดหมู่เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ

Entrepreneurship

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
सानิต ศิริวิศิษฐ์กุล และนันทนา ขวศิริกุลทล. (2560)		<ul style="list-style-type: none"> - ความโน้มเอียงในการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation) - พฤติกรรมความใฝ่รู้ (Information seeking behavior) - ความคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking) - ความคิดวิจารณ์ญาณ (Critical thinking) 	<ul style="list-style-type: none"> - ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ (English Proficiency) - ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Skills) 	
กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม (2559)	<ul style="list-style-type: none"> - ความพร้อมด้านแหล่งเงินทุน - เครือข่ายทางธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนการทำธุรกิจ - ประสบการณ์ทางธุรกิจ 	<ul style="list-style-type: none"> - วิสัยทัศน์ - เป้าหมายที่ชัดเจนในการทำธุรกิจ - แนวคิดและความคิดสร้างสรรค์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการตลาด และการกระจายสินค้า - ความชำนาญ - การกำหนดแผนงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของผู้ประกอบการ-
สำราญ สารบรรณ (2560)			<ul style="list-style-type: none"> - การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม 	
บัญญัติ เลิศคุณากร และโรจนศักดิ์ โนมวิไลลักษณ์ (2561)		<ul style="list-style-type: none"> - การคิดเชิงระบบ - การคิดเชิงออกแบบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้และความเข้าใจในด้านสารสนเทศ - ความรู้และความเข้าใจดิจิทัล - ความรู้และความเข้าใจความเป็นสากล 	
สมทบ แก้วเชื้อบัณฑิต พังนรินทร์ และชนพล ก่อฐานะ (2562)		<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาการเองให้รู้ทันตลาดอยู่เสมอ - มีความมุ่งมั่น - มั่นใจในความรู้ความสามารถ 	<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรมจัดการ - กลยุทธ์ทางธุรกิจ - เทคโนโลยี สารสนเทศ 	

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
		<ul style="list-style-type: none"> - มีความซื่อสัตย์ - มีความต้องการความสำเร็จในการทำธุรกิจ - การตั้งเป้าหมายในตนเองเพื่อก้าวไปให้ถึงจุดนั้นโดยไม่ย่อท้อ - มีคุณธรรม 		
จุฑาพร รัตนโชคกุล (2561)		<ul style="list-style-type: none"> - คุณธรรมและจริยธรรม - กล้าเผชิญความเสี่ยงสามารถนำความเสี่ยงมาวิเคราะห์และหาโอกาสในการดำเนินธุรกิจ - มีความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจ - ความอดทนต่อการแก้ปัญหา - การมีความเชื่อมั่นในตนเอง - มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี - ใส่ใจในการพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - มีความรู้ทางเทคนิคการขายสินค้า 	<ul style="list-style-type: none"> - การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง
อาศิรา ราชเวียง (2560)		<ul style="list-style-type: none"> - มีความสามารถเชิงนวัตกรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ความรู้ทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี - การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาตั้งแต่กระบวนการคิด การวางแผน และนำไปสู่การปฏิบัติบนพื้นฐานของดิจิทัล 	
มรกต กำแพงเพชร, สวรรยา ธรรมอภิพล และนรินทร์ สังข์รักษา. (2562).	<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนด้านวัตถุ - การสนับสนุนด้านอารมณ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการความสำเร็จ - ความต้องการอำนาจ - ความใส่ใจในความสำเร็จ - ความเป็นตัวของตัวเอง - ความก้าวร้าวในการแข่งขัน - ความใส่ใจในการเรียนรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - นวัตกรรม - การสนับสนุนด้านข้อมูล 	
Hamidreza, Taraneh et al. (2012).		<ul style="list-style-type: none"> - การรับความเสี่ยง - ความต้องการผลสำเร็จ - ความชัดเจนในความคิด - มีแบบแผนและแนวทางในการปฏิบัติ - การแสวงหาความฝัน ความท้าทาย 		

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
		- ความอดทนต่อความไม่ชัดเจน		
Halim, Wan Asri bin Wan Abdul Aziz and Zakaria. (2009)		- ความมุ่งมั่นทางธุรกิจ		
Antoncic. (2009).		- การเปิดกว้าง (openness) ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ปรัชญา สติ ปัญญา ซับซ้อน ลึกซึ้ง - ความมั่นคงทางอารมณ์ ได้แก่ ผ่อนคลาย ไม่เจ้าอารมณ์ ไม่ อิจฉา และไม่ หงุดหงิด		
New Commission on the Skills of the American Workforce (2007)		- มีจิตสำนึกต่อโลก - ความตระหนักในสุขภาพ สวัสดิภาพ และสิ่งแวดล้อม	- ความรู้พื้นฐานด้าน การเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ - ความรู้พื้นฐานด้าน พลเมือง	
Heuvel and et al. (2013).			- การวางแผนการป้องกัน - สร้างจุดแข็งจาก ทรัพยากรที่มีอยู่ - การลดความเสี่ยง	- การรับมือกับความ เปลี่ยนแปลง
McClelland. (1953).		- ตั้งมาตรฐานที่เป็นเลิศในการทำงานและรับผิดชอบงานที่จะ ทำ - กล้าเสี่ยง - พยายามอย่างไม่ย่อท้อจนกว่า จะบรรลุเป้าหมาย - มีความสามารถในการวางแผน ระยะยาว - ต้องการข้อมูลย้อนกลับ (รู้ผล) ของงานที่ทำ - เมื่อประสบความสำเร็จจะคิด หรือเชื่อว่าเป็นความสามารถ หรือความมานะพยายามของตน		
Donald and William. (1990).	- มีหุ้นส่วนตัวในบริษัท - มีประสบการณ์ใน การทำธุรกิจ	- พยายามลดความเสี่ยงของ ธุรกิจ - เป็นนักสื่อสารที่ดี		

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
Pandey and Tewary. (1979).	- อายุต่ำกว่า 35 ปี	- มี locus of control ภายในมากกว่านอก		
Rauch. (2007).		- ต้องการความสำเร็จ - อดทนต่อความตึงเครียด - ต้องการความเป็นอิสระ - บุคลิกภาพเชิงรุก - มีความสามารถ	- นวัตกรรม	
Aslam. (2016).		- Extraversion - Openness to experience - Risk-taking propensity - Tolerance of ambiguity - Creativity - Self-efficacy		
cromie (1987)		- ความต้องการความสำเร็จ		
Stewart and Roth (2001)		- การชอบความเสี่ยง		
Brockhaus (1980)		- locus of control		
Schere (1981)		- ความอดทนต่อความคลุมเครือสูง		
Brandstatter (2011)		- การรับรู้ความสามารถของตนเอง - ความคิดสร้างสรรค์		
Townsend, Busenitza, and Arthursb. (2010).		- ความมั่นใจในความสามารถของตนเอง		
Townsend, Busenitza, and Arthursb. (2010)		- มีเป้าหมาย - มีความสามารถในตนเอง - มีวิสัยทัศน์		
Baum and Locke. (2004).	- ปัจจัยส่วนบุคคล			- ปัจจัยสิ่งแวดล้อม
Zhao, Seibert, and Lumpkin. (2009).		- Conscientiousness - Openness to experience - Emotionally stability - Extraversion		
Beek (2017)		- ความคิดสร้างสรรค์		
Stephen and Butlerb. (2007).		- การเฝ้าวัวโอกาส	- ฐานความรู้จากเครือข่ายสังคมที่พัฒนาอย่างดี	

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
เจษฎา สุขทิศ (2561)			<ul style="list-style-type: none"> - ด้านการเงิน - ด้านกฎหมาย - ด้านเทคโนโลยี - อื่นๆ เช่น การเขียนแผนธุรกิจ การวางกลยุทธ์ขององค์กร 	
Frances (2007)	- ประสบการณ์ในวิชาชีพ		<ul style="list-style-type: none"> - ทักษะในการติดต่อสื่อสาร - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยี - ความรู้ด้านการเงิน - ความรู้ด้านการตลาด 	
Fems, Agada, Godsave and Opigo (2017)				<p>การศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการส่งผลต่อการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ประเทศที่เป็นผู้นำในการให้การศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการจะสามารถสร้างนวัตกรรมโดยผู้ประกอบการได้มากกว่าประเทศที่ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญที่ต่ำกว่า</p>
Sullivan (2017)		<p>ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> -ผู้สร้างสรรค์ -ผู้แสวงหาโอกาส -ผู้สร้างความเชี่ยวชาญด้านธุรกิจการเกษตร -วิสัยทัศน์ -ใฝ่รู้ -ความมั่นใจ (proactiveness) -ตั้งใจ -มุ่งมั่นพยายามเพื่อบรรลุเป้าหมาย 	<p>ผู้ประกอบการเกษตรเป็น</p> <ul style="list-style-type: none"> -ผู้สร้างนวัตกรรม -ทักษะด้านการจัดการ 	<p>นิยาม ผู้ประกอบการเกษตร (agri-entrepreneur) หมายถึง นวัตกรรมผู้แสวงหาโอกาสในการใช้ที่ดินและทรัพยากรเพื่อการประกอบธุรกิจที่เชี่ยวชาญในด้านในเพิ่มคุณค่าสินค้าเกษตรและอาหาร</p>

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
Ahmad & Seymour (2008)				นิยาม -ผู้ประกอบการ -การเป็นผู้ประกอบการ -กิจกรรมการประกอบการ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (ดูต้นฉบับ)
Rauch, Wiklund, Lumpkin and Frese (2009)	-	-ความมั่นใจ -การเผชิญความเสี่ยง -ความมั่นใจ (proactiveness)	-การสร้างสรรคผลิตภัณฑ์ใหม่	-การเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลต่อสมรรถนะของกิจการ เช่น ผลประกอบการด้านการเงิน -ปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผล เช่น บริบททางวัฒนธรรม และขนาดธุรกิจ
Afzal, Mansur and Manni (2018)	-การศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการถ่ายทอดความรู้	-ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ -การรับรู้ถึงโอกาส	ทรัพย์สินทางปัญญา	ส่งผลต่อสมรรถนะการประกอบการ
Schmiemann (2012)		-การจัดการความเสี่ยง -ความคิดสร้างสรรค์	-การสร้างนวัตกรรม -ความสามารถในด้านการจัดการ	-นิยาม การเป็นผู้ประกอบการ เป็นชุดความคิดและกระบวนการในการสร้างสรรค์และพัฒนา กิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยการผสมผสานการจัดการความเสี่ยง การสร้างสรรค์ และ นวัตกรรม กับการจัดการที่มีประสิทธิผล -ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน เช่น กำไร และไม่ใช่ตัวเงิน เช่น ความพึงพอใจส่วนบุคคล สถานะทาง

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
				อาชีพ การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำเนินชีวิต การเป็นที่รู้จัก และอื่นๆ
Ahmad & Hoffmann (2012)	มี (ดูต้นฉบับ)	มี (ดูต้นฉบับ)	มี (ดูต้นฉบับ)	ปัจจัยสนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการทั้งหมด
Hogberg, M. (2012)		ทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ		การสร้างวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อสังคม การเป็นผู้ประกอบการซึ่งต้องใช้เวลา โดยให้การศึกษาระยะยาว ตั้งแต่ชั้นก่อนวัยเรียน จนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยการสร้างทัศนคติที่ดีผ่านสื่อต่างๆ การจัดกิจกรรม การร่วมมือระหว่างรัฐ และเอกชนเพื่อสร้างบรรยากาศหรือเงื่อนไขที่ดีสำหรับผู้ประกอบการ
Kahan, D. (2012)		มี (ดูต้นฉบับ)	มี (ดูต้นฉบับ)	การเป็นผู้ประกอบการสำหรับเกษตรกร
Ridha, R. N. Burhanuddin, and Wahyu, B. P. (2017)				ปัจจัยที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ ได้แก่ ค่านิยมส่วนบุคคล และปัจจัยภายนอกอื่นๆ ได้แก่ บทบาทของทีม ครอบครัว พ่อแม่ เพื่อน และที่ปรึกษาทางธุรกิจ
Ferris, S. (2016)			ทักษะที่จำเป็นในการประกอบการธุรกิจ การเกษตร (ดูต้นฉบับ)	
นฤกร เกิดรุ่งโรจน์ และสุทธินันท์ พรหมสุวรรณ			-การปรับตัวด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การจัดทำฐานข้อมูลลูกค้าอย่างเป็นระบบ	

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
			-การปรับตัวทางการเงินให้เหมาะสมกับธุรกิจ -การมีสินค้าที่เพียงพอ -การบริหารงานบุคคล เช่น การกำหนดคุณสมบัติบุคคลที่เหมาะสม	
Bujor, A. & Avasilcai, S. (2016)		การสร้างสรรค	การใช้ประโยชน์ด้านความคิดสร้างสรรค์ของตนเองและทุนทางปัญญาอื่นๆ	
Bacigalupo, Kampylis, Punie and Van den Brande (2016)		มี (ดูต้นฉบับ)	มี (ดูต้นฉบับ)	กรอบการให้การศึกษา
Verhees, Lans and Versteegen (2012)		ความมีนวัตกรรม (innovativeness) การจัดการความเสี่ยง (risk-taking) ความมั่นใจ (proactiveness)	การเน้นตลาด (market orientation) ได้แก่ การเน้นการสร้างความร่วมมือกับผู้ซื้อ การเพิ่มราคา และการริเริ่มกิจกรรมใหม่ๆ มากกว่าการเน้นลดต้นทุนและการสร้างหนี้	
ชนม์ธรรุชา กันวานศุกพันธ์ (2557)				ความเร็วในการเข้าครอบครองตลาดก่อนคู่แข่งขึ้นขึ้นกับความพร้อมของทุนมนุษย์ของผู้ประกอบการ โดยการพัฒนาต้องเริ่มจากผู้ประกอบการเองที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญ มีการประเมินตนเองและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนภาครัฐก็ควรกำหนดนโยบายและโปรแกรมการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง	ประชากรศาสตร์ (demographic factors)	คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurial orientation)	ความรู้และทักษะ (knowledge and skill)	อื่นๆ (Other)
สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์, พัทธ์ดมจ วัฒนสินธุ์, อัจฉรา จันทร์ฉาย และ ประภอบ คุปรัตน์ (2553)			นวัตกรรมยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในขณะเดียวกันผู้ประกอบการก็เป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรม	

Digital environment

เอกสารอ้างอิง	คำอธิบาย
เศรษฐพงศ์ มะลิสุวรรณ, ประสาน ประวัตินุ่งเรือง และคณะ (2558)	การสร้างแผนพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลให้ประสบความสำเร็จ ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญ ได้แก่ 1. วิสัยทัศน์ที่ยาวไกลแต่ยืดหยุ่นได้ 2. การแข่งขันผลักดันตลาดให้เติบโต 3. การกระตุ้นอุปสงค์อย่างรอบด้าน
อนุพงศ์ อวิรุทธา, ศุภลักษณ์ ไชยสิทธิ์ และคณะ (2560)	การศึกษาความพร้อมและความต้องการในการพัฒนาทักษะของเกษตรกรในการปรับตัวสู่นโยบายประเทศไทย 4.0 พบว่าความต้องการในการพัฒนาทักษะในการประกอบการในยุคดิจิทัล คือ - ความต้องการในการพัฒนาทักษะทางด้านความรู้และความเข้าใจในด้านสารสนเทศ - ความต้องการในการพัฒนาทักษะทางด้านความรู้และความเข้าใจดิจิทัล
กฤตภาส เข้มนาม (2560)	อุปสรรคของการเปลี่ยนแปลงธุรกิจไปสู่ยุคดิจิทัลของธุรกิจครอบครัวขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น คือ 1) การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ 2) ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ 3) การเข้าถึงเทคโนโลยี 4) ขาดความรู้เรื่องการลงทุนหรือ ROI (Return of Investment) 5) ผู้บริหารไม่ได้สนับสนุนอย่างเพียงพอต่อการเปลี่ยนแปลง โดยปัญหาที่เจ้าของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเห็นว่าเป็นปัญหาตรงกันและมากที่สุดคือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้และความสามารถ (Digital skills) รองลงมาคือ ผู้บริหารระดับสูงขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ
New Commission on the Skills of the American Workforce (2007)	ทักษะการเป็นผู้ประกอบการเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย จิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง ความตระหนักในสุขภาพ สวัสดิภาพ และสิ่งแวดล้อม
ศิริวรรณ มุนินทรวงศ์ และทัศนีย์ เมธาพิสิฐ (2558).	ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21” (21st Century Skills) ครูจะเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้หรือเป็นโค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน โดยมีสาระสำคัญตามผังกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คือ 1. สาระวิชาหลัก 3Rs ได้แก่ Reading (การอ่าน), (W) Riting (การเขียน) และ (A) Rithmetics (คณิตศาสตร์) 2. ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 4Cs ได้แก่ Critical Thinking and Prob-lem Solving หรือ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา Communications, Information, and Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและรู้เท่าทันสื่อ) Collaboration, Teamwork and Leadership (ทักษะ

	<p>ด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีมและภาวะผู้นำ) Creativity and In-novation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม)</p> <p>3. ทักษะชีวิตและอาชีพ ได้แก่ Career and Learning Skills (ทักษะอาชีพและทักษะการเรียนรู้) Cross-cultural Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์)</p> <p>4. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อสารและเทคโนโลยี Computing and ICT Literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี สารสนเทศ และการสื่อสาร)</p> <p>นอกจากทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แล้วนั้น การพัฒนาทักษะแห่งอนาคตใหม่ พัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคตน่าอยู่มากยิ่งขึ้น นั่นคือจิตสำนึกสำหรับอนาคตที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) จิตเขียวชาญ 2) จิตรู้สังเคราะห์ 3) จิตสร้างสรรค์ 4) จิตเคารพ 5) จิตรู้จริยธรรม</p>
เบญจวรรณ ถนอมชยธวัช , ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์ และคณะ. (2559).	<p>นอกจากทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แล้วนั้น การพัฒนาให้นักศึกษาสามารถดำรงชีวิตและยืนหยัดในโลกอนาคตได้อย่างมีความสุขทั้งด้านการดำเนินชีวิตและด้านหน้าที่การงาน สามารถปรับตัวให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นในศตวรรษนี้ สามารถเอาตัวรอด เป็นบัณฑิตที่มีคุณสมบัติพร้อม และประสบความสำเร็จได้นั้น จำเป็นต้องเสริมสร้างให้นักศึกษามีคุณลักษณะ ทักษะแห่งอนาคตใหม่ พัฒนาจิตสำนึกต่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกต่อการเป็นพลเมืองและจรรยาบรรณให้สังคมในอนาคตน่าอยู่มากยิ่งขึ้น นั่นคือจิตสำนึกสำหรับอนาคตที่สำคัญ ประกอบด้วย 1) จิตเขียวชาญ 2) จิตรู้สังเคราะห์ 3) จิตสร้างสรรค์ 4) จิตเคารพ 5) จิตรู้จริยธรรม</p>
Maytwin. (2018)	<p>ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (21st-Century Skill) ออกมาเป็น 16 ทักษะ โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่</p> <p>1. Foundational Literacies เป็นกลุ่มทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับบริบทที่แตกต่างกัน</p> <p>2. Competencies เป็นกลุ่มทักษะที่ต้องนำมาใช้ในการจัดการกับปัญหาหรือความท้าทายที่ต้องเจอในชีวิต ซึ่งความท้าทายเหล่านั้นจะมีความซับซ้อนขึ้นเมื่อเทียบกับความท้าทายในโลกเก่า โดยกลุ่มทักษะนี้จะเป็นทักษะสำคัญที่ใช้ร่วมกันในการวิเคราะห์ปัญหาให้ถูกจุด (Critical Thinking) สร้างวิธีการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creativity) รวมทั้งสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่น (Communication & Collaboration) เพื่อแก้ปัญหาให้ได้ดี กลุ่มทักษะนี้มักถูกเรียกว่า 4C</p> <p>3. Character Qualities กลุ่มทักษะที่ใช้ในการจัดการตัวเองกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เช่น ความอยากรู้อยากเห็น (Curiosity) การริเริ่มสร้างสรรค์ (Initiative) ความพยายามในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Persistence/Grit) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสภาพแวดล้อม (Adaptability) ความเป็นผู้นำ (Leadership) และความตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural Awareness) ด้วยเหตุว่าความรวดเร็วของสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เด็กยุคใหม่ต้องก้าวตามให้ทัน ทักษะเหล่านี้จึงมีความสำคัญมากขึ้น เพื่อที่จะได้ไม่เป็นคนติดตามคนอื่นอยู่เสมอ และเป็นคนที่มีคุณภาพ (Character Qualities)</p>
เสาวลักษณ์ พันธุบุตร (2560)	<p>ในสังคมดิจิทัล เทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลต่อวิถีคิดของคนในสังคม ซึ่งการปรับตัวให้เท่าทันยุคสมัยจะต้องอาศัยการพัฒนาความรู้ การคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจที่ถูกต้อง การศึกษาตลอดชีวิต จะช่วยเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพต่างๆ ให้ปรับตัวได้อย่างสร้างสรรค์ และมีเหตุผล</p>

Smart Farming

เอกสารอ้างอิง	คำอธิบาย
นายสำราญ สารบรรณ (2560)	<p>การพัฒนาการเกษตรสู่ยุค 4.0 จะเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมด้านการเกษตร โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ในระบบส่งเสริมการเกษตรใน 5 ด้าน คือ การลดต้นทุนการผลิต การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร การบริหารจัดการ การแปรรูป และการตลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p>

เอกสารอ้างอิง	คำอธิบาย
ปาริฉัตร รุ่งเรืองณัฐกุล, บัญชา สมบูรณ์สุข และคณะ. (2562).	<p>- ปัจจัยจูงใจที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกในการเป็นเกษตรกรอัจฉริยะ คือ ระยะเวลาในการศึกษาของเกษตรกร ประสบการณ์การทำงาน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การสนับสนุนจากภาครัฐ และปริมาณผลผลิต</p> <p>- ปัจจัยจูงใจที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเข้าสู่การเป็นเกษตรกรอัจฉริยะ คือ อายุของเกษตรกร รายจ่ายของครัวเรือน และเงินออมของครัวเรือน</p>
Wolfertab, Gea, and et al. (2017).	<p>Farming คือ การพัฒนาการจัดการฟาร์มที่เน้นการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เช่น Internet of Things และ Cloud Computing เป็นต้น โดยนำสารสนเทศและเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ในการทำฟาร์ม นี่คือการปรากฏการณ์ของ Big Data ข้อมูลจำนวนมากที่มีความหลากหลายที่สามารถบันทึกวิเคราะห์และใช้เพื่อการตัดสินใจได้ ซึ่งขอบเขตของการใช้งาน Big Data ใน Smart Farming นั้นมีความเกี่ยวข้องกับห่วงโซ่อุปทานอาหารทั้งหมด โดย big data ถูกนำมาใช้เพื่อให้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อคาดการณ์ในการดำเนินการทำฟาร์ม ขับเคลื่อนการตัดสินใจในการดำเนินงานตามเวลาจริง และออกแบบกระบวนการทางธุรกิจ</p>
สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2018).	<p>เกษตรอัจฉริยะ (Smart Farm หรือ Intelligent Farm) คือ เกษตรอัจฉริยะเป็นการทำการเกษตรรูปแบบใหม่ โดยใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีความแม่นยำสูง เข้ามาช่วยในการทำงาน โดยให้ความสำคัญกับความปลอดภัยต่อผู้บริโภค สิ่งแวดล้อม และเป็นการใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าที่สุด ในยุคที่แรงงานในภาคเกษตรลดลงมาตลอดหลายปี ทำให้ภาคการเกษตรจำเป็นต้องมีการปรับตัวโดยนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น องค์ประกอบสำคัญในการทำฟาร์มอัจฉริยะมี 3 ด้าน คือ 1) การระบุตำแหน่งพื้นที่เพาะปลูก 2) การแปรวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรงกับระยะเวลาของการเพาะปลูกพืช 3) การบริหารจัดการพื้นที่โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร และต้องเข้ากับการเพาะปลูกพืชในชนิดนั้นๆ</p>
คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอัจฉริยะ. (2562).	<p>องค์ประกอบของ Smart Agriculture มีดังนี้</p> <p>Smart sensing and monitoring:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Precision agriculture (Agri-robots & machinery & Drone) - Geo-informatics & Remote sensing (GNSS, sensor) - Internet of Things <p>Smart Analysis and decision:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Data platform management - Big Data (Clouds) - Smart Intervention & control
เจ้าของร้าน. (2560).	<p>สมาร์ทฟาร์ม หรือเกษตรอัจฉริยะ เป็นรูปแบบการทำเกษตรแบบใหม่ที่จะทำให้การทำไร่ทำนามีภูมิคุ้มกันต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป โดยการนำข้อมูลของภูมิอากาศทั้งในระดับพื้นที่ย่อย (Microclimate) ระดับไร่ (Mesoclimate) และระดับมหภาค (Macroclimate) มาใช้ในการบริหารจัดการ ดูแลพื้นที่เพาะปลูก เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพอากาศที่เกิดขึ้น รวมถึงการเตรียมพร้อมรับมือกับสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปในอนาคต โดยได้รับการขนานนามว่า เกษตรกรรมความแม่นยำสูง หรือเกษตรแม่นยำสูง (Precision Agriculture) ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในประเทศสหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย และเริ่มแพร่หลายเข้าไปในหลายประเทศ ทั้งยุโรป ญี่ปุ่น มาเลเซีย และอินเดีย</p>
ณัฐกิตติ์ ปัทมะ. (2563).	<p>องค์ประกอบสำคัญของการทำเกษตรอัจฉริยะหรือสมาร์ทฟาร์มสมัยใหม่ คือ การระบุตำแหน่งพื้นที่เพาะปลูก การวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรงกับระยะเวลาของการเพาะปลูกพืช และการบริหารจัดการพื้นที่โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ไม่สิ้นเปลืองทรัพยากร และเข้ากับการเพาะปลูกพืชชนิดนั้นๆ โดยเน้นการพัฒนาเกษตรกรให้ในการพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน พร้อมรับความเสี่ยงในมิติของการผลิตและการตลาด รวมทั้งมีความสามารถในการผลิตและการตลาด ระบบเกษตรอัจฉริยะจึงเป็นระบบสำหรับการบริหารจัดการด้านการเกษตรกรรมที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้ 1) การผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เกษตรกรสามารถตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสม โดยอาศัยข้อมูลการปลูกพืชไร่แบบ Real time 2) การเก็บเกี่ยวมีผลกำไร สูงขึ้นด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงทำให้ช่วยเพิ่มผลผลิตและผลตอบแทนจากการลงทุน 3) การเก็บเกี่ยวที่มีผลกำไรมากขึ้นจากการใช้</p>

เอกสารอ้างอิง	คำอธิบาย
	เทคโนโลยีที่ช่วยประหยัดทรัพยากรวัตถุดิบและลดการสูญเสียพลังงานน้ำและปุ๋ย และ 4) สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ในการรักษาคุณภาพพืชไร่และการลดอัตราดินสีก้อน
จักรกฤษณ์ หมั่นวิชา. (2559).	ฟาร์มเกษตรอัจฉริยะคือ ฟาร์มที่มีความแม่นยำสูง โดยเป็นการนำเอาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยมาใช้ในระบบฟาร์ม เพื่อให้เกิดการใช้ปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงปัจจัยการผลิต (input) ไปเป็นผลผลิต (output) ด้วยต้นทุนต่ำที่สุดและเกิดของเสียในกระบวนการผลิตน้อยที่สุดจากการออกแบบกิจกรรมต่างๆ ให้มีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่และสามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต
ธีรพงศ์ มังคะวัฒน์. (2554).	การทำงานของฟาร์มอัจฉริยะมี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection) คือ การเก็บข้อมูลของดิน น้ำ แสง ภูมิอากาศ เป็นต้น โดยวิธีการและเทคโนโลยี เช่น เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต เซ็นเซอร์ สถานีตรวจวัดอากาศ ภาพถ่ายดาวเทียม เครื่องสแกนสภาพดิน เป็นต้น 2. การวินิจฉัยข้อมูล (Diagnostics) คือ การเก็บข้อมูลที่เป็นประโยชน์ โดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (GIS) 3. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) คือ การวิเคราะห์ข้อมูล การทำนายผลผลิตเชิงพื้นที่ และการวางแผนจัดการเพื่อหาความสัมพันธ์ต่างๆ ของข้อมูล 4. การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงาน (Precision Field Operations) คือ การปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ 5. การประเมินผล (Evaluation) คือ การประเมินผลการปฏิบัติงานว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีความคุ้มค่าแก่การลงทุนหรือไม่ โดยใช้เทคโนโลยีด้านการเงินและเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรม

Agribusiness

เอกสารอ้างอิง	คำอธิบาย
Chen (2019)	ธุรกิจการเกษตรเป็นธุรกิจที่ครอบคลุมกิจกรรมด้านการเกษตรและกิจการที่เกี่ยวกับการเกษตรเชิงพาณิชย์ โดยเป็นธุรกิจเกี่ยวข้องกับขั้นตอนทั้งหมดในการส่งสินค้าเกษตรจากฟาร์มสู่ตลาด: การผลิต การแปรรูป และการจัดจำหน่าย
CFI Education Inc. (2015).	ธุรกิจการเกษตรครอบคลุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการทำฟาร์ม เช่น สารเคมี การปรับปรุงพันธุ์การผลิตพืช เครื่องจักรในฟาร์ม การกระจายสินค้า การตลาด และการขาย

Education

เอกสารอ้างอิง	คำอธิบาย
Fems, Agada, Godsave and Opigo (2017)	การศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการส่งผลต่อการพัฒนาและการเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ประเทศที่เป็นผู้นำในการให้การศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการจะสามารถสร้างนวัตกรรมโดยผู้ประกอบการได้มากกว่าประเทศที่ไม่ได้ให้ความสำคัญหรือให้ความสำคัญที่ต่ำกว่า
เสาวลักษณ์ พันธบุตร (2560)	ในสังคมดิจิทัล เทคโนโลยีและการสื่อสารส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในสังคม ซึ่งการปรับตัวให้เท่าทันยุคสมัยจะต้องอาศัยการพัฒนาความรู้ การคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจที่ถูกต้อง การศึกษาตลอดชีวิต จะช่วยเพิ่มโอกาสในด้านการประกอบอาชีพต่างๆ ให้ปรับตัวได้อย่างสร้างสรรค์ และมีเหตุผล
Afzal, Mansur and Manni (2018)	การศึกษาในระดับอุดมศึกษาและอัตราการถ่ายทอดความรู้ส่งผลต่อความสามารถในการประกอบการ (entrepreneurial capability)
Schmiemann (2012)	การอบรมและเรียนรู้ในการเป็นผู้ประกอบการและกระบวนการประกอบการเป็นวิธีการที่สำคัญในการเสริมสร้างการเติบโตทางธุรกิจและความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ

Miller, A. (2012)	การจัดหลักสูตรการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญ เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการสามารถสอนได้ โดยประเมินจากการทำงานเป็นทีม การปฏิบัติด้านการวางแผน การจำลองสถานการณ์ทางธุรกิจ และกรณีศึกษา ตลอดจนการปฏิบัติจริงโดยให้ผู้เรียนสร้างเครือข่ายหรือติดต่อกับผู้ประกอบการเพื่อสร้างกิจการจริง
Hogberg, M. (2012)	การสร้างวัฒนธรรมการเป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อสังคมการเป็นผู้ประกอบการซึ่งต้องใช้เวลา โดยให้การศึกษาระยะยาวตั้งแต่ชั้นก่อนวัยเรียนจนถึงวัยผู้ใหญ่ โดยการสร้างทัศนคติที่ดีผ่านสื่อต่างๆ การจัดกิจกรรมการร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชนเพื่อสร้างบรรยากาศหรือเงื่อนไขที่ดีสำหรับผู้ประกอบการ
Moberg, K., Vintergaard, C. and Vestergaard, L. (2012)	การจัดการศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการแบ่งเป็น 2 หมวด ได้แก่ 1) การสร้างการรับรู้ถึงความสามารถของตนเอง (self-efficacy) โดยเน้นด้านความสามารถในการพยากรณ์และการควบคุม และ 2) การเน้นวิธีการอธิบาย (declarative methods) หรือ วิธีการทำหน้าที่ (functioning methods) -การให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาโดยใช้การศึกษาทางไกล (ดูต้นฉบับ)
Bacigalupo, Kampylis, Punie and Van den Brande (2016)	กรอบการให้ศึกษาด้านการเป็นผู้ประกอบการ การพัฒนาหลักสูตร และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ
ชนม์ธัญญา กัณวานศุก พันธ์ (2557)	ความเร็วในการเข้าครอบครองตลาดก่อนคู่แข่งขึ้นขึ้นกับความพร้อมของทุนมนุษย์ของผู้ประกอบการ โดยการพัฒนาต้องเริ่มจากผู้ประกอบการเองที่ต้องตระหนักถึงความสำคัญ มีการประเมินตนเอง และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่วนภาครัฐก็ควรกำหนดนโยบายและโปรแกรมการพัฒนาทุนมนุษย์ที่ตรงกับความต้องการที่แท้จริง และสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

Policies

<p>① "ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580" อ้างอิง ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก 13 ตุลาคม 2561</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติมี 6 ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ประกอบการมี 2 ด้าน</p> <p>ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ คือ (1) “ต่อยอดอดีต” โดยนำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (2) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่อนาคตผ่านการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ และ (3) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” โดยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับปรุงแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด</p> <p>ประเด็นยุทธศาสตร์ การพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ให้มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดยมีนวัตกรรมใน 3 ด้าน คือ 1) นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ 2) นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และ 3) นวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการ เป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีธรรมาภิบาล</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มุ่งการพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อาทิ ทักษะการสื่อสาร มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีตามความถนัดของตนเอง</p>
<p>② แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)</p> <p>อ้างอิง “สรุปสาระสำคัญ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)” พิมพ์ครั้งที่ 2 พฤษภาคม 2562</p> <p>สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563 จาก http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/12/%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B9%81%E0%B8%9C%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%A1%E0%B9%88%E0%B8%9A%E0%B8%97%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B9%83%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%A2%E0%B8%B8%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%A8%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%95%E0%B8%B4.pdf</p>

<p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ในปี 2580 มีทั้งหมด 23 ฉบับ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ดิจิทัล และการประกอบการ 3 ฉบับคือฉบับที่ 3) การเกษตร 7) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล และ 8) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่</p>
<p>แผนแม่บทด้านการเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่นและเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร ความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดการฟาร์ม สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง อาทิ เกษตรอัจฉริยะ ให้มีการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรแห่งอนาคตมาใช้ในกระบวนการผลิตและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตการเกษตร พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร เทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรอัจฉริยะที่มีขีดความสามารถในการแข่งขัน ถ่ายทอดและสนับสนุนเทคโนโลยีให้แก่เกษตรกรในราคาที่สามารถเข้าถึงได้ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด</p>
<p>แผนแม่บทด้านโครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล โดยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลทั้งในส่วนของโครงข่ายสื่อสารหลักภายในประเทศและระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีด้านดิจิทัล นำไปสู่การยกระดับเศรษฐกิจของประเทศและการเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลของภูมิภาคอาเซียนในอนาคต</p>
<p>แผนแม่บทด้านผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ โดยพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ โดยผู้ประกอบการยุคใหม่จะต้องมีทักษะแห่งอนาคตที่มีความพร้อมทางด้านทัศนคติ ทักษะความสามารถ และความรู้สำหรับการรับมือกับการแข่งขันที่จะรุนแรงขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ประกอบด้วย 4 แผนย่อยโดยสรุป ได้แก่ 1) การสร้างความเข้มแข็งผู้ประกอบการอัจฉริยะ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ รวมทั้งพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลายของแรงงานโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี พัฒนาผู้ประกอบการในทุกระดับให้มีจิตวิญญาณของการเป็น ผู้ประกอบการ ขับเคลื่อนธุรกิจด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาเพิ่มมูลค่าธุรกิจ ตลอดจนส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายของผู้ประกอบการ 2) การสร้างโอกาสเข้าถึงตลาด โดยสนับสนุนผู้ประกอบการให้มีอัตลักษณ์และตราสินค้าที่เด่นชัด ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในการขยายช่องทางการตลาดทั้งในและต่างประเทศ สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มากขึ้น มีแผนกลยุทธ์การเข้าถึงตลาดใหญ่ที่มีศักยภาพสำหรับสินค้าและบริการของไทย สร้างและพัฒนาตลาดในประเทศสำหรับสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน ตลาดสินค้าสำหรับกลุ่มเฉพาะ</p>
<p>3) การสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่</p>
<p>๓ นโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563-2570</p>
<p>เป้าประสงค์การพัฒนา ประกอบด้วย 4 แพลตฟอร์ม</p>
<p>1) การพัฒนากำลังคนและสถาบันความรู้ (โปรแกรมที่ 3)</p>
<p>2) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของสังคม</p>
<p>3) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขัน (P. 10, 11-โปรแกรมที่ 10, 11)</p>
<p>4) การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำ</p>
<p>แพลตฟอร์มที่ 1 โปรแกรมที่ 3 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและพัฒนาทักษะเพื่ออนาคต โดยสนับสนุนโปรแกรม การศึกษาและการฝึกอบรมผ่านการศึกษาในระบบปกติ (Formal education) การศึกษานอกระบบ (Informal education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Non-formal education) โดยมีประเด็นครอบคลุมถึงการยกระดับระบบพัฒนาความรู้และทักษะสำหรับบุคลากรวัยทำงานผ่านการฝึกอบรมระยะสั้น และการเรียนรู้ผ่านระบบ Massive Open Online Courses (MOOCs) การปรับระบบการศึกษาให้รองรับความต้องการของคนทำงาน เช่น การพัฒนาระบบธนาคารหน่วยกิต (National Credit Bank System) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนแบบระยะสั้นแบบ Nano-degree ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น การพัฒนามาตรการสนับสนุนบุคคลที่ต้องการพัฒนาทักษะ เช่น เงินอุดหนุนสำหรับการฝึกอบรมระยะสั้น ฐานข้อมูลสำหรับบริหารจัดการการพัฒนาทักษะ เป็นต้น การสร้างกลไกพัฒนาทักษะเพื่อการทำงานและใช้ชีวิตที่</p>

สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ให้แก่เยาวชนให้มีสมรรถนะที่พร้อมเข้าสู่อาชีพ หรือมีทักษะด้านนวัตกรรมที่สามารถต่อยอดสู่การศึกษา ระดับสูงหรือการสร้างธุรกิจในอนาคต
แพลตฟอร์มที่ 3 โปรแกรมที่ 10 ยกระดับความสามารถการแข่งขันและวางรากฐานทางเศรษฐกิจ โดยการพัฒนาแพลตฟอร์มนวัตกรรมในด้านที่ประเทศไทยมีศักยภาพและโอกาสในการพัฒนาสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ การปรับโครงสร้างการผลิต โครงสร้างการแข่งขัน การเพิ่มผลิตภาพในภาคการเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ การบ่มเพาะผู้ประกอบการ การเพิ่มศักยภาพด้านการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมาย (RDI for S-Curve Industries) การยกระดับและสร้างศักยภาพทางการแข่งขันของผู้ประกอบการไทยด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบต่างๆ เช่น แพลตฟอร์มเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน เศรษฐกิจสีเขียว (BCG Economy) ในกลุ่มอุตสาหกรรมยุทธศาสตร์ ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมสุขภาพและการแพทย์ อุตสาหกรรมพลังงานและวัสดุชีวภาพ และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แพลตฟอร์มเศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำองค์ความรู้จากภูมิปัญญาและทรัพยากรในพื้นที่ไปต่อยอดและใช้ประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจ แพลตฟอร์มที่สนับสนุนผู้ประกอบการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและปัญญาประดิษฐ์เพื่อวิเคราะห์และสร้างความได้เปรียบทางเศรษฐกิจ แพลตฟอร์มเศรษฐกิจแบ่งปันที่ให้ผู้ประกอบการสร้างความร่วมมือทางธุรกิจเพื่อเกิดรูปแบบสินค้าและบริการใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค
แพลตฟอร์มที่ 3 โปรแกรมที่ 11 สร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) พัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรม และพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม โดยการปรับปรุงกฎระเบียบและกฎหมาย พัฒนามาตรการและแรงจูงใจ รวมถึงการบริการภาครัฐให้เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ นวัตกรรมของผู้ประกอบการ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม อาทิ อุทยานวิทยาศาสตร์ เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of Innovation: EECi) เมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) ย่านนวัตกรรม (Innovation District) และย่านสร้างสรรค์ (Creative District) ซึ่งจะเป็นพื้นที่ที่มีความพร้อมรองรับการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม ผ่านกลไกต่างๆ ส่งเสริมการเข้าถึงแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์ต่างๆ อาทิ แหล่งเงินทุนสำหรับผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรม แรงจูงใจทางภาษี การบ่มเพาะผู้ประกอบการ และการเร่งการเจริญเติบโตของผู้ประกอบการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ประกอบการมีศักยภาพและความพร้อมในการผลิตสินค้าและบริการมูลค่าเพิ่มสูง
④ กรอบแผนพัฒนาระบบเกษตรดิจิทัลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะเวลา พ.ศ.2560-2564
(DA: Digital Agriculture)
วัฒนธรรมของระบบเกษตรดิจิทัล S M A R T ประกอบด้วย
Speed สะดวก รวดเร็ว Modernization ทันสมัย ประหยัด (เวลา เงิน ขั้นตอน) Accuracy น่าเชื่อถือ ปลอดภัย Responsiveness ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Transparency โปร่งใส ตรวจสอบได้
ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบเกษตรดิจิทัล
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับการสร้าง การเชื่อมโยง และเผยแพร่ข้อมูลเกษตรในยุคดิจิทัล
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การทำเกษตรยุคใหม่ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Farming) เช่น เทคโนโลยี Wireless Sensor เทคโนโลยี Internet Of Things (IoT) เทคโนโลยี Cloud Computing เป็นต้น
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับการช่วยเหลือเกษตรกรแบบครบวงจร มีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือช่วยในการบริหารจัดการ
ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจำหน่าย เช่น ธุรกิจออนไลน์
ยุทธศาสตร์ที่ 5 เปลี่ยนถ่ายการบริหารจัดการสู่องค์กรดิจิทัลที่พร้อมสำหรับการทำระบบเกษตรดิจิทัล อาทิ การเพิ่มทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลแก่บุคลากรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการช่วยเหลือเกษตรกร ทั้งกลุ่มบุคลากร Smart Officer และกลุ่มบุคลากร ICT Officer
⑤ แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
วิสัยทัศน์ คือ “ภาคเกษตรก้าวไกลด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ตลาดนำการผลิต ชีวิตเกษตรกรมีคุณภาพ ทรัพยากรการเกษตรมีความสมดุลและยั่งยืน”
ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร แนวทางพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

<p>- พัฒนานองค์ความรู้ของเกษตรกรสู่เกษตรกรมืออาชีพ (Smart Farmer) อาทิ เสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการตลาดแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาไปสู่ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรมืออาชีพ (Smart Entrepreneur)</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดโซ่อุปทาน</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม แนวทางพัฒนา</p>
<p>- ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมด้านการเกษตร</p>
<p>- พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศการเกษตรและเชื่อมโยงข้อมูลอย่างเป็นระบบ เช่น การจัดทำเป็น Application ผู้ประชาสัมพันธ์ (Kiosk) E – Learning เป็นต้น</p>
<p>- ส่งเสริมการนำงานวิจัย เทคโนโลยี และนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน</p>
<p>ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ</p>
<p>เน้นการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้คงความหลากหลายทางชีวภาพ สนับสนุนกิจกรรมเกษตรเชิงอนุรักษ์เพื่อคงความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ ส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และพื้นที่ที่ ทากินทางการเกษตรและสร้างภูมิคุ้มกันทางการเกษตรต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ</p>
<p>๕ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2561-2580)</p>
<p>อ้างอิง ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 47 ก 11 เมษายน 2562</p>
<p>วิสัยทัศน์ “ปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์”</p>
<p>ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบ 6 ยุทธศาสตร์</p>
<p>1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ</p>
<p>2. ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล มุ่งเน้นการสร้างระบบนิเวศสำหรับธุรกิจดิจิทัล (Digital Business Ecosystem) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลในเชิงธุรกิจ กระตุ้นให้ภาคเอกชนตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้และปรับปรุงแนวทางการทำธุรกิจด้วยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีศักยภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจขนาดกลางและเล็ก (SMEs) และธุรกิจใหม่ (Startup) ในด้านเศรษฐกิจชุมชน เทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยเชื่อมโยงท้องถิ่นกับตลาดโลก สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าชุมชน</p>
<p>3. สร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่ม อาทิ กลุ่มเกษตรกร ผู้ที่อยู่ในชุมชนห่างไกล ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากบริการต่างๆ ของภาครัฐผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล มีการรวบรวมและแปลงข้อมูลองค์ความรู้ของประเทศ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่ประชาชนสามารถเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยง่ายและสะดวก ประชาชนมีความรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและมีทักษะในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม</p>
<p>4. ปรับเปลี่ยนภาครัฐสู่การเป็นรัฐบาลดิจิทัล</p>
<p>5. พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล โดยการสร้างและพัฒนาบุคลากรผู้ทำงานให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพ พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ให้มีความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญตามระดับมาตรฐานสากล เพื่อสร้างให้เกิดการจ้างงานที่มีคุณค่าสูงรองรับการพัฒนาประเทศในยุคเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์นี้จึงมุ่งเน้นการพัฒนากำลังคนดิจิทัล (Digital Workforce) ขึ้นมารองรับการทำงานในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล ตลอดจนการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนทั่วไปด้วย</p>
<p>6. สร้างความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล</p>

ภาคผนวกที่ 2 การสรุปรวบรวมรายวิชาที่มีการเรียนการสอนในหลักสูตรธุรกิจการเกษตรและการเป็นผู้ประกอบการ

Education & Curriculum ธุรกิจการเกษตร/Agribusiness ต่างประเทศ

วิชา/มหาวิทยาลัย	ต่างประเทศ									
	National Chung Hsing University International Bachelor Program of Agribusiness (IBPA)	West Virginia University B.S. (Agribusiness Management)	TEXAS A&M University B.S. (Agribusiness)	Clemson University B.S. (Agribusiness)	University of New England (UNE) (Bachelor of Agribusiness)	The University of Queensland Australia (Bachelor of Agribusiness)	Newcastle University (Agri-Business Management BSc Honors)	Colorado State University (Bachelor of Science in Agricultural Business)	University of the Philippines Los Baños B.S. (Agribusiness Management and Entrepreneurship)	Louisiana State University, USA. B.S. (Agricultural Business)
รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร										
การคิดเชิงวิเคราะห์						✓				
การเป็นผู้ประกอบการ		✓						✓	✓	
จริยธรรมทางธุรกิจ	✓								✓	
รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร										
ด้านนวัตกรรม										
การออกแบบและสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์									✓	
ด้านการจัดการธุรกิจ										
การบัญชีและการเงินในธุรกิจการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การจัดการธุรกิจการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การตลาดสินค้าเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สถิติ/วิจัย/การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓	✓
การวิเคราะห์ธุรกิจการเกษตรและการตัดสินใจทางธุรกิจการเกษตร					✓	✓				✓
การบริหารความเสี่ยงในธุรกิจการเกษตร					✓					✓

การจัดการทรัพยากรมนุษย์และองค์การ/พฤติกรรมองค์การ	✓	✓			✓	✓	✓		✓	
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
ธุรกิจการเกษตรระหว่างประเทศ	✓			✓		✓		✓	✓	✓
การจัดการเชิงกลยุทธ์	✓	✓								
การเริ่มต้นธุรกิจ		✓								
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการบรรจุภัณฑ์	✓									

วิชา/มหาวิทยาลัย	ในประเทศ									
	ปริญญาตรี							ปริญญาโท		
	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ วท.บ. (นวัตกรรมกรรมการเกษตรและการประกอบการ)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วท.บ. (ธุรกิจการเกษตร)	มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ วท.บ. (บริหารธุรกิจการเกษตร)	มหาวิทยาลัยศิลปากร วท.บ. (ธุรกิจการเกษตร)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ศศ.บ. (การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร)	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กศ.บ. (การจัดการการเกษตร)	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)	มหาวิทยาลัยขอนแก่น วท.ม. (ธุรกิจการเกษตร)	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วท.ม. (ธุรกิจการเกษตร)	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ศศ.ม. (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจการเกษตร)
รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร										
การเป็นผู้ประกอบการ	✓	✓			✓		✓			✓
รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร										
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ										
ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการธุรกิจ		✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์	✓									
ด้านการจัดการธุรกิจ										
การบัญชีและการเงินในธุรกิจการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
การจัดการธุรกิจการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
การตลาดสินค้าเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓
เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
สถิติ/วิธีวิจัย/การวิเคราะห์เชิงปริมาณ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
การบริหารความเสี่ยงในธุรกิจการเกษตร									✓	
การจัดการทรัพยากรมนุษย์และองค์การ/พฤติกรรมองค์การ		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการเกษตร	✓	✓	✓	✓	✓					
ธุรกิจการเกษตรระหว่างประเทศ		✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓

การจัดการโลจิสติกส์/การจัดการโซ่อุปทาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓
การจัดการเชิงกลยุทธ์		✓			✓			✓	✓	✓
โครงการลงทุนทางธุรกิจการเกษตร		✓		✓					✓	
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและการบรรจุภัณฑ์	✓			✓	✓	✓	✓			
การจัดการธุรกิจฟาร์มสมัยใหม่					✓					✓
การเริ่มต้นธุรกิจ					✓					

ธุรกิจระหว่างประเทศ		✓					✓			
การบัญชี/การเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กฎหมายธุรกิจ		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
การจัดการโลจิสติกส์/การจัดการโซ่อุปทาน			✓	✓	✓				✓	

Education & Curriculum การเป็นผู้ประกอบการ

วิชา/มหาวิทยาลัย	ในประเทศไทย									
	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา บธ.บ. (การเป็นผู้ประกอบการ)	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีมหานคร บธ.บ. (การจัดการและการเป็นผู้ประกอบการ ยุคดิจิทัล)	มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ วท.บ. (นวัตกรรมและการ ประกอบการ)	วิทยาลัยผู้ประกอบการสร้างสรรค์นานาชาติ รัตนโกสินทร์ บริหารธุรกิจบัณฑิต (การเป็นผู้ ประกอบการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์สากล)	มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น บริหารธุรกิจ บัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย บธ.บ. (การ ประกอบการที่ขับเคลื่อนโดยนวัตกรรม)	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย บริหารธุรกิจบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเพื่อ เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ บธ.ม. (ผู้ประกอบการสากล)	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี บริหารธุรกิจบัณฑิต วิชาเอกการเป็น ผู้ประกอบการ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี หลักสูตรวิชาโทความเป็นผู้ประกอบการ
รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ ธุรกิจการเกษตร										
การเป็นผู้ประกอบการ	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓
การคิดเชิงวิเคราะห์				✓	✓					
จริยธรรมทางธุรกิจ				✓	✓				✓	
ความคิดสร้างสรรค์					✓				✓	

รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความรู้และทักษะของการเป็น ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร										
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ										
เทคโนโลยีสารสนเทศ/MIS/BIS			✓	✓					✓	
พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์สำหรับการประกอบการ	✓				✓				✓	
เครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อการประกอบการ					✓					
รูปแบบธุรกิจเชิงดิจิทัล							✓			
ด้านนวัตกรรม										
การจัดการนวัตกรรม				✓		✓		✓		✓
การคิดค้นพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการประกอบการ					✓	✓				
ด้านการจัดการธุรกิจ										
การเริ่มต้นธุรกิจ	✓			✓				✓		✓
การจัดการธุรกิจ/หลักการจัดการ		✓			✓		✓		✓	
การจัดการเชิงกลยุทธ์/กลยุทธ์ทางธุรกิจ	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	
หลักการตลาด/การจัดการการตลาด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
การจัดการการผลิต/การปฏิบัติการ	✓			✓	✓	✓	✓		✓	
หลักเศรษฐศาสตร์ (จุลภาค/มหภาค)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
สถิติ/วิจัย/การวิเคราะห์เชิงปริมาณ	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	
การจัดการความเสี่ยง	✓									
การจัดการทรัพยากรมนุษย์และองค์การ/พฤติกรรมองค์การ	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
แผนธุรกิจ	✓				✓		✓		✓	✓
ธุรกิจระหว่างประเทศ					✓		✓		✓	
การบัญชี/การเงิน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
กฎหมายธุรกิจ	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓
การจัดการโลจิสติกส์/การจัดการโซ่อุปทาน	✓	✓	✓		✓			✓	✓	✓
การเจรจาทางธุรกิจ				✓	✓	✓				

ภาคผนวกที่ 3 แบบสอบถามเรื่องการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

แบบสอบถาม

โครงการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ข้อเสนอแนะทั้งในการจัดการศึกษา การอบรม และการเสริมสร้างการเรียนรู้ทางด้านการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร ดังนั้นจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบคำถามทุกข้อคำถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน
2. แบบสอบถามทั้งหมดมี 4 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์
ตอนที่ 2 ความพร้อมและการประยุกต์ดิจิทัล
ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร
ตอนที่ 4 การศึกษาทางไกลและการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

1. เพศและอายุ ชาย อายุ ปี หญิง อายุ ปี
2. สถานภาพการศึกษา กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีแล้ว
3. การประกอบอาชีพหลักของท่านคือ
 ประกอบธุรกิจส่วนตัว โพรตระบุประเภทธุรกิจของท่าน
.....
 อาชีพอิสระ/รับจ้างทั่วไป โพรตระบุลักษณะงานที่ท่านทำ
.....
 ทำงานประจำในหน่วยงาน โพรตระบุตำแหน่งงานและหน่วยงาน
.....
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 บาท หรือต่ำกว่า 10,001-20,000 บาท
 20,001-30,000 บาท 30,001-40,000 บาท
 40,001-50,000 บาท มากกว่า 50,000 บาท
5. อาชีพหลักของบิดาหรือมารดาหรือผู้ปกครองทั้งในอดีตหรือปัจจุบันที่เป็นแหล่งรายได้หลักของครอบครัว คือ
6. ภูมิลำเนาของท่านเป็นคนจังหวัด
7. ประสบการณ์ของท่านในการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ

- ไม่มี ประสบการณ์หรือภูมิหลังด้านการเป็นผู้ประกอบการ
- มี ประสบการณ์ เป็นผู้ก่อตั้งธุรกิจ เป็นทายาทธุรกิจ
- ประเภทกิจการที่ท่านมีประสบการณ์ คือ

ตอนที่ 2 ความพร้อมและการประยุกต์ดิจิทัล

คำชี้แจงตอนที่ 2 โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ความพร้อมและการประยุกต์ดิจิทัล	ระดับคะแนน				
	5	4	3	2	1
1. ท่านมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
- โทรศัพท์มือถือประเภทสมาร์ทโฟน					
- ไอแพดหรือแท็บเล็ต					
- คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก หรือคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ					
- สมาร์ททีวี					
- การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต และการค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต					
- การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการทำงานในสำนักงาน เช่น MS Office, Adobe					
- การประชุมและการติดต่อสื่อสาร เช่น Zoom, MS team, Webex Meet, Google Meet					
- การใช้สื่อสังคม เช่น Line, Facebook, Instagram, YouTube, Twitter, Clubhouse					
- การใช้แอปพลิเคชันเพื่อการจัดการธุรกิจ เช่น RangyPOS, Paysbuy, QuickBooks					
- การจัดการฐานข้อมูล					
- การใช้โดรนเพื่อการเกษตร					
- การควบคุมการทำกรเกษตรด้วยระบบอัตโนมัติ					
- การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์					
2. ท่านใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ และวิชาการต่างๆ					
3. ท่านสนใจเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อใช้สร้างสรรค์นวัตกรรมในธุรกิจการเกษตร					
4. ท่านคิดว่าเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยเกษตรกรและผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรสามารถเข้าถึงโอกาสทางการตลาดใหม่ๆ ได้					

ตอนที่ 3 ความต้องการในการพัฒนาลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

จากความคิดเห็นของท่าน ท่านมีความต้องการพัฒนาคุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการหรือการให้ความสำคัญของท่าน

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

คุณลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
ด้านบุคลิกภาพในการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การมีบุคลิกลักษณะของผู้ที่มุ่งมั่นพยายาม มีความเป็นผู้นำ รับมือกับปัญหา และคิดอย่างมีวิจารณญาณ					
ด้านทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ เช่น การพัฒนาวิสัยทัศน์ การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และความเชื่อมั่นในการประสบความสำเร็จในการประกอบการ					
ด้านการแสวงหาโอกาส เช่น การหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง การแสวงหาโอกาสทางธุรกิจ และการคิดสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ					
ด้านการกล้าเสี่ยงหรือยอมรับกับความเสี่ยง เช่น การลงทุนทางธุรกิจและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลกระทบต่อธุรกิจ					
ด้านความต้องการความสำเร็จ เช่น การตั้งเป้าหมายและวางแผนดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายโดยไม่ล้มเลิกความพยายามจนกว่าจะบรรลุเป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาว					
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม เช่น การคำนึงถึงความซื่อสัตย์ในการดำเนินธุรกิจ ความรับผิดชอบต่อชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม					

จากความคิดเห็นของท่าน ท่านมีความต้องการพัฒนาความรู้และทักษะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการหรือการให้ความสำคัญของท่าน

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

ความรู้และทักษะของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น การประยุกต์ใช้โปรแกรมซอฟต์แวร์เพื่อการจัดการทางธุรกิจ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสารทางธุรกิจ					
การสร้างนวัตกรรม โดยสามารถคิดค้นองค์ความรู้ สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ และกระบวนการทางธุรกิจใหม่ๆ					
การจัดการธุรกิจ					
1. การวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ของธุรกิจ					
2. การเขียนแผนธุรกิจเพื่อการเริ่มต้นธุรกิจหรือการพัฒนาธุรกิจการเกษตรสมัยใหม่					
3. การจัดการการตลาดเพื่อตอบสนองต่อผู้ซื้อ/ผู้บริโภคสินค้าเกษตร					
4. การบัญชีและการเงินเพื่อการจัดการและการควบคุมทางธุรกิจ					
5. การจัดการการผลิตระดับฟาร์มที่มีประสิทธิภาพ					
6. การแปรรูปสินค้าเกษตรมูลค่าเพิ่ม					
7. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในธุรกิจการเกษตร					
8. การจัดการธุรกิจการเกษตรระหว่างประเทศ					

ตอนที่ 4 การเรียนรู้ในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

จากความคิดเห็นของท่าน ท่านมีความการเรียนรู้ในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ในระดับใด

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความต้องการหรือการให้ความสำคัญของท่าน

5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด

การเรียนรู้ในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
1. การเรียนทางไกลเพื่อพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการแบบหลักสูตรระยะสั้น เช่น e-training					
2. การสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต					
3. การเรียนการสอนทางไกลผสมผสานกับการเรียนในห้องเรียน					
4. การเรียนการสอนทางไกลแบบมีการฝึกปฏิบัติร่วมด้วย					
5. การเรียนการสอนโดยใช้กรณีศึกษา หรือการถอดบทเรียนจากกรณีศึกษา					

การเรียนรู้ในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร	ระดับความต้องการ				
	5	4	3	2	1
6. การเรียนการสอนโดยใช้สื่อที่เป็นหนังสือหรือเอกสารการสอน					
7. การเรียนการสอนโดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น e-book ภาพและเสียง ที่เปิดจากเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์					
8. การเรียนการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลที่เชื่อมต่อแบบออนไลน์ เช่น e-learning					
9. การเรียนการสอนแบบทเรียนระยะสั้นอย่างสม่ำเสมอ					
10. การเรียนผสมผสานกับการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ หรือการใช้ระบบพี่เลี้ยง (mentor)					
11. การเรียนรู้การเป็นผู้ประกอบการพร้อมกับการริเริ่มสร้างธุรกิจการเกษตรไปพร้อมกัน					
12. การเรียนรู้จากสังคมที่มีบรรยากาศในสนับสนุนและสร้างเสริมวัฒนธรรมของการเป็นผู้ประกอบการ					

ภาคผนวกที่ 4 ผลของการวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามเรื่องการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

ผลการทดสอบแบบถมตอนที่ 2

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.925	16

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
A1	4.200	.8533	40
A2	2.850	1.3877	40
A3	3.300	1.0908	40
A4	2.650	1.2920	40
A5	3.950	.8756	40
A6	3.025	1.2504	40
A7	2.875	1.2234	40
A8	3.850	1.0513	40
A9	2.150	1.0754	40
A10	2.725	1.1544	40
A11	1.650	1.0754	40
A12	2.000	1.0377	40
A13	2.375	1.1477	40
A14	3.775	.9470	40
A15	3.775	1.0497	40
A16	4.225	.7675	40

ผลการทดสอบแบบสอบถามตอนที่ 3 ช่วงที่ 1

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.876	6

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
E1	4.075	.7642	40
E2	4.150	.6622	40
E3	4.275	.7506	40
E4	3.750	.9541	40
E5	4.125	.8224	40
E6	4.325	.6938	40

ผลการทดสอบแบบสอบถามตอนที่ 3 ช่วงที่ 2

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.954	10

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
K1	4.125	.8825	40
K2	3.950	.8458	40
K3	4.000	.7845	40
K4	3.850	.9753	40
K5	4.100	.9554	40
K6	3.825	.8738	40
K7	3.750	.9268	40
K8	4.025	.9997	40
K9	4.000	.9871	40
K10	3.725	1.1544	40

ผลการทดสอบแบบสอบถามตอนที่ 4

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	40	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	40	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.898	12

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
D1	4.050	.7828	40
D2	4.375	.6675	40
D3	4.225	.7675	40
D4	4.025	.6975	40
D5	3.825	.6360	40
D6	3.775	.8619	40
D7	3.950	.8149	40
D8	3.925	.7970	40
D9	3.850	.7696	40
D10	3.950	.8149	40
D11	4.150	.6998	40
D12	4.125	.6480	40

ภาคผนวกที่ 5 ผลของการวิเคราะห์แบบสอบถามเรื่องการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ
การเกษตรในยุคดิจิทัล

ผลการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามเพศ

Group Statistics					
	Gender	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Smartphone	Male	123	4.1951	.83625	.07540
	female	134	4.3209	.75195	.06496
Ipad_tablet	Male	123	3.0894	1.26755	.11429
	female	134	3.0597	1.44971	.12524
Computer	Male	123	3.8293	.98935	.08921
	female	134	3.6866	1.11327	.09617
Smarttv	Male	123	3.0732	1.18163	.10654
	female	134	2.8881	1.22419	.10575
Internet	Male	123	4.0813	.89253	.08048
	female	134	4.1642	.77745	.06716
Office_softw	Male	123	3.5691	1.12411	.10136
	female	134	3.5000	1.04594	.09036
Conf_comm	Male	123	3.3089	1.20198	.10838
	female	134	3.3657	.93825	.08105
Social_media	Male	123	3.8618	.91728	.08271
	female	134	4.0075	.77067	.06658
App_bus	Male	123	2.2927	1.06148	.09571
	female	134	2.1269	1.06497	.09200
Database	Male	123	2.8618	1.12589	.10152
	female	134	2.7015	1.07626	.09298
Drone	Male	123	1.7561	1.01901	.09188
	female	134	1.7313	.95904	.08285
Smartfarm	Male	123	2.0894	1.08649	.09797
	female	134	1.9701	1.06157	.09171
Ecommerce	Male	123	2.4228	1.18050	.10644
	female	134	2.4552	1.10103	.09511
Digital_know	Male	123	3.6748	1.02826	.09271
	female	134	3.7463	.93942	.08115
Digital_innov	Male	123	3.8293	.95563	.08617
	female	134	3.8433	.83039	.07173
Digital_market	Male	123	4.2195	.82518	.07440
	female	134	4.2910	.76409	.06601

Personality	Male	123	4.1382	.70508	.06357
	female	134	4.0373	.71930	.06214
Attitude	Male	123	4.0650	.66209	.05970
	female	134	4.0597	.71252	.06155
Opp_seeking	Male	123	4.1951	.68543	.06180
	female	134	4.1343	.76376	.06598
Risk_taking	Male	123	3.6667	.77530	.06991
	female	134	3.7388	.76511	.06610
Succ_desire	Male	123	4.0732	.70328	.06341
	female	134	4.0522	.72876	.06295
Morality	Male	123	4.3415	.67544	.06090
	female	134	4.2985	.67199	.05805
Info_tech	Male	123	4.1138	.78095	.07042
	female	134	4.0224	.78966	.06822
Innovation	Male	123	3.8943	.84749	.07642
	female	134	3.9552	.81218	.07016
Strategic	Male	123	3.8618	.86200	.07772
	female	134	3.9030	.84843	.07329
Plan_startup	Male	123	3.8862	.87967	.07932
	female	134	3.9104	.78004	.06739
Marketing	Male	123	3.9675	.92271	.08320
	female	134	4.0448	.84840	.07329
Acc_finance	Male	123	3.7317	.88774	.08004
	female	134	3.9403	.76346	.06595
Farm_mngt	Male	123	3.9756	.91851	.08282
	female	134	4.0000	.84069	.07262
Processing	Male	123	3.8293	1.04574	.09429
	female	134	4.0522	.86117	.07439
Hr_mngt	Male	123	3.7154	.92789	.08367
	female	134	3.8358	.85131	.07354
Inter_bus	Male	123	3.2033	1.26075	.11368
	female	134	3.5746	.99907	.08631
Short_dist	Male	123	3.9512	.92199	.08313
	female	134	4.0075	.82714	.07145
Lifelong_skill	Male	123	4.1382	.81306	.07331
	female	134	4.0896	.74048	.06397
Mix	Male	123	3.8862	.90720	.08180
	female	134	3.8881	.75254	.06501
Practice	Male	123	3.9431	.81282	.07329
	female	134	3.9030	.75463	.06519

Case	Male	123	3.9024	.79357	.07155
	female	134	3.9776	.77038	.06655
Textbook	Male	123	3.7805	.75245	.06785
	female	134	3.9328	.71711	.06195
Emedia	Male	123	3.8049	.94659	.08535
	female	134	4.0597	.76346	.06595
Dmedia	Male	123	3.8699	.93177	.08401
	female	134	4.0299	.77499	.06695
Short_cont	Male	123	3.8537	.83649	.07542
	female	134	3.9403	.72300	.06246
Net_mentor	Male	123	3.7236	.94349	.08507
	female	134	3.8507	.84522	.07302
Learn_startup	Male	123	3.9268	.94236	.08497
	female	134	3.9776	.78008	.06739
Ecosystem	Male	123	3.9268	.78061	.07039
	female	134	3.9478	.74911	.06471

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Smartphone	Equal variances assumed	.240	.624	-1.270	255	.205	-.12577	.09907	-.32088	.06933
	Equal variances not assumed			-1.264	245.996	.208	-.12577	.09952	-.32180	.07026
Ipad_tablet	Equal variances assumed	5.425	.021	.174	255	.862	.02973	.17052	-.30608	.36554
	Equal variances not assumed			.175	254.411	.861	.02973	.16955	-.30417	.36363
Computer	Equal variances assumed	1.513	.220	1.082	255	.280	.14270	.13184	-.11693	.40233
	Equal variances not assumed			1.088	254.740	.278	.14270	.13117	-.11562	.40103
Smarttv	Equal variances assumed	.387	.535	1.231	255	.219	.18511	.15035	-.11097	.48119
	Equal variances not assumed			1.233	254.348	.219	.18511	.15012	-.11052	.48074
Internet	Equal variances assumed	3.217	.074	-.795	255	.427	-.08288	.10420	-.28809	.12233
	Equal variances not assumed			-.791	242.995	.430	-.08288	.10482	-.28935	.12359
Office_softw	Equal variances assumed	1.714	.192	.511	255	.610	.06911	.13537	-.19747	.33568
	Equal variances not assumed			.509	248.813	.611	.06911	.13578	-.19833	.33654
Conf_comm	Equal variances assumed	7.899	.005	-.424	255	.672	-.05673	.13393	-.32048	.20702
	Equal variances not assumed			-.419	230.494	.675	-.05673	.13533	-.32338	.20992
Social_media	Equal variances assumed	2.780	.097	-1.382	255	.168	-.14567	.10539	-.35322	.06187
	Equal variances not assumed			-1.372	239.199	.171	-.14567	.10617	-.35483	.06348
App_bus	Equal variances assumed	.178	.673	1.249	255	.213	.16582	.13278	-.09566	.42729
	Equal variances not assumed			1.249	253.266	.213	.16582	.13276	-.09563	.42727

Database	Equal variances assumed	.000	.985	1.167	255	.244	.16030	.13739	-.11027	.43087
	Equal variances not assumed			1.164	250.702	.245	.16030	.13766	-.11082	.43141
Drone	Equal variances assumed	.006	.941	.201	255	.841	.02475	.12340	-.21825	.26776
	Equal variances not assumed			.200	249.650	.842	.02475	.12372	-.21891	.26842
Smartfarm	Equal variances assumed	.000	.990	.890	255	.374	.11928	.13406	-.14472	.38328
	Equal variances not assumed			.889	251.996	.375	.11928	.13419	-.14500	.38356
Ecommerce	Equal variances assumed	.451	.503	-.228	255	.820	-.03246	.14232	-.31273	.24781
	Equal variances not assumed			-.227	248.993	.820	-.03246	.14275	-.31360	.24869
Digital_know	Equal variances assumed	.974	.325	-.582	255	.561	-.07147	.12274	-.31318	.17024
	Equal variances not assumed			-.580	247.363	.562	-.07147	.12321	-.31416	.17121
Digital_innov	Equal variances assumed	2.955	.087	-.126	255	.900	-.01402	.11145	-.23349	.20546
	Equal variances not assumed			-.125	242.751	.901	-.01402	.11212	-.23486	.20683
Digital_market	Equal variances assumed	.193	.661	-.722	255	.471	-.07153	.09914	-.26676	.12370
	Equal variances not assumed			-.719	248.442	.473	-.07153	.09946	-.26743	.12437
Persoanlity	Equal variances assumed	1.909	.168	1.134	255	.258	.10090	.08897	-.07432	.27612
	Equal variances not assumed			1.135	253.892	.257	.10090	.08890	-.07417	.27597
Attitude	Equal variances assumed	.320	.572	.062	255	.951	.00534	.08602	-.16406	.17473
	Equal variances not assumed			.062	254.960	.950	.00534	.08575	-.16352	.17420
Opp_seeking	Equal variances assumed	.112	.738	.669	255	.504	.06079	.09082	-.11807	.23965
	Equal variances not assumed			.672	254.875	.502	.06079	.09040	-.11724	.23883
Risk_taking	Equal variances assumed	.035	.851	-.750	255	.454	-.07214	.09615	-.26149	.11721
	Equal variances not assumed			-.750	252.514	.454	-.07214	.09621	-.26161	.11733
Succ_desire	Equal variances assumed	.174	.677	.234	255	.815	.02093	.08949	-.15531	.19717
	Equal variances not assumed			.234	254.353	.815	.02093	.08936	-.15504	.19690
Morality	Equal variances assumed	.342	.559	.511	255	.610	.04296	.08412	-.12270	.20861

	Equal variances not assumed			.511	252.900	.610	.04296	.08414	-.12274	.20865
Info_tech	Equal variances assumed	.953	.330	.932	255	.352	.09143	.09809	-.10173	.28460
	Equal variances not assumed			.933	253.576	.352	.09143	.09804	-.10164	.28451
Innovation	Equal variances assumed	.247	.620	-.588	255	.557	-.06091	.10355	-.26484	.14301
	Equal variances not assumed			-.587	250.862	.558	-.06091	.10374	-.26523	.14340
Strategic	Equal variances assumed	.250	.617	-.386	255	.700	-.04120	.10676	-.25144	.16904
	Equal variances not assumed			-.386	252.382	.700	-.04120	.10683	-.25159	.16920
Plan_startup	Equal variances assumed	1.573	.211	-.234	255	.815	-.02427	.10354	-.22818	.17964
	Equal variances not assumed			-.233	244.722	.816	-.02427	.10408	-.22927	.18073
Marketing	Equal variances assumed	.240	.625	-.700	255	.485	-.07730	.11048	-.29486	.14027
	Equal variances not assumed			-.697	247.886	.486	-.07730	.11088	-.29567	.14108
Acc_finance	Equal variances assumed	6.494	.011	-2.024	255	.044	-.20859	.10305	-.41153	-.00565
	Equal variances not assumed			-2.011	241.696	.045	-.20859	.10372	-.41289	-.00429
Farm_mngt	Equal variances assumed	.290	.591	-.222	255	.824	-.02439	.10973	-.24049	.19171
	Equal variances not assumed			-.221	247.515	.825	-.02439	.11015	-.24134	.19256
Processing	Equal variances assumed	5.593	.019	-1.872	255	.062	-.22297	.11912	-.45755	.01161
	Equal variances not assumed			-1.856	236.942	.065	-.22297	.12010	-.45958	.01364
Hr_mngt	Equal variances assumed	2.383	.124	-1.085	255	.279	-.12037	.11098	-.33893	.09818
	Equal variances not assumed			-1.081	247.709	.281	-.12037	.11139	-.33977	.09902
Inter_bus	Equal variances assumed	7.594	.006	-2.628	255	.009	-.37137	.14133	-.64971	-.09304
	Equal variances not assumed			-2.602	232.362	.010	-.37137	.14273	-.65258	-.09017
Short_dist	Equal variances assumed	.076	.783	-.515	255	.607	-.05624	.10911	-.27112	.15863
	Equal variances not assumed			-.513	245.791	.608	-.05624	.10962	-.27216	.15967
Lifelong_skill	Equal variances assumed	1.398	.238	.502	255	.616	.04866	.09691	-.14218	.23950
	Equal variances not assumed			.500	247.100	.617	.04866	.09730	-.14298	.24029

Mix	Equal variances assumed	4.037	.046	-.018	255	.986	-.00188	.10366	-.20602	.20226
	Equal variances not assumed			-.018	237.774	.986	-.00188	.10449	-.20772	.20396
Practice	Equal variances assumed	.959	.328	.410	255	.682	.04010	.09777	-.15244	.23265
	Equal variances not assumed			.409	248.646	.683	.04010	.09809	-.15308	.23329
Case	Equal variances assumed	.151	.698	-.770	255	.442	-.07517	.09759	-.26737	.11702
	Equal variances not assumed			-.769	251.637	.442	-.07517	.09772	-.26762	.11728
Textbook	Equal variances assumed	1.442	.231	-1.662	255	.098	-.15235	.09168	-.33290	.02821
	Equal variances not assumed			-1.658	250.506	.099	-.15235	.09187	-.33329	.02859
Emedia	Equal variances assumed	6.361	.012	-2.384	255	.018	-.25482	.10689	-.46532	-.04433
	Equal variances not assumed			-2.362	234.498	.019	-.25482	.10786	-.46733	-.04232
Dmedia	Equal variances assumed	5.632	.018	-1.500	255	.135	-.15993	.10659	-.36984	.04998
	Equal variances not assumed			-1.489	238.076	.138	-.15993	.10743	-.37156	.05170
Short_cont	Equal variances assumed	2.250	.135	-.890	255	.374	-.08664	.09732	-.27829	.10501
	Equal variances not assumed			-.885	242.211	.377	-.08664	.09793	-.27954	.10626
Net_mentor	Equal variances assumed	1.445	.230	-1.140	255	.255	-.12717	.11158	-.34691	.09257
	Equal variances not assumed			-1.134	245.663	.258	-.12717	.11211	-.34799	.09365
Learn_startup	Equal variances assumed	2.109	.148	-.472	255	.637	-.05078	.10758	-.26264	.16108
	Equal variances not assumed			-.468	237.536	.640	-.05078	.10845	-.26443	.16286
Ecosystem	Equal variances assumed	.005	.942	-.219	255	.827	-.02093	.09544	-.20889	.16703
	Equal variances not assumed			-.219	250.947	.827	-.02093	.09561	-.20924	.16737

ผลการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการหรือเจ้าของกิจการ

Group Statistics

	Ent_ext_r	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Smartphone	no experience	201	4.2239	.80289	.05663
	experience	56	4.4000	.76012	.10249
Ipad_tablet	no experience	201	2.9502	1.37387	.09691
	experience	56	3.5091	1.24533	.16792
Computer	no experience	201	3.6965	1.09199	.07702
	experience	56	3.9636	.90192	.12162
Smarttv	no experience	201	2.8856	1.25373	.08843
	experience	56	3.3091	.95980	.12942
Internet	no experience	201	4.0697	.83972	.05923
	experience	56	4.3273	.79476	.10717
Office_softw	no experience	201	3.4677	1.09096	.07695
	experience	56	3.7636	1.03573	.13966
Conf_comm	no experience	201	3.2438	1.09329	.07711
	experience	56	3.6727	.92405	.12460
Social_media	no experience	201	3.9602	.82366	.05810
	experience	56	3.8364	.91820	.12381
App_bus	no experience	201	2.1194	1.07036	.07550
	experience	56	2.4909	.97890	.13200
Database	no experience	201	2.6368	1.11465	.07862
	experience	56	3.2909	.89593	.12081
Drone	no experience	201	1.7065	.97898	.06905
	experience	56	1.8545	1.00771	.13588
Smartfarm	no experience	201	1.9652	1.06948	.07544
	experience	56	2.2364	1.07089	.14440
Ecommerce	no experience	201	2.2886	1.10739	.07811
	experience	56	2.9636	1.08804	.14671
Digital_know	no experience	201	3.6418	.99551	.07022
	experience	56	3.9636	.90192	.12162
Digital_innov	no experience	201	3.7711	.89853	.06338
	experience	56	4.0727	.83565	.11268
Digital_market	no experience	201	4.1741	.83338	.05878
	experience	56	4.5636	.53623	.07231
Persoanlity	no experience	201	4.0199	.72083	.05084

	experience	56	4.3273	.63987	.08628
Attitude	no experience	201	4.0149	.69626	.04911
	experience	56	4.2364	.63723	.08592
Opp_seeking	no experience	201	4.1095	.74024	.05221
	experience	56	4.3636	.64875	.08748
Risk_taking	no experience	201	3.6816	.77981	.05500
	experience	56	3.7818	.73764	.09946
Succ_desire	no experience	201	4.0199	.73458	.05181
	experience	56	4.2182	.62925	.08485
Morality	no experience	201	4.2985	.67856	.04786
	experience	56	4.4000	.65546	.08838
Info_tech	no experience	201	4.0299	.78683	.05550
	experience	56	4.2000	.77936	.10509
Innovation	no experience	201	3.9104	.81972	.05782
	experience	56	3.9818	.87116	.11747
Stategic	no experience	201	3.8458	.87241	.06153
	experience	56	4.0182	.78152	.10538
Plan_startup	no experience	201	3.8657	.84075	.05930
	experience	56	4.0182	.78152	.10538
Marketing	no experience	201	3.9701	.88267	.06226
	experience	56	4.1455	.89065	.12010
Acc_finance	no experience	201	3.8010	.82474	.05817
	experience	56	3.9818	.84964	.11457
Farm_mngt	no experience	201	3.9801	.86000	.06066
	experience	56	4.0182	.95240	.12842
Processing	no experience	201	3.9154	.95279	.06720
	experience	56	4.0545	.98917	.13338
Hr_mngt	no experience	201	3.7662	.89446	.06309
	experience	56	3.8182	.88382	.11917
Inter_bus	no experience	201	3.3333	1.16333	.08205
	experience	56	3.6182	1.06268	.14329
Short_dist	no experience	201	3.9751	.87999	.06207
	experience	56	4.0000	.86066	.11605
Lifelong_skill	no experience	201	4.0896	.78227	.05518
	experience	56	4.2000	.75523	.10184
Mix	no experience	201	3.9055	.80995	.05713
	experience	56	3.8182	.90453	.12197

Practice	no experience	201	3.8756	.75462	.05323
	experience	56	4.0909	.86651	.11684
Case	no experience	201	3.9254	.79963	.05640
	experience	56	4.0000	.72008	.09710
Textbook	no experience	201	3.8557	.74437	.05250
	experience	56	3.8727	.72148	.09728
Emedia	no experience	201	3.9204	.89086	.06284
	experience	56	4.0000	.76980	.10380
Dmedia	no experience	201	3.9552	.86775	.06121
	experience	56	3.9455	.82593	.11137
Short_cont	no experience	201	3.8756	.77424	.05461
	experience	56	3.9818	.80487	.10853
Net_mentor	no experience	201	3.7960	.87931	.06202
	experience	56	3.7636	.96155	.12966
Learn_startup	no experience	201	3.8955	.87979	.06206
	experience	56	4.1636	.76409	.10303
Ecosystem	no experience	201	3.9055	.77847	.05491
	experience	56	4.0545	.70496	.09506

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2- tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Smartphone	Equal variances assumed	.003	.959	-1.458	254	.146	-.17612	.12082	-.41406	.06183
	Equal variances not assumed			-1.504	89.746	.136	-.17612	.11710	-.40877	.05653
Ipad_tablet	Equal variances assumed	.495	.482	-2.725	254	.007	-.55884	.20506	-.96269	-.15500
	Equal variances not assumed			-2.882	93.167	.005	-.55884	.19388	-.94383	-.17385
Computer	Equal variances assumed	3.554	.061	-1.665	254	.097	-.26712	.16046	-.58312	.04888
	Equal variances not assumed			-1.856	101.594	.066	-.26712	.14395	-.55267	.01843
Smarttv	Equal variances assumed	5.896	.016	-2.325	254	.021	-.42352	.18220	-.78233	-.06471
	Equal variances not assumed			-2.702	109.737	.008	-.42352	.15675	-.73416	-.11288
Internet	Equal variances assumed	.656	.419	-2.039	254	.043	-.25762	.12636	-.50647	-.00877
	Equal variances not assumed			-2.104	89.767	.038	-.25762	.12244	-.50089	-.01436
Office_softw	Equal variances assumed	.159	.690	-1.802	254	.073	-.29597	.16427	-.61947	.02752
	Equal variances not assumed			-1.856	89.537	.067	-.29597	.15945	-.61278	.02083
Conf_comm	Equal variances assumed	.666	.415	-2.660	254	.008	-.42895	.16124	-.74648	-.11141
	Equal variances not assumed			-2.927	99.355	.004	-.42895	.14653	-.71968	-.13821
Social_media	Equal variances assumed	3.835	.051	.963	254	.336	.12384	.12853	-.12929	.37696
	Equal variances not assumed			.905	79.359	.368	.12384	.13676	-.14837	.39604
App_bus	Equal variances assumed	.111	.740	-2.322	254	.021	-.37151	.16002	-.68665	-.05636
	Equal variances not assumed			-2.443	92.441	.016	-.37151	.15206	-.67349	-.06952
Database	Equal variances assumed	4.117	.043	-4.010	254	.000	-.65409	.16311	-.97532	-.33287

	Equal variances not assumed			-4.538	104.374	.000	-65409	.14414	-.93991	-.36827
Drone	Equal variances assumed	.008	.929	-.988	254	.324	-14808	.14992	-.44331	.14716
	Equal variances not assumed			-.972	83.980	.334	-14808	.15242	-.45118	.15503
Smartfarm	Equal variances assumed	.010	.922	-1.666	254	.097	-.27119	.16279	-.59178	.04941
	Equal variances not assumed			-1.665	85.772	.100	-.27119	.16292	-.59507	.05269
Ecommerce	Equal variances assumed	3.425	.065	-4.021	254	.000	-.67508	.16789	-1.00572	-.34444
	Equal variances not assumed			-4.062	87.063	.000	-.67508	.16621	-1.00543	-.34472
Digital_know	Equal variances assumed	.813	.368	-2.166	254	.031	-.32185	.14858	-.61445	-.02924
	Equal variances not assumed			-2.292	93.208	.024	-.32185	.14043	-.60071	-.04299
Digital_innov	Equal variances assumed	2.266	.134	-2.238	254	.026	-.30158	.13476	-.56696	-.03620
	Equal variances not assumed			-2.333	91.110	.022	-.30158	.12928	-.55838	-.04479
Digital_marke t	Equal variances assumed	4.601	.033	-3.283	254	.001	-.38951	.11866	-.62318	-.15583
	Equal variances not assumed			-4.180	133.253	.000	-.38951	.09318	-.57382	-.20519
Persoanlity	Equal variances assumed	1.518	.219	-2.868	254	.004	-.30737	.10719	-.51847	-.09628
	Equal variances not assumed			-3.069	94.926	.003	-.30737	.10015	-.50619	-.10856
Attitude	Equal variances assumed	1.030	.311	-2.127	254	.034	-.22144	.10411	-.42646	-.01641
	Equal variances not assumed			-2.237	92.382	.028	-.22144	.09897	-.41799	-.02489
Opp_seeking	Equal variances assumed	.088	.767	-2.314	254	.021	-.25418	.10983	-.47048	-.03788
	Equal variances not assumed			-2.495	96.038	.014	-.25418	.10187	-.45640	-.05197
Risk_taking	Equal variances assumed	.094	.760	-.854	254	.394	-10023	.11733	-.33129	.13084
	Equal variances not assumed			-.882	89.811	.380	-10023	.11366	-.32604	.12558
Succ_desire	Equal variances assumed	.004	.952	-1.826	254	.069	-.19828	.10857	-.41210	.01554
	Equal variances not assumed			-1.994	98.099	.049	-.19828	.09942	-.39557	-.00099
Morality	Equal variances assumed	.003	.956	-.990	254	.323	-10149	.10252	-.30339	.10041
	Equal variances not assumed			-1.010	88.267	.315	-10149	.10051	-.30123	.09824
Info_tech	Equal variances assumed	.391	.532	-1.424	254	.156	-.17015	.11949	-.40548	.06518
	Equal variances not assumed			-1.432	86.505	.156	-.17015	.11884	-.40638	.06609

Innovation	Equal variances assumed	.025	.874	-.564	254	.573	-.07137	.12644	-.32038	.17764
	Equal variances not assumed			-.545	82.035	.587	-.07137	.13093	-.33182	.18908
Strategic	Equal variances assumed	2.885	.091	-1.327	254	.186	-.17241	.12994	-.42831	.08349
	Equal variances not assumed			-1.413	94.148	.161	-.17241	.12203	-.41470	.06988
Plan_startup	Equal variances assumed	1.697	.194	-1.210	254	.228	-.15251	.12608	-.40080	.09578
	Equal variances not assumed			-1.261	91.149	.210	-.15251	.12092	-.39270	.08768
Marketing	Equal variances assumed	.434	.510	-1.303	254	.194	-.17531	.13458	-.44034	.08973
	Equal variances not assumed			-1.296	85.262	.198	-.17531	.13527	-.44426	.09364
Acc_finance	Equal variances assumed	1.441	.231	-1.431	254	.154	-.18082	.12632	-.42959	.06794
	Equal variances not assumed			-1.407	83.929	.163	-.18082	.12849	-.43634	.07469
Farm_mngt	Equal variances assumed	.572	.450	-.284	254	.776	-.03808	.13398	-.30194	.22578
	Equal variances not assumed			-.268	79.713	.789	-.03808	.14203	-.32074	.24458
Processing	Equal variances assumed	.146	.703	-.952	254	.342	-.13912	.14618	-.42701	.14877
	Equal variances not assumed			-.931	83.447	.354	-.13912	.14935	-.43616	.15791
Hr_mngt	Equal variances assumed	.044	.834	-.383	254	.702	-.05201	.13577	-.31939	.21537
	Equal variances not assumed			-.386	86.671	.701	-.05201	.13484	-.32004	.21602
Inter_bus	Equal variances assumed	1.038	.309	-1.638	254	.103	-.28485	.17389	-.62729	.05759
	Equal variances not assumed			-1.725	92.535	.088	-.28485	.16512	-.61277	.04307
Short_dist	Equal variances assumed	.442	.507	-.187	254	.852	-.02488	.13329	-.28737	.23762
	Equal variances not assumed			-.189	87.382	.851	-.02488	.13161	-.28644	.23669
Lifelong_skill	Equal variances assumed	.045	.832	-.935	254	.351	-.11045	.11818	-.34318	.12229
	Equal variances not assumed			-.954	88.305	.343	-.11045	.11582	-.34061	.11971
Mix	Equal variances assumed	1.532	.217	.690	254	.491	.08729	.12645	-.16173	.33632
	Equal variances not assumed			.648	79.264	.519	.08729	.13468	-.18078	.35536
Practice	Equal variances assumed	.786	.376	-1.814	254	.071	-.21529	.11866	-.44897	.01839
	Equal variances not assumed			-1.677	77.834	.098	-.21529	.12839	-.47091	.04033
Case	Equal variances assumed	3.124	.078	-.626	254	.532	-.07463	.11921	-.30940	.16014

ผลการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามสถานภาพการศึกษา

Group Statistics

	Education	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Smartphone	undergraduate	178	4.2079	.80010	.05997
	graduated	79	4.3797	.77300	.08697
Ipad_tablet	undergraduate	178	2.8989	1.31952	.09890
	graduated	79	3.4684	1.38523	.15585
Computer	undergraduate	178	3.5730	1.08287	.08116
	graduated	79	4.1646	.86869	.09774
Smarttv	undergraduate	178	2.8820	1.20854	.09058
	graduated	79	3.1899	1.17752	.13248
Internet	undergraduate	178	4.0281	.83314	.06245
	graduated	79	4.3418	.79881	.08987
Office_softw	undergraduate	178	3.3371	1.07297	.08042
	graduated	79	3.9747	.97369	.10955
Conf_comm	undergraduate	178	3.2865	1.00391	.07525
	graduated	79	3.4557	1.20679	.13577
Social_media	undergraduate	178	3.8876	.83616	.06267
	graduated	79	4.0506	.86081	.09685
App_bus	undergraduate	178	2.1966	1.01435	.07603
	graduated	79	2.2278	1.17615	.13233
Database	undergraduate	178	2.6742	1.12270	.08415
	graduated	79	3.0127	1.01897	.11464
Drone	undergraduate	178	1.7865	1.03577	.07763
	graduated	79	1.6456	.86288	.09708
Smartfarm	undergraduate	178	2.0225	1.08901	.08162
	graduated	79	2.0380	1.04321	.11737
Ecommerce	undergraduate	178	2.3539	1.12170	.08407
	graduated	79	2.6329	1.15667	.13014
Digital_know	undergraduate	178	3.6404	.99430	.07453
	graduated	79	3.8734	.93873	.10561
Digital_innov	undergraduate	178	3.7753	.86034	.06448
	graduated	79	3.9747	.94699	.10654
Digital_market	undergraduate	178	4.2022	.81205	.06087
	graduated	79	4.3797	.73909	.08315
Persoanlity	undergraduate	178	4.0618	.69834	.05234

	graduated	79	4.1392	.74652	.08399
Attitude	undergraduate	178	4.0506	.64897	.04864
	graduated	79	4.0886	.77111	.08676
Opp_seeking	undergraduate	178	4.1124	.71998	.05397
	graduated	79	4.2785	.73269	.08243
Risk_taking	undergraduate	178	3.7360	.74633	.05594
	graduated	79	3.6329	.81927	.09218
Succ_desire	undergraduate	178	4.0899	.68297	.05119
	graduated	79	4.0000	.78446	.08826
Morality	undergraduate	178	4.3090	.66386	.04976
	graduated	79	4.3418	.69589	.07829
Info_tech	undergraduate	178	4.0281	.78424	.05878
	graduated	79	4.1519	.78591	.08842
Innovation	undergraduate	178	3.9270	.78851	.05910
	graduated	79	3.9241	.91669	.10314
Stategic	undergraduate	178	3.8933	.82671	.06196
	graduated	79	3.8608	.91615	.10308
Plan_startup	undergraduate	178	3.9382	.76771	.05754
	graduated	79	3.8101	.94836	.10670
Marketing	undergraduate	178	4.0506	.83207	.06237
	graduated	79	3.9114	.98956	.11133
Acc_finance	undergraduate	178	3.8258	.79405	.05952
	graduated	79	3.8734	.91100	.10250
Farm_mngt	undergraduate	178	4.0000	.83022	.06223
	graduated	79	3.9620	.97984	.11024
Processing	undergraduate	178	3.9888	.90190	.06760
	graduated	79	3.8481	1.07523	.12097
Hr_mngt	undergraduate	178	3.8427	.82200	.06161
	graduated	79	3.6329	1.01498	.11419
Inter_bus	undergraduate	178	3.4775	1.06937	.08015
	graduated	79	3.2152	1.28772	.14488
Short_dist	undergraduate	178	3.9663	.88872	.06661
	graduated	79	4.0127	.83962	.09446
Lifelong_skill	undergraduate	178	4.1348	.78389	.05876
	graduated	79	4.0633	.75688	.08516
Mix	undergraduate	178	3.8933	.81985	.06145
	graduated	79	3.8734	.85285	.09595

Practice	undergraduate	178	3.8989	.78898	.05914
	graduated	79	3.9747	.76752	.08635
Case	undergraduate	178	3.9270	.75184	.05635
	graduated	79	3.9747	.84694	.09529
Textbook	undergraduate	178	3.9270	.71327	.05346
	graduated	79	3.7089	.77048	.08669
Emedia	undergraduate	178	3.9326	.83426	.06253
	graduated	79	3.9494	.93231	.10489
Dmedia	undergraduate	178	3.9213	.84672	.06346
	graduated	79	4.0253	.87669	.09864
Short_cont	undergraduate	178	3.8933	.77741	.05827
	graduated	79	3.9114	.78756	.08861
Net_mentor	undergraduate	178	3.7753	.87982	.06594
	graduated	79	3.8228	.93039	.10468
Learn_startup	undergraduate	178	3.9270	.84389	.06325
	graduated	79	4.0127	.89863	.10110
Ecosystem	undergraduate	178	3.9213	.75502	.05659
	graduated	79	3.9747	.78405	.08821

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Smartphone	Equal variances assumed	.000	.982	-1.605	255	.110	-.17188	.10706	-.38271	.03895
	Equal variances not assumed			-1.627	154.425	.106	-.17188	.10564	-.38057	.03681
Ipad_tablet	Equal variances assumed	2.134	.145	-3.144	255	.002	-.56948	.18115	-.92622	-.21274
	Equal variances not assumed			-3.085	143.236	.002	-.56948	.18458	-.93434	-.20462
Computer	Equal variances assumed	7.962	.005	-4.281	255	.000	-.59152	.13818	-.86365	-.31940
	Equal variances not assumed			-4.656	184.097	.000	-.59152	.12704	-.84217	-.34088
Smarttv	Equal variances assumed	.004	.949	-1.899	255	.059	-.30785	.16211	-.62710	.01140
	Equal variances not assumed			-1.918	153.222	.057	-.30785	.16049	-.62491	.00921
Internet	Equal variances assumed	.539	.464	-2.820	255	.005	-.31368	.11123	-.53273	-.09463
	Equal variances not assumed			-2.866	155.520	.005	-.31368	.10944	-.52986	-.09750
Office_software	Equal variances assumed	1.887	.171	-4.519	255	.000	-.63760	.14108	-.91544	-.35977
	Equal variances not assumed			-4.692	163.769	.000	-.63760	.13590	-.90595	-.36926
Conf_com	Equal variances assumed	6.843	.009	-1.169	255	.243	-.16918	.14466	-.45406	.11570
	Equal variances not assumed			-1.090	127.953	.278	-.16918	.15523	-.47633	.13797
Social_media	Equal variances assumed	.149	.700	-1.429	255	.154	-.16299	.11407	-.38763	.06165
	Equal variances not assumed			-1.413	145.744	.160	-.16299	.11536	-.39098	.06500
App_bus	Equal variances assumed	4.590	.033	-.217	255	.829	-.03122	.14417	-.31514	.25270
	Equal variances not assumed			-.205	131.675	.838	-.03122	.15261	-.33311	.27067
Database	Equal variances assumed	5.027	.026	-2.293	255	.023	-.33850	.14763	-.62923	-.04777

	Equal variances not assumed			-2.380	163.746	.018	- .33850	.14221	- .61931	-.05770
Drone	Equal variances assumed	2.779	.097	1.057	255	.291	.14095	.13331	-.12158	.40348
	Equal variances not assumed			1.134	177.643	.258	.14095	.12431	-.10436	.38625
Smartfarm	Equal variances assumed	.329	.567	-.107	255	.915	-.01550	.14536	-.30175	.27075
	Equal variances not assumed			-.108	155.649	.914	-.01550	.14296	-.29790	.26689
Ecommerc e	Equal variances assumed	.015	.904	-1.822	255	.070	-.27898	.15310	-.58049	.02253
	Equal variances not assumed			-1.801	145.529	.074	-.27898	.15493	-.58518	.02723
Digital_kno w	Equal variances assumed	.585	.445	-1.763	255	.079	-.23297	.13217	-.49325	.02731
	Equal variances not assumed			-1.802	157.777	.073	-.23297	.12926	-.48828	.02234
Digital_inno v	Equal variances assumed	.247	.620	-1.662	255	.098	-.19940	.12001	-.43575	.03694
	Equal variances not assumed			-1.601	137.482	.112	-.19940	.12454	-.44566	.04686
Digital_mar ket	Equal variances assumed	.014	.906	-1.661	255	.098	-.17750	.10686	-.38794	.03294
	Equal variances not assumed			-1.722	163.313	.087	-.17750	.10305	-.38098	.02598
Persoanlity	Equal variances assumed	1.843	.176	-.803	255	.423	-.07744	.09645	-.26738	.11249
	Equal variances not assumed			-.783	140.983	.435	-.07744	.09896	-.27309	.11820
Attitude	Equal variances assumed	7.646	.006	-.409	255	.683	-.03805	.09310	-.22138	.14529
	Equal variances not assumed			-.383	129.124	.703	-.03805	.09946	-.23483	.15874
Opp_seekin g	Equal variances assumed	3.315	.070	-1.697	255	.091	-.16612	.09786	-.35884	.02660
	Equal variances not assumed			-1.686	147.262	.094	-.16612	.09853	-.36083	.02859
Risk_taking	Equal variances assumed	3.619	.058	.991	255	.323	.10304	.10401	-.10179	.30787
	Equal variances not assumed			.956	137.799	.341	.10304	.10782	-.11016	.31624
Succ_desire	Equal variances assumed	.965	.327	.929	255	.354	.08989	.09673	-.10061	.28039
	Equal variances not assumed			.881	132.689	.380	.08989	.10203	-.11193	.29170
Morality	Equal variances assumed	.913	.340	-.360	255	.719	-.03278	.09109	-.21217	.14661
	Equal variances not assumed			-.353	143.424	.724	-.03278	.09277	-.21615	.15058
Info_tech	Equal variances assumed	1.117	.291	-1.167	255	.244	-.12381	.10609	-.33273	.08511
	Equal variances not assumed			-1.166	149.323	.245	-.12381	.10618	-.33361	.08600

Innovation	Equal variances assumed	7.166	.008	.026	255	.979	.00292	.11218	-.21801	.22384
	Equal variances not assumed			.025	131.396	.980	.00292	.11887	-.23223	.23806
Strategic	Equal variances assumed	4.771	.030	.281	255	.779	.03250	.11560	-.19515	.26014
	Equal variances not assumed			.270	136.697	.787	.03250	.12027	-.20533	.27032
Plan_startu p	Equal variances assumed	9.320	.003	1.145	255	.253	.12808	.11182	-.09214	.34829
	Equal variances not assumed			1.057	125.299	.293	.12808	.12123	-.11184	.36799
Marketing	Equal variances assumed	6.277	.013	1.166	255	.245	.13917	.11940	-.09597	.37431
	Equal variances not assumed			1.091	129.033	.277	.13917	.12761	-.11331	.39165
Acc_financ e	Equal variances assumed	5.512	.020	-.423	255	.673	-.04758	.11242	-.26896	.17381
	Equal variances not assumed			-.401	132.814	.689	-.04758	.11852	-.28201	.18686
Farm_mngt	Equal variances assumed	6.409	.012	.320	255	.749	.03797	.11879	-.19596	.27191
	Equal variances not assumed			.300	129.817	.765	.03797	.12659	-.21247	.28842
Processing	Equal variances assumed	11.429	.001	1.086	255	.279	.14066	.12955	-.11445	.39578
	Equal variances not assumed			1.015	128.785	.312	.14066	.13858	-.13352	.41485
Hr_mngt	Equal variances assumed	9.997	.002	1.752	255	.081	.20979	.11971	-.02596	.44553
	Equal variances not assumed			1.617	125.340	.108	.20979	.12975	-.04701	.46658
Inter_bus	Equal variances assumed	6.005	.015	1.701	255	.090	.26234	.15420	-.04133	.56600
	Equal variances not assumed			1.584	127.779	.116	.26234	.16557	-.06528	.58996
Short_dist	Equal variances assumed	.106	.745	-.392	255	.695	-.04637	.11815	-.27905	.18632
	Equal variances not assumed			-.401	157.675	.689	-.04637	.11559	-.27467	.18194
Lifelong_ski ll	Equal variances assumed	.249	.618	.682	255	.496	.07154	.10487	-.13498	.27806
	Equal variances not assumed			.691	154.512	.490	.07154	.10346	-.13284	.27592
Mix	Equal variances assumed	.107	.743	.177	255	.860	.01984	.11222	-.20115	.24083
	Equal variances not assumed			.174	144.398	.862	.01984	.11394	-.20537	.24505
Practice	Equal variances assumed	.024	.877	-.717	255	.474	-.07581	.10578	-.28413	.13251
	Equal variances not assumed			-.724	153.443	.470	-.07581	.10466	-.28257	.13096
Case	Equal variances assumed	1.586	.209	-.451	255	.652	-.04772	.10574	-.25595	.16052

ผลการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามอาชีพของครอบครัวที่อยู่ภาคเกษตรหรือนอกภาคเกษตร

Group Statistics

	Parent_ag	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
Smartphone	agriculture	132	4.1515	.80537	.07010
	non agriculture	125	4.3760	.76900	.06878
Ipad_tablet	agriculture	132	2.9167	1.34245	.11684
	non agriculture	125	3.2400	1.37019	.12255
Computer	agriculture	132	3.5985	1.06906	.09305
	non agriculture	125	3.9200	1.02075	.09130
Smarttv	agriculture	132	2.8561	1.19881	.10434
	non agriculture	125	3.1040	1.20365	.10766
Internet	agriculture	132	4.0152	.80062	.06968
	non agriculture	125	4.2400	.85572	.07654
Office_softw	agriculture	132	3.3864	.99347	.08647
	non agriculture	125	3.6880	1.15295	.10312
Conf_comm	agriculture	132	3.3030	1.01845	.08864
	non agriculture	125	3.3760	1.12640	.10075
Social_media	agriculture	132	3.8939	.81266	.07073
	non agriculture	125	3.9840	.87974	.07869
App_bus	agriculture	132	2.2652	1.04742	.09117
	non agriculture	125	2.1440	1.08289	.09686
Database	agriculture	132	2.7500	1.06560	.09275
	non agriculture	125	2.8080	1.14085	.10204
Drone	agriculture	132	1.8485	1.05197	.09156
	non agriculture	125	1.6320	.90283	.08075
Smartfarm	agriculture	132	2.0758	1.05296	.09165
	non agriculture	125	1.9760	1.09592	.09802
Ecommerce	agriculture	132	2.4242	1.06378	.09259
	non agriculture	125	2.4560	1.21485	.10866
Digital_know	agriculture	132	3.6212	.91243	.07942
	non agriculture	125	3.8080	1.04493	.09346
Digital_innov	agriculture	132	3.9242	.77776	.06769
	non agriculture	125	3.7440	.99112	.08865
Digital_market	agriculture	132	4.2803	.72380	.06300
	non agriculture	125	4.2320	.86263	.07716
Persoanlity	agriculture	132	4.1212	.61818	.05381

	non agriculture	125	4.0480	.80177	.07171
Attitude	agriculture	132	4.0909	.61103	.05318
	non agriculture	125	4.0320	.76132	.06809
Opp_seeking	agriculture	132	4.2424	.66678	.05804
	non agriculture	125	4.0800	.77875	.06965
Risk_taking	agriculture	132	3.7727	.71613	.06233
	non agriculture	125	3.6320	.81850	.07321
Succ_desire	agriculture	132	4.1439	.66691	.05805
	non agriculture	125	3.9760	.75631	.06765
Morality	agriculture	132	4.2727	.61892	.05387
	non agriculture	125	4.3680	.72441	.06479
Info_tech	agriculture	132	4.0909	.70391	.06127
	non agriculture	125	4.0400	.86509	.07738
Innovation	agriculture	132	3.9773	.80519	.07008
	non agriculture	125	3.8720	.85172	.07618
Stategic	agriculture	132	3.9167	.78187	.06805
	non agriculture	125	3.8480	.92506	.08274
Plan_startup	agriculture	132	3.9470	.78453	.06828
	non agriculture	125	3.8480	.87119	.07792
Marketing	agriculture	132	4.0833	.81063	.07056
	non agriculture	125	3.9280	.95187	.08514
Acc_finance	agriculture	132	3.9318	.78335	.06818
	non agriculture	125	3.7440	.86978	.07780
Farm_mngt	agriculture	132	4.0455	.78986	.06875
	non agriculture	125	3.9280	.96031	.08589
Processing	agriculture	132	3.9924	.95307	.08295
	non agriculture	125	3.8960	.96574	.08638
Hr_mngt	agriculture	132	3.8788	.85632	.07453
	non agriculture	125	3.6720	.91384	.08174
Inter_bus	agriculture	132	3.4697	1.12866	.09824
	non agriculture	125	3.3200	1.16120	.10386
Short_dist	agriculture	132	4.0758	.79714	.06938
	non agriculture	125	3.8800	.93843	.08394
Lifelong_skill	agriculture	132	4.1364	.75940	.06610
	non agriculture	125	4.0880	.79328	.07095
Mix	agriculture	132	3.9545	.79946	.06958
	non agriculture	125	3.8160	.85557	.07652

Practice	agriculture	132	4.0000	.75159	.06542
	non agriculture	125	3.8400	.80723	.07220
Case	agriculture	132	4.0303	.76107	.06624
	non agriculture	125	3.8480	.79368	.07099
Textbook	agriculture	132	3.9091	.71467	.06220
	non agriculture	125	3.8080	.75878	.06787
Emedia	agriculture	132	3.9697	.83748	.07289
	non agriculture	125	3.9040	.89284	.07986
Dmedia	agriculture	132	4.0379	.82337	.07167
	non agriculture	125	3.8640	.88303	.07898
Short_cont	agriculture	132	3.9394	.78883	.06866
	non agriculture	125	3.8560	.76942	.06882
Net_mentor	agriculture	132	3.9091	.89489	.07789
	non agriculture	125	3.6640	.87937	.07865
Learn_startup	agriculture	132	4.0303	.87317	.07600
	non agriculture	125	3.8720	.84219	.07533
Ecosystem	agriculture	132	3.9621	.78541	.06836
	non agriculture	125	3.9120	.74071	.06625

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
Smartphone	Equal variances assumed	.202	.654	-2.283	255	.023	-.22448	.09833	-.41813	-.03084
	Equal variances not assumed			-2.286	254.982	.023	-.22448	.09821	-.41789	-.03108
Ipad_tablet	Equal variances assumed	.353	.553	-1.911	255	.057	-.32333	.16923	-.65661	.00994
	Equal variances not assumed			-1.910	253.568	.057	-.32333	.16933	-.65680	.01014
Computer	Equal variances assumed	.113	.737	-2.463	255	.014	-.32152	.13053	-.57856	-.06447
	Equal variances not assumed			-2.466	254.982	.014	-.32152	.13036	-.57824	-.06480
Smarttv	Equal variances assumed	.070	.792	-1.654	255	.099	-.24794	.14991	-.54316	.04728
	Equal variances not assumed			-1.654	254.123	.099	-.24794	.14993	-.54319	.04732
Internet	Equal variances assumed	5.618	.019	-2.176	255	.030	-.22485	.10332	-.42832	-.02138
	Equal variances not assumed			-2.172	251.319	.031	-.22485	.10351	-.42870	-.02099
Office_softw	Equal variances assumed	6.096	.014	-2.250	255	.025	-.30164	.13404	-.56560	-.03768
	Equal variances not assumed			-2.241	245.018	.026	-.30164	.13458	-.56672	-.03656
Conf_comm	Equal variances assumed	2.683	.103	-.545	255	.586	-.07297	.13383	-.33652	.19058
	Equal variances not assumed			-.544	249.032	.587	-.07297	.13419	-.33727	.19133
Social_media	Equal variances assumed	.001	.981	-.853	255	.394	-.09006	.10558	-.29797	.11785
	Equal variances not assumed			-.851	250.525	.395	-.09006	.10580	-.29844	.11832
App_bus	Equal variances assumed	.001	.978	.912	255	.363	.12115	.13289	-.14055	.38286
	Equal variances not assumed			.911	253.043	.363	.12115	.13301	-.14080	.38311
Database	Equal variances assumed	.639	.425	-.421	255	.674	-.05800	.13764	-.32905	.21305

	Equal variances not assumed			-421	251.218	.674	-.05800	.13789	-.32957	.21357
Drone	Equal variances assumed	4.899	.028	1.766	255	.079	.21648	.12259	-.02494	.45790
	Equal variances not assumed			1.773	252.595	.077	.21648	.12208	-.02395	.45692
Smartfarm	Equal variances assumed	.444	.506	.744	255	.457	.09976	.13405	-.16422	.36374
	Equal variances not assumed			.743	252.737	.458	.09976	.13419	-.16452	.36404
Ecommerce	Equal variances assumed	3.048	.082	-.223	255	.824	-.03176	.14224	-.31188	.24836
	Equal variances not assumed			-.222	246.454	.824	-.03176	.14276	-.31294	.24942
Digital_know	Equal variances assumed	.490	.485	-1.529	255	.128	-.18679	.12219	-.42743	.05385
	Equal variances not assumed			-1.523	246.211	.129	-.18679	.12265	-.42836	.05478
Digital_innov	Equal variances assumed	12.389	.001	1.626	255	.105	.18024	.11082	-.03799	.39848
	Equal variances not assumed			1.616	235.108	.107	.18024	.11154	-.03950	.39999
Digital_marke t	Equal variances assumed	.914	.340	.487	255	.627	.04830	.09914	-.14693	.24353
	Equal variances not assumed			.485	242.449	.628	.04830	.09961	-.14791	.24451
Persoanlity	Equal variances assumed	3.194	.075	.822	255	.412	.07321	.08903	-.10212	.24854
	Equal variances not assumed			.817	233.009	.415	.07321	.08965	-.10342	.24985
Attitude	Equal variances assumed	2.617	.107	.686	255	.493	.05891	.08589	-.11024	.22806
	Equal variances not assumed			.682	237.697	.496	.05891	.08640	-.11130	.22912
Opp_seeking	Equal variances assumed	.468	.494	1.799	255	.073	.16242	.09028	-.01537	.34022
	Equal variances not assumed			1.792	244.425	.074	.16242	.09066	-.01616	.34100
Risk_taking	Equal variances assumed	5.207	.023	1.469	255	.143	.14073	.09580	-.04793	.32939
	Equal variances not assumed			1.464	246.384	.145	.14073	.09615	-.04865	.33011
Succ_desire	Equal variances assumed	.813	.368	1.891	255	.060	.16794	.08883	-.00700	.34288
	Equal variances not assumed			1.884	247.052	.061	.16794	.08914	-.00763	.34351
Morality	Equal variances assumed	6.937	.009	-1.135	255	.257	-.09527	.08390	-.26051	.06996
	Equal variances not assumed			-1.131	244.221	.259	-.09527	.08426	-.26125	.07070
Info_tech	Equal variances assumed	4.208	.041	.519	255	.604	.05091	.09815	-.14238	.24419
	Equal variances not assumed			.516	239.221	.606	.05091	.09870	-.14351	.24533

Innovation	Equal variances assumed	1.200	.274	1.019	255	.309	.10527	.10335	-.09826	.30881
	Equal variances not assumed			1.017	251.912	.310	.10527	.10351	-.09859	.30913
Strategic	Equal variances assumed	2.986	.085	.644	255	.520	.06867	.10664	-.14135	.27868
	Equal variances not assumed			.641	243.177	.522	.06867	.10713	-.14236	.27969
Plan_startup	Equal variances assumed	1.457	.229	.958	255	.339	.09897	.10331	-.10448	.30242
	Equal variances not assumed			.955	248.730	.340	.09897	.10361	-.10509	.30303
Marketing	Equal variances assumed	.935	.334	1.411	255	.159	.15533	.11009	-.06148	.37214
	Equal variances not assumed			1.405	243.912	.161	.15533	.11057	-.06247	.37314
Acc_finance	Equal variances assumed	3.808	.052	1.821	255	.070	.18782	.10315	-.01532	.39095
	Equal variances not assumed			1.816	248.739	.071	.18782	.10345	-.01592	.39156
Farm_mngt	Equal variances assumed	4.002	.047	1.073	255	.284	.11745	.10944	-.09806	.33297
	Equal variances not assumed			1.068	240.384	.287	.11745	.11002	-.09927	.33418
Processing	Equal variances assumed	1.212	.272	.805	255	.421	.09642	.11972	-.13934	.33218
	Equal variances not assumed			.805	253.830	.421	.09642	.11976	-.13943	.33227
Hr_mngt	Equal variances assumed	3.159	.077	1.873	255	.062	.20679	.11042	-.01066	.42424
	Equal variances not assumed			1.869	251.411	.063	.20679	.11062	-.01106	.42464
Inter_bus	Equal variances assumed	.271	.603	1.048	255	.296	.14970	.14285	-.13162	.43101
	Equal variances not assumed			1.047	253.252	.296	.14970	.14296	-.13185	.43124
Short_dist	Equal variances assumed	2.385	.124	1.806	255	.072	.19576	.10842	-.01775	.40927
	Equal variances not assumed			1.798	243.665	.073	.19576	.10890	-.01875	.41026
Lifelong_skill	Equal variances assumed	1.098	.296	.499	255	.618	.04836	.09685	-.14237	.23910
	Equal variances not assumed			.499	252.561	.618	.04836	.09697	-.14261	.23934
Mix	Equal variances assumed	2.552	.111	1.342	255	.181	.13855	.10324	-.06477	.34186
	Equal variances not assumed			1.339	251.243	.182	.13855	.10343	-.06516	.34225
Practice	Equal variances assumed	5.814	.017	1.645	255	.101	.16000	.09724	-.03149	.35149
	Equal variances not assumed			1.642	251.025	.102	.16000	.09743	-.03188	.35188
Case	Equal variances assumed	2.059	.153	1.880	255	.061	.18230	.09698	-.00869	.37330

	Equal variances not assumed			1.878	252.643	.062	.18230	.09710	-.00892	.37352
Textbook	Equal variances assumed	1.912	.168	1.100	255	.272	.10109	.09191	-.07991	.28209
	Equal variances not assumed			1.098	251.706	.273	.10109	.09206	-.08022	.28240
Emedia	Equal variances assumed	1.966	.162	.609	255	.543	.06570	.10793	-.14686	.27825
	Equal variances not assumed			.608	251.469	.544	.06570	.10812	-.14725	.27864
Dmedia	Equal variances assumed	1.979	.161	1.634	255	.104	.17388	.10644	-.03574	.38350
	Equal variances not assumed			1.630	251.115	.104	.17388	.10665	-.03616	.38392
Short_cont	Equal variances assumed	.335	.563	.857	255	.392	.08339	.09728	-.10818	.27496
	Equal variances not assumed			.858	254.774	.392	.08339	.09721	-.10805	.27483
Net_mentor	Equal variances assumed	.668	.414	2.213	255	.028	.24509	.11075	.02700	.46319
	Equal variances not assumed			2.214	254.647	.028	.24509	.11069	.02710	.46308
Learn_startup	Equal variances assumed	.120	.729	1.478	255	.141	.15830	.10711	-.05263	.36924
	Equal variances not assumed			1.479	254.912	.140	.15830	.10701	-.05243	.36903
Ecosystem	Equal variances assumed	.052	.819	.526	255	.600	.05012	.09535	-.13765	.23789
	Equal variances not assumed			.527	254.996	.599	.05012	.09520	-.13735	.23759

ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยจำแนกตามช่วงอายุ

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
Smarttv	30 or less	92	2.7283	1.27618	.13305	2.4640	2.9926	1.00	5.00
	31-40	89	3.2584	1.11323	.11800	3.0239	3.4929	1.00	5.00
	41-50	53	2.8868	1.13782	.15629	2.5732	3.2004	1.00	5.00
	51 or more	23	3.0870	1.23998	.25855	2.5507	3.6232	1.00	5.00
	Total	257	2.9767	1.20523	.07518	2.8286	3.1247	1.00	5.00
Social_media	30 or less	92	4.1087	.74799	.07798	3.9538	4.2636	2.00	5.00
	31-40	89	3.9213	.93206	.09880	3.7250	4.1177	1.00	5.00
	41-50	53	3.6792	.80320	.11033	3.4579	3.9006	1.00	5.00
	51 or more	23	3.9130	.84816	.17685	3.5463	4.2798	3.00	5.00
	Total	257	3.9377	.84549	.05274	3.8339	4.0416	1.00	5.00
Personality	30 or less	92	3.9022	.72718	.07581	3.7516	4.0528	1.00	5.00
	31-40	89	4.1910	.67211	.07124	4.0494	4.3326	3.00	5.00
	41-50	53	4.1321	.73479	.10093	3.9295	4.3346	2.00	5.00
	51 or more	23	4.3043	.63495	.13240	4.0298	4.5789	3.00	5.00
	Total	257	4.0856	.71293	.04447	3.9980	4.1732	1.00	5.00
Morality	30 or less	92	4.1304	.68287	.07119	3.9890	4.2719	2.00	5.00
	31-40	89	4.3933	.70094	.07430	4.2456	4.5409	3.00	5.00
	41-50	53	4.3774	.56249	.07726	4.2223	4.5324	3.00	5.00
	51 or more	23	4.6522	.57277	.11943	4.4045	4.8999	3.00	5.00
	Total	257	4.3191	.67267	.04196	4.2364	4.4017	2.00	5.00
Strategic	30 or less	92	3.6630	.80216	.08363	3.4969	3.8292	1.00	5.00
	31-40	89	4.0337	.84543	.08962	3.8556	4.2118	2.00	5.00
	41-50	53	4.0000	.89872	.12345	3.7523	4.2477	1.00	5.00
	51 or more	23	3.9130	.84816	.17685	3.5463	4.2798	3.00	5.00
	Total	257	3.8833	.85353	.05324	3.7784	3.9881	1.00	5.00

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Smarttv	Between Groups	13.450	3	4.483	3.165	.025
	Within Groups	358.410	253	1.417		
	Total	371.860	256			
Social_media	Between Groups	6.268	3	2.089	2.991	.032

	Within Groups	176.736	253	.699		
	Total	183.004	256			
Persoanlity	Between Groups	5.299	3	1.766	3.581	.014
	Within Groups	124.817	253	.493		
	Total	130.117	256			
Morality	Between Groups	6.496	3	2.165	5.010	.002
	Within Groups	109.341	253	.432		
	Total	115.837	256			
Stategic	Between Groups	7.219	3	2.406	3.396	.019
	Within Groups	179.279	253	.709		
	Total	186.498	256			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) Age_r2 (J) Age_r2		Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Smarttv	30 or less	31-40	-.53017*	.17696	.016	-.9878	-.0725
		41-50	-.15853	.20525	.867	-.6893	.3723
		51 or more	-.35870	.27747	.568	-1.0763	.3589
	31-40	30 or less	.53017*	.17696	.016	.0725	.9878
		41-50	.37163	.20651	.276	-.1624	.9057
		51 or more	.17147	.27841	.927	-.5485	.8915
	41-50	30 or less	.15853	.20525	.867	-.3723	.6893
		31-40	-.37163	.20651	.276	-.9057	.1624
		51 or more	-.20016	.29719	.907	-.9688	.5684
51 or more	30 or less	.35870	.27747	.568	-.3589	1.0763	
	31-40	-.17147	.27841	.927	-.8915	.5485	
	41-50	.20016	.29719	.907	-.5684	.9688	
Social_media	30 or less	31-40	.18735	.12427	.434	-.1340	.5087
		41-50	.42945*	.14413	.017	.0567	.8022
		51 or more	.19565	.19485	.747	-.3083	.6996
	31-40	30 or less	-.18735	.12427	.434	-.5087	.1340
		41-50	.24210	.14502	.342	-.1329	.6171
		51 or more	.00830	.19550	1.000	-.4973	.5139
	41-50	30 or less	-.42945*	.14413	.017	-.8022	-.0567
		31-40	-.24210	.14502	.342	-.6171	.1329
		51 or more	-.23380	.20869	.677	-.7735	.3059

ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยจำแนกตามการประกอบอาชีพหลัก

Descriptives

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum	
					Lower Bound	Upper Bound			
Computer	owner	46	3.8478	.91815	.13537	3.5752	4.1205	2.00	5.00
	freelance	61	3.4098	1.14567	.14669	3.1164	3.7033	1.00	5.00
	worker	150	3.8667	1.03409	.08443	3.6998	4.0335	1.00	5.00
	Total	257	3.7549	1.05615	.06588	3.6251	3.8846	1.00	5.00
Office_softw	owner	46	3.5217	1.00530	.14822	3.2232	3.8203	1.00	5.00
	freelance	61	3.1967	1.19471	.15297	2.8907	3.5027	1.00	5.00
	worker	150	3.6733	1.03299	.08434	3.5067	3.8400	1.00	5.00
	Total	257	3.5331	1.08248	.06752	3.4001	3.6660	1.00	5.00
Digital_marke t	owner	46	4.5000	.62361	.09195	4.3148	4.6852	3.00	5.00
	freelance	61	4.2951	.78197	.10012	4.0948	4.4954	1.00	5.00
	worker	150	4.1667	.83076	.06783	4.0326	4.3007	1.00	5.00
	Total	257	4.2568	.79316	.04948	4.1594	4.3542	1.00	5.00

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Computer	Between Groups	9.534	2	4.767	4.387	.013
	Within Groups	276.022	254	1.087		
	Total	285.556	256			
Office_softw	Between Groups	9.858	2	4.929	4.315	.014
	Within Groups	290.111	254	1.142		
	Total	299.969	256			
Digital_market	Between Groups	4.029	2	2.014	3.258	.040
	Within Groups	157.022	254	.618		
	Total	161.051	256			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) Occupation	(J) Occupation	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Computer	owner	freelance	.43799	.20357	.082	-.0419	.9179

	worker		-.01884	.17569	.994	-.4330	.3954
	freelance	owner	-.43799	.20357	.082	-.9179	.0419
		worker	-.45683*	.15830	.012	-.8300	-.0836
	worker	owner	.01884	.17569	.994	-.3954	.4330
		freelance	.45683*	.15830	.012	.0836	.8300
Office_softw	owner	freelance	.32502	.20870	.266	-.1670	.8170
		worker	-.15159	.18012	.678	-.5762	.2731
	freelance	owner	-.32502	.20870	.266	-.8170	.1670
		worker	-.47661*	.16229	.010	-.8592	-.0940
	worker	owner	.15159	.18012	.678	-.2731	.5762
		freelance	.47661*	.16229	.010	.0940	.8592
Digital_marke	owner	freelance	.20492	.15354	.377	-.1570	.5669
t		worker	.33333*	.13252	.033	.0209	.6457
	freelance	owner	-.20492	.15354	.377	-.5669	.1570
		worker	.12842	.11940	.530	-.1531	.4099
	worker	owner	-.33333*	.13252	.033	-.6457	-.0209
		freelance	-.12842	.11940	.530	-.4099	.1531

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ผลการทดสอบความแตกต่างของปัจจัยจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

Descriptives

		N	Mean	Std. Deviation	Std. Error	95% Confidence Interval for Mean		Minimum	Maximum
						Lower Bound	Upper Bound		
						lpad_tablet	10000 or less		
	10001-20000	114	3.0175	1.35661	.12706	2.7658	3.2693	1.00	5.00
	20001-30000	42	2.8810	1.32890	.20505	2.4668	3.2951	1.00	5.00
	30001-40000	19	3.1053	1.04853	.24055	2.5999	3.6106	1.00	5.00
	more than 40000	29	3.9655	1.23874	.23003	3.4943	4.4367	1.00	5.00
	Total	257	3.0739	1.36301	.08502	2.9065	3.2414	1.00	5.00
Computer	10000 or less	53	3.6415	1.00181	.13761	3.3654	3.9176	1.00	5.00
	10001-20000	114	3.6053	1.11004	.10396	3.3993	3.8112	1.00	5.00
	20001-30000	42	3.9286	1.02154	.15763	3.6102	4.2469	1.00	5.00
	30001-40000	19	3.6842	.94591	.21701	3.2283	4.1401	2.00	5.00
	more than 40000	29	4.3448	.85673	.15909	4.0189	4.6707	3.00	5.00
	Total	257	3.7549	1.05615	.06588	3.6251	3.8846	1.00	5.00
Internet	10000 or less	53	4.1132	.72484	.09957	3.9134	4.3130	3.00	5.00

	10001-20000	114	3.9912	.86726	.08123	3.8303	4.1522	1.00	5.00
	20001-30000	42	4.1190	.86115	.13288	3.8507	4.3874	2.00	5.00
	30001-40000	19	4.1579	.89834	.20609	3.7249	4.5909	3.00	5.00
	more than 40000	29	4.6552	.61388	.11399	4.4217	4.8887	3.00	5.00
	Total	257	4.1245	.83389	.05202	4.0221	4.2269	1.00	5.00
Office_soft w	10000 or less	53	3.2830	1.08091	.14847	2.9851	3.5810	1.00	5.00
	10001-20000	114	3.4211	1.02097	.09562	3.2316	3.6105	1.00	5.00
	20001-30000	42	3.6905	.99971	.15426	3.3789	4.0020	1.00	5.00
	30001-40000	19	3.5789	1.30451	.29928	2.9502	4.2077	1.00	5.00
	more than 40000	29	4.1724	1.07135	.19894	3.7649	4.5799	2.00	5.00
	Total	257	3.5331	1.08248	.06752	3.4001	3.6660	1.00	5.00
Conf_com m	10000 or less	53	3.1132	1.12079	.15395	2.8043	3.4221	1.00	5.00
	10001-20000	114	3.2632	.96901	.09076	3.0834	3.4430	1.00	5.00
	20001-30000	42	3.3571	1.10036	.16979	3.0142	3.7000	1.00	5.00
	30001-40000	19	3.4211	1.26121	.28934	2.8132	4.0289	1.00	5.00
	more than 40000	29	3.9655	1.01710	.18887	3.5786	4.3524	2.00	5.00
	Total	257	3.3385	1.07083	.06680	3.2070	3.4701	1.00	5.00
Database	10000 or less	53	2.5849	1.13398	.15576	2.2723	2.8975	1.00	5.00
	10001-20000	114	2.7018	1.02128	.09565	2.5123	2.8913	1.00	5.00
	20001-30000	42	2.8571	1.24100	.19149	2.4704	3.2439	1.00	5.00
	30001-40000	19	2.6316	1.01163	.23208	2.1440	3.1192	1.00	4.00
	more than 40000	29	3.4138	1.01831	.18909	3.0265	3.8011	1.00	5.00
	Total	257	2.7782	1.10106	.06868	2.6430	2.9135	1.00	5.00
Drone	10000 or less	53	1.6792	1.03354	.14197	1.3944	1.9641	1.00	5.00
	10001-20000	114	1.9035	1.03880	.09729	1.7108	2.0963	1.00	5.00
	20001-30000	42	1.8095	1.01784	.15706	1.4923	2.1267	1.00	4.00
	30001-40000	19	1.4737	.69669	.15983	1.1379	1.8095	1.00	3.00
	more than 40000	29	1.3103	.60376	.11212	1.0807	1.5400	1.00	3.00
	Total	257	1.7432	.98633	.06153	1.6220	1.8644	1.00	5.00
Persoanlity	10000 or less	53	4.0189	.69311	.09521	3.8278	4.2099	2.00	5.00
	10001-20000	114	3.9474	.73884	.06920	3.8103	4.0845	1.00	5.00
	20001-30000	42	4.3333	.57027	.08799	4.1556	4.5110	3.00	5.00
	30001-40000	19	4.1579	.76472	.17544	3.7893	4.5265	3.00	5.00
	more than 40000	29	4.3448	.66953	.12433	4.0902	4.5995	3.00	5.00
	Total	257	4.0856	.71293	.04447	3.9980	4.1732	1.00	5.00
Net_mento r	10000 or less	53	3.8868	.80049	.10996	3.6662	4.1074	2.00	5.00
	10001-20000	114	3.6754	.90716	.08496	3.5071	3.8438	1.00	5.00
	20001-30000	42	3.9762	.94966	.14654	3.6803	4.2721	1.00	5.00
	30001-40000	19	3.3684	.89508	.20535	2.9370	3.7998	1.00	4.00
	more than 40000	29	4.0690	.79871	.14832	3.7652	4.3728	3.00	5.00

Total	257	3.7899	.89411	.05577	3.6801	3.8997	1.00	5.00
-------	-----	--------	--------	--------	--------	--------	------	------

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Ipad_taplet	Between Groups	27.678	4	6.920	3.893	.004
	Within Groups	447.917	252	1.777		
	Total	475.595	256			
Computer	Between Groups	14.688	4	3.672	3.416	.010
	Within Groups	270.868	252	1.075		
	Total	285.556	256			
Internet	Between Groups	10.221	4	2.555	3.837	.005
	Within Groups	167.795	252	.666		
	Total	178.016	256			
Office_softw	Between Groups	17.679	4	4.420	3.946	.004
	Within Groups	282.290	252	1.120		
	Total	299.969	256			
Conf_comm	Between Groups	14.883	4	3.721	3.365	.011
	Within Groups	278.666	252	1.106		
	Total	293.549	256			
Database	Between Groups	15.032	4	3.758	3.207	.014
	Within Groups	295.326	252	1.172		
	Total	310.358	256			

Post Hoc Tests

Multiple Comparisons

Tukey HSD

Dependent Variable	(I) Income_r	(J) Income_r	Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Ipad_taplet	10000 or less	10001-20000	-.16849	.22165	.942	-.7775	.4405
		20001-30000	-.03190	.27542	1.000	-.7887	.7249
		30001-40000	-.25621	.35649	.952	-1.2357	.7233
		more than 40000	-1.11646*	.30794	.003	-1.9626	-.2704
	10001-20000	10000 or less	.16849	.22165	.942	-.4405	.7775
		20001-30000	.13659	.24065	.980	-.5246	.7978
		30001-40000	-.08772	.33037	.999	-.9954	.8200
		more than 40000	-.94797*	.27728	.007	-1.7098	-.1861
	20001-30000	10000 or less	.03190	.27542	1.000	-.7249	.7887
		10001-20000	-.13659	.24065	.980	-.7978	.5246

		30001-40000		-22431	.36861	.974	-1.2371	.7885
		more than 40000		-1.08456*	.32189	.008	-1.9690	-.2001
	30001-40000	10000 or less		.25621	.35649	.952	-.7233	1.2357
		10001-20000		.08772	.33037	.999	-.8200	.9954
		20001-30000		.22431	.36861	.974	-.7885	1.2371
		more than 40000		-.86025	.39350	.188	-1.9414	.2209
	more than 40000	10000 or less		1.11646*	.30794	.003	.2704	1.9626
		10001-20000		.94797*	.27728	.007	.1861	1.7098
		20001-30000		1.08456*	.32189	.008	.2001	1.9690
		30001-40000		.86025	.39350	.188	-.2209	1.9414
Computer	10000 or less	10001-20000		.03625	.17236	1.000	-.4373	.5098
		20001-30000		-.28706	.21418	.666	-.8755	.3014
		30001-40000		-.04270	.27722	1.000	-.8044	.7190
		more than 40000		-.70332*	.23947	.030	-1.3613	-.0453
	10001-20000	10000 or less		-.03625	.17236	1.000	-.5098	.4373
		20001-30000		-.32331	.18714	.419	-.8375	.1909
		30001-40000		-.07895	.25691	.998	-.7848	.6269
		more than 40000		-.73956*	.21562	.006	-1.3320	-.1471
	20001-30000	10000 or less		.28706	.21418	.666	-.3014	.8755
		10001-20000		.32331	.18714	.419	-.1909	.8375
		30001-40000		.24436	.28664	.914	-.5432	1.0320
		more than 40000		-.41626	.25031	.459	-1.1040	.2715
	30001-40000	10000 or less		.04270	.27722	1.000	-.7190	.8044
		10001-20000		.07895	.25691	.998	-.6269	.7848
		20001-30000		-.24436	.28664	.914	-1.0320	.5432
		more than 40000		-.66062	.30600	.199	-1.5014	.1802
	more than 40000	10000 or less		.70332*	.23947	.030	.0453	1.3613
		10001-20000		.73956*	.21562	.006	.1471	1.3320
		20001-30000		.41626	.25031	.459	-.2715	1.1040
		30001-40000		.66062	.30600	.199	-.1802	1.5014
Internet	10000 or less	10001-20000		.12198	.13566	.897	-.2508	.4947
		20001-30000		-.00584	.16857	1.000	-.4690	.4573
		30001-40000		-.04469	.21819	1.000	-.6442	.5548
		more than 40000		-.54196*	.18848	.035	-1.0598	-.0241
	10001-20000	10000 or less		-.12198	.13566	.897	-.4947	.2508
		20001-30000		-.12782	.14729	.908	-.5325	.2769
		30001-40000		-.16667	.20220	.923	-.7222	.3889
		more than 40000		-.66394*	.16971	.001	-1.1302	-.1976
	20001-30000	10000 or less		.00584	.16857	1.000	-.4573	.4690
		10001-20000		.12782	.14729	.908	-.2769	.5325

		30001-40000		-.03885	.22561	1.000	-.6587	.5810
		more than 40000		-.53612	.19701	.054	-1.0774	.0052
	30001-40000	10000 or less		.04469	.21819	1.000	-.5548	.6442
		10001-20000		.16667	.20220	.923	-.3889	.7222
		20001-30000		.03885	.22561	1.000	-.5810	.6587
		more than 40000		-.49728	.24084	.239	-1.1590	.1645
	more than 40000	10000 or less		.54196*	.18848	.035	.0241	1.0598
		10001-20000		.66394*	.16971	.001	.1976	1.1302
		20001-30000		.53612	.19701	.054	-.0052	1.0774
		30001-40000		.49728	.24084	.239	-.1645	1.1590
Office_soft	10000 or less	10001-20000		-.13803	.17596	.935	-.6215	.3454
w		20001-30000		-.40746	.21865	.340	-1.0082	.1933
		30001-40000		-.29593	.28301	.834	-1.0735	.4817
		more than 40000		-.88939*	.24447	.003	-1.5611	-.2177
	10001-20000	10000 or less		.13803	.17596	.935	-.3454	.6215
		20001-30000		-.26942	.19104	.622	-.7943	.2555
		30001-40000		-.15789	.26227	.975	-.8785	.5627
		more than 40000		-.75136*	.22012	.007	-1.3562	-.1465
	20001-30000	10000 or less		.40746	.21865	.340	-.1933	1.0082
		10001-20000		.26942	.19104	.622	-.2555	.7943
		30001-40000		.11153	.29262	.996	-.6925	.9156
		more than 40000		-.48194	.25554	.328	-1.1841	.2202
	30001-40000	10000 or less		.29593	.28301	.834	-.4817	1.0735
		10001-20000		.15789	.26227	.975	-.5627	.8785
		20001-30000		-.11153	.29262	.996	-.9156	.6925
		more than 40000		-.59347	.31239	.320	-1.4518	.2649
	more than 40000	10000 or less		.88939*	.24447	.003	.2177	1.5611
		10001-20000		.75136*	.22012	.007	.1465	1.3562
		20001-30000		.48194	.25554	.328	-.2202	1.1841
		30001-40000		.59347	.31239	.320	-.2649	1.4518
Conf_com	10000 or less	10001-20000		-.14995	.17483	.912	-.6303	.3304
m		20001-30000		-.24394	.21724	.794	-.8408	.3530
		30001-40000		-.30785	.28119	.809	-1.0804	.4647
		more than 40000		-.85231*	.24289	.005	-1.5197	-.1849
	10001-20000	10000 or less		.14995	.17483	.912	-.3304	.6303
		20001-30000		-.09398	.18981	.988	-.6155	.4276
		30001-40000		-.15789	.26058	.974	-.8739	.5581
		more than 40000		-.70236*	.21870	.013	-1.3033	-.1014
	20001-30000	10000 or less		.24394	.21724	.794	-.3530	.8408
		10001-20000		.09398	.18981	.988	-.4276	.6155

		30001-40000		-.06391	.29074	.999	-.8628	.7349
		more than 40000		-.60837	.25389	.120	-1.3060	.0892
30001-40000	10000 or less			.30785	.28119	.809	-.4647	1.0804
		10001-20000		.15789	.26058	.974	-.5581	.8739
		20001-30000		.06391	.29074	.999	-.7349	.8628
		more than 40000		-.54446	.31037	.403	-1.3973	.3083
more than 40000	10000 or less			.85231*	.24289	.005	.1849	1.5197
		10001-20000		.70236*	.21870	.013	.1014	1.3033
		20001-30000		.60837	.25389	.120	-.0892	1.3060
		30001-40000		.54446	.31037	.403	-.3083	1.3973
Database	10000 or less	10001-20000		-.11685	.17998	.967	-.6114	.3777
		20001-30000		-.27224	.22364	.741	-.8867	.3422
		30001-40000		-.04667	.28947	1.000	-.8420	.7487
		more than 40000		-.82889*	.25005	.009	-1.5159	-.1419
	10001-20000	10000 or less		.11685	.17998	.967	-.3777	.6114
		20001-30000		-.15539	.19541	.932	-.6923	.3815
		30001-40000		.07018	.26825	.999	-.6669	.8072
		more than 40000		-.71204*	.22515	.015	-1.3307	-.0934
	20001-30000	10000 or less		.27224	.22364	.741	-.3422	.8867
		10001-20000		.15539	.19541	.932	-.3815	.6923
		30001-40000		.22556	.29931	.943	-.5968	1.0479
		more than 40000		-.55665	.26137	.211	-1.2748	.1615
	30001-40000	10000 or less		.04667	.28947	1.000	-.7487	.8420
		10001-20000		-.07018	.26825	.999	-.8072	.6669
		20001-30000		-.22556	.29931	.943	-1.0479	.5968
		more than 40000		-.78221	.31952	.106	-1.6601	.0957
more than 40000	10000 or less			.82889*	.25005	.009	.1419	1.5159
		10001-20000		.71204*	.22515	.015	.0934	1.3307
		20001-30000		.55665	.26137	.211	-.1615	1.2748
		30001-40000		.78221	.31952	.106	-.0957	1.6601

*. The mean difference is significant at the 0.05 level.

ภาคผนวกที่ 6 บทสนทนาในกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

ผู้วิจัย	Enr5 เป็นผู้ประกอบการธุรกิจแปรรูปและจัดจำหน่ายเมล็ดกาแฟ
Enr5	สวัสดีครับทุกท่านผม Enr5 ตอนนี้ทำธุรกิจด้านกาแฟก็มีทำหลักๆ อยู่ประมาณ 3 ส่วน ก็คือด้านของ ซัพพลายด้านของเมล็ดกาแฟดิบก็คือซื้อมาและก็มีเครื่องคั่วกาแฟตั้งเรื่องของเมล็ดกาแฟดิบ ทั้งในไทยและต่างประเทศก็จะมี variety ต่างๆ กันไป ในไทยหลักๆ เราก็จะใช้อยู่ที่เชียงใหม่ เชียงราย และน่าน ที่เป็นกาแฟในไทยก็เป็นอาราบิก้า ส่วนที่เป็นโรบัสต้าก็ใช้จากชุมพรนะครับ ส่วนต่างประเทศก็หลากหลายคือจะมีวัตถุดิบที่เราซื้อมาขายไป อีกส่วนหนึ่งที่ทำก็คือหลักๆ ก็เป็น roasting เป็น roaster ก็คือโรงคั่วกาแฟนะครับเล็กๆ นะครับ ซึ่งก็ซัพพลายให้กับลูกค้าหลากหลายนะครับ มีทั้งที่ไปทำร้านกาแฟเองหรือว่าผู้บริโภคเองที่เป็น end user ด้วยที่ดื่มที่บ้านนะครับ เราก็จะทำโปรไฟล์ให้ ส่วนอีกส่วนนี้เราก็จะทำเรื่องของระบบด้วยคือผมทำเรื่อง GMP HACCP นะครับก็สามารถที่จะเป็น consult สามารถที่จะทำได้หมดทุกสินค้าอาหารเกษตรที่เป็น GMP HACCP หรือระบบต่างๆ ก็จะทำงานหลักทั้งหมด 3 อย่าง จบปริญญาตรีและปริญญาโท ทางด้านอาหารจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้วิจัย	Enr7 เป็นผู้รวบรวม ผู้จำหน่ายและส่งออกผลผลิตกล้วยหอมทองในจังหวัดเพชรบุรี โดยดำเนินงานในรูปแบบของสหกรณ์การเกษตร
Enr7	สวัสดีครับ Enr7 ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรบ้านลาดครับ ทำธุรกิจเกี่ยวกับกล้วยหอมทองส่งเสริมตั้งแต่กระบวนการผลิตครับจนถึงเรื่องของการตลาด แล้วก็จะไปจำหน่ายของภายในและที่ต่างประเทศครับ ก็ส่งออกประเทศญี่ปุ่นครับ มีโรงคัดบรรจุและก็มีมาตรฐานของการผลิตทั้งหมดครับ ซึ่งตรงนี้ก็จะมีระยะเวลาการส่งออกมาตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปัจจุบันประมาณ 20 กว่าปีครับ
ผู้วิจัย	Enr1 ผู้ประกอบการธุรกิจจำหน่ายผัก ผลไม้ และสินค้าเพื่อสุขภาพ เจ้าของร้านบ้านผักปลายนวน
Enr1	เราผลิตและจำหน่ายผัก ผลไม้อินทรีย์ ก็ทำด้านนี้มา 10 ปี แล้วคะ สินค้าเราได้ certificate viral การจำหน่ายนอกจากจำหน่ายตามซูเปอร์มาร์เก็ตแล้วเราก็จะมีร้านของเราอยู่ด้วย ชื่อร้านบ้านผักปลายนวนอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี ในส่วนของเรื่อง การเกษตรเนี่ยก็คือสนใจที่จะเข้ามาทำก็เลยเลือกเรียนธุรกิจการเกษตรที่ มสธ เลยทำให้ได้ความรู้พื้นฐานเรื่องของการบริหารจัดการฟาร์ม ซึ่งก็เป็นประโยชน์กับการที่เราได้ทำธุรกิจด้วยเพราะว่าไม่ได้จบทางนี้เลยแต่ก็โชคดีที่เรามีที่ดินของตนเอง
ผู้วิจัย	คุณ Enr2 ผู้ผลิต แปรรูป และจัดจำหน่ายมะม่วงน้ำดอกไม้

Enr2	ค่ะสวัสดิ์ค่ะ Enr2 ปัจจุบันทำธุรกิจเราทำมะม่วง ปลูกมะม่วงเชิงพานิชย์มาเข้าปีที่ 32 พื้นที่ปลูกมะม่วงประมาณ 250 ไร่ ซึ่งโมเดลทั้งหมดเราของผลผลิตฟาร์มประมาณ 20% เพื่อการส่งออกประเทศญี่ปุ่น 30 ส่งเข้าตลาดสี่มุมเมือง 50 จำหน่ายผ่าน farm shop ซึ่งนอกจากธุรกิจฟาร์มเราก็จะมี farm shop ของเราด้วยที่เป็น destination brand อยู่ที่ เขาใหญ่ ชื่อร้านบ้านหมากม่วงเขาใหญ่ แล้วเราก็เป็นผู้แปรรูปสินค้าจากมะม่วงประมาณ 9-10 อย่าง เพื่อที่จะจำหน่ายที่ฟาร์มซื้อของเราทั้งทำเพื่อ value added แล้วก็เอาพวกผลผลิตมูลค่าต่ำในฟาร์มมะม่วงที่ตกเกรดหรือไม่สวยมาแปรรูปเป็นสินค้าชนิดต่างๆ
ผู้วิจัย	คุณ Enr4 ผู้ประกอบการธุรกิจรวบรวมน้ำมันดิบและแปรรูปผลิตภัณฑ์นม
Enr4	สวัสดิ์ค่ะ Enr4 จะเป็นศูนย์รวบรวมน้ำมันดิบที่รับซื้อจากเกษตรกรนำมารวบรวมไว้เพื่อจำหน่ายให้โรงงานพานิชย์และนำมาแปรรูปเป็นนมโรงเรียน จะจัดจำหน่ายให้โครงการนมโรงเรียน แอมจะดูแลเรื่องคุณภาพของนมเพื่อที่จะจำหน่ายให้กับโรงงานพานิชย์ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของผลิตภัณฑ์
ผู้วิจัย	คุณ Enr6 ผู้แปรรูปและจัดจำหน่ายข้าวหอมมะลิและข้าวเหนียวเขียวงู เชียงราย แบรินด์ ข้าวธรรมชาติ
Enr6	Enr6ทำแบรนด์ข้าวธรรมชาติอยู่ที่จังหวัดเชียงราย ทำโรงสีข้าว ซึ่งงานหลักๆ คือการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกข้าวแบบปลอดสารพิษและก็พัฒนาไปสู่เกษตรอินทรีย์ เราก็จะดูแลตั้งแต่เมล็ดพันธุ์ การปลูก การดูแลของช่วงระยะเวลาของการเจริญเติบโต แล้วเอามาเก็บเพื่อแปรรูปตามคำสั่งซื้อ
ผู้วิจัย	คุณ Enr3 กลุ่มผู้เลี้ยงโคนม
Enr3	Enr3 เป็นศูนย์รวบรวมน้ำมันดิบ แต่สิ่งที่เราทำคือการทำฟาร์มโคนมเต็มรูปแบบ เป็นฟาร์มโคนมที่เราตั้งใจรีดที่ 500 แมรีด และใช้นวัตกรรมในฟาร์มคือการใช้ตัว AI จับพฤติกรรมวัวทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมการกินการนอน การรีดนม จะอยู่ในข้อมูลของเราทั้งหมด เราได้ข้อมูลตัวนี้จากอิสราเอลเรามั่นใจว่าจะเป็นจุดเปลี่ยนของฟาร์ม โดยใช้อาหารจากต้นข้าวโพดเป็นหลัก

ท่านคิดว่ายุคดิจิทัล มีบทบาทอย่างไร และส่งผลกระทบต่อการค้าเนินธุรกิจการเกษตร

Enr1	การทำเกษตรมาประมาณ 20 ปี คำนึงถึงยุคดิจิทัลมาตลอด ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงตอนนี้มีการเปลี่ยนแปลงยังไงบ้าง ดิจิทัลมีประโยชน์ไม่ใช่เฉพาะเกษตรกรนะคะ แต่มีประโยชน์ต่อทุกๆ คนในเรื่องของข้อมูลต่างๆ ทำให้การได้รับข้อมูลต่างๆ ได้มากขึ้นรวดเร็วขึ้นสามารถค้นหาข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ ในการทำงานไปเป็นในแนวทางเดียวกันเร็วขึ้นดีขึ้น ง่ายขึ้น ทำให้ได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จากเมื่อ 5-10 ปี ก่อน เพราะ
ผู้วิจัย	การที่ง่ายขึ้น และสามารถค้นหาข้อมูลได้ดีขึ้นมีผลต่อธุรกิจอย่างไรบ้าง

Enr1	เราสามารถใช้เวลาในอนาคตไม่ว่า 5 ปี 10 ปี หรือ 1 เดือน ไม่เหมือนสมัยก่อนที่ยังวางแผนได้ไม่ดี ซึ่งจะทำให้เราสามารถวางแผนการทำงานเรื่องของการตลาด พอวางแผนการตลาดได้ก็จะทำให้เราวางแผนการผลิตได้ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย
ผู้วิจัย	เพราะว่าเรามีข้อมูลที่ต้องใช้ใหม่ครับ
Enr5	<p>ในส่วนมุมมองของผมของคำถามนี้ ผมว่าโลกไปเร็วขึ้นอยู่แล้วในเรื่องของสิ่งต่างๆ ในปัจจุบันเราใช้โซเชียล เราใช้สื่อต่างๆ ซึ่งตัวนี้ก็จะผลกระทบต่อชีวิตของเรา แต่ผมอยู่ในส่วนของกลางน้ำค่อนข้างนานก่อนที่จะมาทำเป็นของตัวเอง ผมก็อยู่ในโรงงานอาหารมาหลายรูปแบบทั้งเรื่องซีฟู้ด ผลไม้ และอุตสาหกรรมกาแฟมา 20 กว่าปี ก่อนที่จะมาทำเป็นของตัวเอง เดิมทำกลางน้ำแต่มีโอกาสได้ไปร่วมกับต้นน้ำของไทเบอร์ทที่ไปทำไร่ที่ลาวปากช่อง นะครับ อันนั้นจะปลูกเป็น plantation ก็คือเป็นไร่ 5-6 พันไร่ ซึ่งถ้าปลูกแบบชาวบ้านทั่วไปหรือแบบ dao coffee ที่ปลูกกันก็คือปลูกแบบชาวบ้านเป็นต้นตืดๆ ซิดๆ กัน แต่ที่ plantation จะปลูกเป็นโซนแล้วก็จะใช้รถเก็บเกี่ยว ซึ่งเป็นคล้ายๆ กับที่บราซิลหรือโคลัมเบียจะไม่ใช้คนนะครับแต่จะใช้รถเก็บ ดังนั้นสิ่งที่ใช้เทคโนโลยีมาประกอบกับดิจิทัลนะครับ มันก็ถูกพัฒนาจากความทันสมัยของโลก และการที่จะต้องลดต้นทุน การใช้เวลา และการใช้ที่ consumption เข้ามาช่วยนะครับของสินค้าที่เป็นกาแฟโดยตรงที่นี้ในภาพใหญ่ของกาแฟจะมีเทคโนโลยีเรื่องของการคั่วด้วย ทุกวันนี้ที่ใช้นะครับจะเห็นได้ว่าจากเดิมเครื่องคั่วเก่าๆ สมัยที่เยอรมันออกจะเป็นตัวโปรแบบคนะครับ บางท่านอาจจะเคยได้ยิน คือเค้าจะใช้เป็น manual นะครับ แต่พอหลังๆ จะเริ่มพัฒนาแล้วครับ จนหลังๆ เป็นระบบ icloud แล้วครับ เราสามารถที่จะเซตโปรไฟล์คั่วแล้วก็เก็บข้อมูลในระบบ cloud ได้เลย คั่ว 1 เมทที่ออกมาเราก็จะรู้เลยว่าสเต็ป 1 2 3 4 การพัฒนาต่างๆ จนจบ พวกนี้จะเซตเป็นโปรไฟล์ของการคั่วออกมาได้เลยว่า ผลิตภัณฑ์คั่วสุดท้าย เราจะต้องใช้สเต็ปการคั่วยังไงอุณหภูมิ เวลา สุดท้ายเราก็จะเป็นโปรไฟล์เซต ในครั้งต่อไปเราก็จะใช้โปรไฟล์นี้ในการเซต standard ได้ ว่าหนึ่งตัวเป็นยังไง แต่ที่นี้ในยุคปัจจุบันเนี่ยถ้าท่านที่ดื่มกาแฟทั่วไปท่านจะ 모르 แต่จะรู้ว่ามันก็คือกาแฟอเมริกาโน่ เอสเปรดโซ่ บางท่านอาจจะ request หน่อยว่าเป็น organic หรือเป็น arabica แต่ยุคต่อไปท่านจะต้องดื่มเป็นกาแฟ specialty หรือเป็น award นะครับที่จะค่อนข้างมาเพิ่มขึ้นๆ ถ้าใครเคยไปทานที่ nana coffee ทุกวันนี้เค้าเริ่มมีเป็น variety ที่แตกต่างกันแต่เค้ายังไม่ลึก variety นะครับ ยังไม่ถึง variety นะครับ ก็คืออย่างบ้านเรา arabica จะเป็นพันธุ์ catimor ที่ hybrid เราก็จะรู้ลึกไปอีกอย่างที่มีมันเป็นพันธุ์อื่น เป็น yellow caturra หรือเป็นพันธุ์อื่นๆ ท่านสามารถที่จะ request ได้เพราะว่าท่านมี knowledge ท่านมีสื่อมีอะไรต่างๆ การขายอย่างที่ท่านขายที่อยู่มาเป็นกาแฟที่เรียก summer คั่วเป็น variety ที่เป็นลักษณะนี้เค้าจะบอกเลยว่าอย่างที่เป็นโคลัมเบียที่เป็นลัมเอตอะไรพวกนี้ ผมว่ายุคทุกวันนี้</p>

	<p>จะใช้ข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีที่เป็นส่วนประกอบ ในส่วนของตนเองผมจะใช้เครื่อง คั่วที่ยัง manual อยู่แต่ผมจะมี application ตัวหนึ่งที่เป็นการ cupping กาแฟ คือกาแฟ จะต้องมีการ cupping ก่อนหลังจากการคั่วก็คือ ผมจะมี app ตัวหนึ่งที่อยู่ในมือถือ คล้ายๆ sensory test แต่เราจะไม่มาลงมือแต่จะใช้ app cupping ตัวรสชาติออกมา ได้เลยว่าตัว schema aroma flavor test สิ่งต่างๆ ที่ผิดปกติไป โดยใช้ application บนมือถือได้เลย แต่ที่นี้สิ่งต่างๆ ก็ต้องฝึกเรื่องของ sensory test มาก่อน ผมจะใช้อยู่ หลักๆ 2 ตัว แล้วก็ไม่ใช่ระบบกระดาษแล้ว ด้วยการเก็บโปรไฟล์ไว้ในมือถือพอเรา ต้องการที่จะ test อะไรเราก็เปิดขึ้นมา ก็จะประมาณนี้</p>
ผู้วิจัย	Application ประเมินรสชาติจาก ingredient ที่ใส่เข้าไปใช้ไหมครับ
Enr5	<p>ประเมินจากการที่เราคั่วแต่ละโปรไฟล์มาว่า การคั่ว medium roast หรือ dark roast เราก็จะชิมมาว่าความขมอยู่ใน level ไหน 1 2 3 4 ถึง 10 กลิ่นรสเป็นยังไง เป็น fruity หรือ flower เราก็จะสามารถ note อยู่ในมือถือ มันจะคำนวณออกมาให้เราว่าการคั่ว ของ crop นี้ แหล่งนี้ ปีนี้ ได้คะแนนเท่าไร ซึ่งในระดับโลกจะเรียกเป็น SCAA เรียกตาม อเมริกา SCAA scoring หลักๆ กาแฟจะซื้อขายเป็น community ทั่วไปชิมแค่รสชาติ ผ่านสัก 60-70 คะแนน แต่ถ้าขายเป็น specialty มันจะต้อง 80 คะแนนขึ้นไปทุก scoring นะครับ ในระบบการ test เรียก cupping</p>
ผู้วิจัย	การส่งข้อมูลไปในระบบ could कै้าส่งยังไง ส่งข้อมูลอะไรบ้าง ทำการประเมิน หรือดึง ข้อมูลจาก could มาวิเคราะห์ยังไง
Enr5	<p>เป็น application ทางเนเธอร์แลนด์ เป็นเครื่องคั่วที่ตัวหนึ่งที่ต่อกับระบบ wifi เข้ากับ ipad หรือ notebook เวลาคั่วก็จะโชว์ข้อมูลใน ipad มือถือ โน้ตบุ๊ก เวลาคั่วก็จะโชว์ข้อมูล เลยว่า start 0 อุณหภูมิ เวลา ค่อยๆ ขึ้น เวลาที่ขึ้นอุณหภูมิก็ขึ้นพอไปถึงจุดหนึ่งเค้า เรียกว่า คือก็คั่วจะมีเทคนิคเค้าเรียกว่ามันจะได้ยินเสียงแตกครั้งแรกเค้าเรียกว่า first crack มันก็จะโชว์แล้วก็จะตัวเส้นเป็นเส้นกราฟออกมาก็จะเก็บข้อมูลอยู่ในมือถือ ใน แล็บที่อป ได้เลย ใช้wifi เชื่อมต่อเป็นระบบ iot เราไม่ต้องมา record ไป pot กราฟ ไม่ ต้องมาจดบันทึกอะไรต่างๆ เพราะจะโชว์กราฟให้เราเห็นได้เลย</p>
Enr7	<p>ในส่วนของ การปลูกกล้วยจะพูดถึงการใช้ดิจิทัล เกษตรกรที่ปลูกกล้วยทั้งหมดของ สหกรณ์ เมื่อก่อนจะมีการประชุมต้องมีการเชิญมาประชุมทั้งหมด แต่ปัจจุบันก็เหมือนกับ ที่เราประชุมก็จะมีการใช้ประโยชน์จากดิจิทัล ที่นี้อีกส่วนในการผลิตที่ดำเนินการใน ปัจจุบัน เมื่อก่อนจะต้องมีการจกบันทึกทั้งหมดตั้งแต่การเตรียมดินไปจนกระทั่งถึงการ เก็บเกี่ยว แต่ปัจจุบันมี app ที่ใช้บันทึกกิจกรรมแปลง ทางด้านของผู้บริโภคปลายทางที่ ประเทศญี่ปุ่นสามารถรู้ได้ทันทีว่ากล้วยของไทยมีกิจกรรมแปลงอะไรบ้างมีการใช้สารเคมี หรือไม่ใช้ก็จะลงในกิจกรรมแปลงทั้งหมด ผมยังเชื่อว่าในส่วนนี้นะครับ เกษตรกรจะต้อง</p>

	<p>ปรับตัวแต่ผลกระทบตัวหนึ่งก็คือการเรียนรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับระบบของเทคโนโลยีดิจิทัลที่มีอยู่จะต้องปรับ การให้ความรู้ การศึกษาในการใช้เพราะเกษตรกรยังไม่ค่อยเป็น หรือยังไม่เรียนรู้จนประสบความสำเร็จตามที่เรต้องการนะครับก็จะต้องมีการเรียนรู้ อีกตัวหนึ่งคือระบบดิจิทัลปัจจุบันที่มีผลต่อการทำการเกษตรเอาเรื่องการผลิตก่อนก็คือการใช้ระบบน้ำอัตโนมัติโดยใช้มือถือควบคุม อันนี้เป็นประโยชน์มากครับเพราะระบบการให้น้ำเราไม่ต้องไปเผ่าก็จะใช้มือถือในการควบคุมในการตั้งเวลาได้แล้วก็ตรวจสอบได้ที่เรานำมาใช้อยู่ในปัจจุบัน ทีนี้ในเรื่องการตลาดในวันนี้เรามีการพูดคุยกันกับทางของปลายทางของต่างประเทศเกี่ยวกับปัญหาด้านผลผลิตในเรื่องของปัญหาด้านคุณภาพ หรือแนวทางในการพัฒนาต่างๆ เราสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสารกันได้ อันนี้เป็นประโยชน์ในเรื่องของการผลิตและการตลาดในการพัฒนาต่อไป แต่สิ่งที่สำคัญคือเกษตรกรหรือผู้ประกอบการจะต้องปรับตัวให้ทันต่อยุคดิจิทัลที่ปัจจุบันพัฒนาไปมาก เชื่อว่าส่วนของภาคการศึกษาจะช่วยสนับสนุนในด้านนี้</p>
ผู้วิจัย	<p>ลูกค้าที่ญี่ปุ่นสามารถมองถึงแผนการดำเนินงาน อันนี้มองถึงเรื่อง traceability ด้วยไหมครับ</p>
Enr7	<p>ใช้ครับมองถึงเรื่องการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับด้วย เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภค ด้วยเพราะสามารถรู้ได้ทั้งที่ในกิจกรรมทั้งหมดตั้งแต่ตัวเกษตรกรและผู้รวบรวม จะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับตลาดปลายทางและผู้บริโภคมากขึ้น ณ วันนี้ในสถานการณ์โควิดเรากระทบมากในเรื่องของการส่งออก การท่องเที่ยว ปริมาณความต้องการของผู้บริโภค เราไม่สามารถตอบสนองได้ภายในประเทศ แต่ปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นที่เราดำเนินการกันอยู่กลับกลายเป็นผลดีเนื่องจากว่าเค้าใช้ระบบ delivery หรือส่งถึงบ้าน ในการที่ส่งผลผลิตไปยังปลายทางในช่วงนี้มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นซึ่งเค้าต้องการ แต่ในเรื่องของการส่งเสริมการผลิตเราอาจจะมองว่าในส่วนของตลาดภายในหยุดชะงักหรือชะลอการเติบโตเราก็มองไปที่ตลาดต่างประเทศ ซึ่งเกษตรกรอาจจะไม่มองเหมือนเราก็ต้องใช้การสื่อสารเป็นตัวเชื่อมโยงให้เกษตรกรผลิตได้ตามความต้องการของผู้บริโภคปลายทาง ซึ่งปัจจุบันที่มองอยู่ก็คือว่าพอเวลาหยุดชะงักภายในเกษตรกรจะหยุดผลิตเพราะกลัวตลาดปิดหลายๆ ที่แต่ก็มีการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีหรือระบบดิจิทัลในการสื่อสารส่งเสริมให้เค้าผลิตได้แล้วในเวลาทั้งหมดโควิดก็จะทำให้สามารถดำเนินการต่อไปได้เลย</p>
ผู้วิจัย	<p>เทคโนโลยีจะช่วยให้เราลดข้อจำกัดไปได้เยอะ</p>
Enr2	<p>อย่างของเรานี้เราหลายส่วน อย่างหลักๆ ในฟาร์มอาจจะคล้ายคุณ Enr7 เมื่อสักครู่ เพราะว่าเราพยายามเอามาพัฒนาเรื่องของเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต การที่เรามีระบบต่างๆ ใน ฟาร์มมันก็จะสามารถทำให้เราคำนวณอะไรต่างๆ ในฟาร์มได้อย่างแม่นยำมากขึ้น เช่น โปรแกรมที่เราจะ spend อะไรต่างๆ ลงในแปลงปีนี้ก็ผ่านการบันทึกข้อมูลที่เรา</p>

	<p>ได้รับมาตลอดทั้งปีว่าปีนี้ผลผลิตเราได้เท่าไรเราใส่อะไรลงในแปลงบ้างแล้วก็จะเอาไปคำนวณเป็นแผนของปีต่อไป โดยเฉพาะเรื่องของการเช็คสภาพอากาศที่มีแนวโน้มต่อเนื่องมา ที่ผ่านมา 3-5 ปี เราก็จะสามารถเอาตรงนำคำนวณแล้วก็ใช้ในการวางแผนการผลิตได้แม่นยำมากขึ้น และอย่าของเราเนื่องจากว่าเราทำแบรนด์เองตั้งนั้นเทคโนโลยีดิจิทัลจะช่วยเรามากในเรื่องของการทำการตลาดออนไลน์เพราะของเราเป็น destination brand ด้วยรวมถึงเป็นสินค้าแปรรูปที่ใช้แบรนด์ของตัวเองทำตลาดตั้งนั้นเราจำเป็นที่จะต้องใช้โซเชียลมีเดียในการทำการตลาด ทำให้ลูกค้ามีโอกาสที่จะมาซื้อผลผลิตเรามากขึ้น แต่ว่าหลักๆ คือเราสามารถเข้าถึงข้อมูลเข้าใจ inside ของผู้บริโภคได้มากขึ้น และสามารถเข้าถึงได้อย่าง real time เช่น การที่คนมาที่ร้านเช็คอินแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในโซเชียลมีเดียมันจะทำให้เราเข้าใจว่าเค้ามีความคิดเห็นต่อผลผลิต สินค้าของเราอย่างไรแล้วมันจะทำให้เราเข้าใจแบบ inside ของเค้าเข้าใจในเทรนว่าตอนนี้คนต้องการอะไรมันทำให้เราเห็นภาพรวมไม่เหมือนสมัยก่อนที่เราทำ wholesale อย่างเดียวแล้วเราก็ขนของเข้าตลาดไป เป็นการผลิตที่นำการตลาด อันนั้นมันก็จะจบไปแบบนั้นแต่อันนั้นมันจะทำให้เราเข้าใจผู้บริโภคแล้วพอเรารู้ข้อมูลแบบบูรณาการครบว่าเค้าต้องการอะไรแล้วเอามาปรับใช้กับการวางแผนในฟาร์มอีกหนึ่ง มันจะทำให้แผนในฟาร์มกับแผนการตลาดเริ่มมีความสอดคล้องกันมากขึ้นเพราะเราเข้าใจผู้บริโภครู้จักตลาดของตัวเองดีมากขึ้นแล้วอย่างปัจจุบันที่ฟาร์มจะทำมะม่วงในฤดูกาลกับนอกฤดูกาลแต่พอเราปรับมาทำ destination brand เราก็ปรับ year pant เพื่อให้มีมะม่วงวางจำหน่ายหน้าร้านตลอดทั้งปีให้สอดคล้องกับ แผนการตลาดที่ต้องการขายมะม่วงตลอดทั้งปีให้ร้านของเราเป็น destination brand ได้ มันก็จะเป็นการใช้การตลาดให้นำการผลิตของเราได้มากขึ้น แล้วก็ถ้าพูดถึงในส่วนของสินค้าแปรรูปมันก็จะทำให้เรามีเครื่องมือใหม่ๆ แล้วก็มีการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพมากขึ้นแล้วก็หลากหลายมากขึ้นจากเทคโนโลยีดิจิทัลในปัจจุบัน</p>
ผู้วิจัย	<p>จะเห็นว่าจากหลายท่านที่กล่าวมาจะเป็นผลกระทบเชิงบวก คุณ Enr2 คือจะทำให้เรื่องของการ response ผลกระทบต่อตลาดทำได้รวดเร็วมากขึ้นและปรับให้เหมาะสมได้มากยิ่งขึ้น ส่วน destination brand ทำเองหรือไม่</p>
Enr2	<p>เราทำเองทั้งหมดและในส่วนของการวิเคราะห์ด้วย เพราะว่าเราพยายามอย่างมากในการ set up ตัว brand model แล้วก็พยายามสื่อสารแบรนด์ออกมาในทิศทางที่จะทำให้แบรนด์เติบโตแบบเป็น farmer centric มากที่สุดมันก็เลยทำให้ลูกค้าค่อนข้างจะมี engage กับแบรนด์มี loyalty ต่อแบรนด์มากขึ้นแล้วเค้าก็จะกลายเป็นลูกค้าที่ให้ความเห็นมี feed back มาถึงผลผลิตของเราแล้วหน้าร้านก็เลยมีส่วนสำคัญมากที่จะเอา feed back ตรงนี้ไปพัฒนากับฝ่ายฟาร์ม มันดูเหมือนเกี่ยวข้องกันโดยอ้อมแต่มันมีประโยชน์มากที่ทำ</p>

	ให้ในฟาร์มต้องมีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เกษตรเพื่อที่จะใช้ในการพัฒนามะม่วงให้ได้คุณภาพที่ดีเพื่อที่จะได้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคได้ดีขึ้น
Enr6	อย่างผมใช้เทคโนโลยีในการวิเคราะห์ดินอย่างผมทำข้าว ปัจจุบันสภาพดินถูกเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมากเพราะในอดีตที่ผ่านมาเราใช้สารเคมีมากเกินไปจนดินเสื่อมแล้วทำให้ดินเสียพอดินเสียทำให้ข้าวไม่ได้ผลผลิตเท่าไรเราเลยต้องมาวิเคราะห์ดินวิเคราะห์ปุ๋ย ผมทำกับเกษตรกรส่วนมากซึ่งต้องยอมรับว่าเกษตรกรส่วนมากยังขาดองค์ความรู้เลยต้องใช้เทคโนโลยีพวกนี้ให้เค้ามีความรู้เกี่ยวกับธาตุอาหารด้วย การจัดการดินด้วยเพราะเมล็ดพันธุ์ที่ดีถ้าลงไปอยู่ในดินที่ดีก็จะส่งผลให้ได้ผลผลิตที่ดีด้วยแล้วก็จะส่งผลตอบกลับไปถึงเกษตรกรว่ามีรายได้ที่ดีไม่ใช่อะไรที่มากไปน้อยไป เรื่องสภาพอากาศเราอยู่กับธรรมชาติในบางครั้งถ้าเราจะเก็บเกี่ยวถ้าเลี้ยงได้ที่จะไม่เจอฝนมันก็จะทำให้ผลผลิตที่เกษตรกรได้มีคุณภาพด้วยแล้วจะโยงกลับไปถึงชีวิตเค้า อีกอย่างคือเรื่องแรงงานชาวนามีอายุเฉลี่ยสูงขึ้นมันก็ต้องใช้เทคโนโลยีรถปลูก เกี่ยวเก็บ เพื่อมาลดทอนเรื่องแรงงานอย่างการปลูกคนปลูกก็จะไม่มีแล้วเราเลยต้องหาเทคโนโลยีเข้ามาทดแทน สิ่งที่มีผลกับผมมากที่สุดคือผมสามารถรู้ได้ว่ามีพื้นที่ปลูกกี่ไร่ สามารถคำนวณผลผลิตว่าเท่าไรแล้วหาตลาดไว้ผลผลิตจำนวนนี้คือผมแทบจะทำการผลิตควบคู่ไปกับการตลาด
ผู้วิจัย	ตอนนี้เราต้องทำทั้งสองส่วนลิงค์กันไปทั้งตลาดและผลิต เราเก็บข้อมูลยังไง
Enr6	สมมติว่ามีลูกค้าสั่งมา 1000 ตัน ผมต้องกลับมาคำนวณว่าข้างแ่ง 1000ตัน ต้องใช้จำนวนข้างเปลือกสดเท่าไร จำนวนข้างเปลือกสดนั้นต้องใช้พื้นที่เท่าไรบวกลบเท่าไรถึงเพียงพอพอเรามีข้อมูลแล้วจะสามารถตอบลูกค้าได้ว่าได้หรือไม่ ผลผลิตที่ออกไปจึงมีคุณภาพ
ผู้วิจัย	ก็คือใช้ตลาดนำแล้วผลิตให้ตรงตลาดต้องการ
Enr3	ส่วนของเราสิ่งที่เรานำมาใช้ที่ฟาร์ม ที่ฟาร์มเราคือเงินสองไม่ต่อเราเลยต้องใช้เทคโนโลยีในฟาร์มและการเลี้ยงแบบรุ่นใหม่ทั้งหมด แบบของผมก็คือเราใช้อาหารหยابคุณภาพคือซื้อหมดเป็นการทดลองว่าการซื้อหมดเราอยู่ได้จริงไหม แต่เราซื้อไม่ได้ซื้อหญ้าทั่วไปเราเลยต้องคิดเรื่องเทคโนโลยีจัดเรื่องนวัตกรรมใหม่ การใช้ ai มาจับที่ฟาร์มไม่ว่าจะเป็นระบบรด การจับพฤติกรรมตัว ai scl ของอิสราเอลว่าจับพฤติกรรมทั้งหมดซึ่งก็น่าจะเป็นตัวที่อุปแล้วและแพงมาก ก็เป็นสิ่งที่เราทำทั้งหมดใน 2 ปี สิ่งที่ผมสรุปได้คือว่าบ้านเราพัฒนาไปมากแล้วแต่เราไม่พัฒนาเรื่องการจัดการเท่านั้นเอง สายพันธุ์โคนมบ้านเรานี้สุดยอดแล้วแต่เราไม่พัฒนาเรื่องอาหารการกิน ซึ่งโคนมเป็นสัตว์สี่กระเพราะจะต้องกินอาหารหยاب แต่บ้านเราเอาอาหารขี้มนำอาหารหยاب อาหารหยาบมีคุณภาพที่ต่ำที่สุดแต่ใช้โปรตีนของอาหารขี้มนำ เพราะฉะนั้นฟาร์มเราเปลี่ยน

	<p>ทั้งหมดเราจะใช้อาหารหยาดคุณภาพคือต้นข้าวโพดที่ 85-90 บวกกับวัตถุดิบที่เรามีในพื้นที่ มัน ข้าวโพด กากถั่วเหลือง พวกตัวแร่ธาตุเราก็จะสั่งเค้มา พอเทคโนโลยีที่มาจับเราก็จะรู้ว่าวัวของเรามีน้ำนม 8000-10000 ลิตร ที่เราทำมาตอนแรก 7-8 พันถือว่าปกติมากท้องแรกเราเริ่มมีแล้ว นวัตกรรมที่เราจะทำต่อไปคือเก็บไข่ย้ายฝากตัวอ่อนแล้วด้วย เก็บไข่ที่ตัวน้ำนมของวัวที่ได้ น้ำนม 30 กิโลขึ้นไปเราจะให้เจ้าหน้าที่มาเก็บไข่และแยกไข่ได้เลย เชื่อว่าเทคโนโลยีจะไม่ได้มาทำลายธุรกิจเราถ้าเราใช้ให้เป็นเชื่อว่าเทคโนโลยีจะนำพาเกษตรกรไปอีกยุคหนึ่งเลย</p>
ผู้วิจัย	<p>บางท่านอาจบอกว่าเทคโนโลยีจะทำให้เพิ่มต้นทุนจะเป็นสิ่งที่คุ้มหรือไม่อย่างไร คุณ Enr3 ก็สามารถที่จะยืนยันว่าเทคโนโลยีสามารถที่จะวิเคราะห์ออกมาได้ว่ามีผลผลิตเท่าไรมีรายได้เท่าไร</p>
Enr3	<p>ถ้าวัวน้อยอาจจะใช้เทคโนโลยีนี้ก็จะยาก แต่ถ้าใช้ปริมาณถึงจุดคุ้มทุนที่ 5-10 นู่นจะไหว</p>
ผู้วิจัย	<p>ตัว ai ที่ใช้เน้นเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลเก็บข้อมูลใช้ไหมครับ</p>
Enr3	<p>ก็เป็นพฤติกรรมวัวทั้งหมดครับไม่ว่าจะเป็นการกิน สุขภาพ ปริมาณน้ำนม แล้วรู้ได้ถึงขั้นว่าแบคทีเรียจุลินทรีย์ที่เกิน 3 แสน 5 แสน เครื่องวัดก็จะบอกเลยว่าตัวนี้จุลินทรีย์เยอะแล้วนะเส้นเลือดขาวไม่ดีแล้วนะเราก็ต้องมาดูกันเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัว ai ตรงนี้จะบอกเราได้เยอะมากถ้าเราใช้ให้เป็น ดังนั้นวัวที่เป็นตัวนมอีกเสบของนมรีด 200 กว่าตัวตอนนี้มีไม่ถึง 4 ตัวไม่ถึง 10% ถือว่าเราสำเร็จตรงนี้</p>
ผู้วิจัย	<p>ทำให้เกษตรกรหรือผู้ประกอบการสามารถตัดสินใจได้อย่างแม่นยำมากขึ้นไม่ว่าจะเป็นในการเลี้ยงหรือการแก้ไขปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้น</p>
Enr3	<p>สิ่งที่เราเห็นคือวัวซื้อเข้ามามันจะเป็นไข้ให้บ่ง่ายอาการ 2-3 วันจะไม่เห็นแต่ปอกคอกจะบอกเราได้ว่าวัวตัวนี้มีไข้ มีพฤติกรรมการกินที่แยลงแล้ว เราไปวัดไข้จะเห็นได้เลย พอให้ยากก็สามารถรักษาได้ สาวนมากไข้ให้บเราเจอคือ 3 วันแล้วเราไม่รู้แล้วไม่ไหวคือเมสึดเลือดแดงโดนทำร้ายแล้ววัวลุกไม่ไหวแล้ว ไข้สูงแล้วแท้งที่เราจะเจอ ai มาช่วยเราได้เยอะมาก</p>
ผู้วิจัย	<p>Ai มาช่วยเราได้เยอะเพราะมันจะไปวิเคราะห์ข้อมูลที่ละเอียด</p>
Enr4	<p>ในส่วนของเราจะเป็นภาคปศุสัตว์จะเป็นในส่วนของต้นน้ำก็จะเป็นเรื่องของฟาร์ม ในส่วนของคุณ Enr3 ที่อธิบายไปแล้วในส่วนของ smart farm ใช้ระบบ ai เข้ามาช่วยในการจัดการฟาร์มนะคะ ส่วนของแอมจะเป็นกลางน้ำเป็นผู้รับซื้อน้ำนมดิบจากเกษตรกรเพื่อนำไปพาสเจอร์ไรส์เพื่อแปรรูปเป็นนมโรงเรียนนะคะ ในส่วนของกลางน้ำในการใช้ระบบดิจิทัลเนี่ยก็คือเราจะต้องเปลี่ยนจากปกติที่ใช้ manual ในการควบคุมการใช้เครื่องจักร เพราะว่าในส่วนของการแปรรูปหรือโรงงานจะใช้เครื่องจักรเข้ามาเกี่ยวข้องแล้วเราเนี่ยในตัวโรงงานก็จะใช้ระบบ automation เพื่อที่จะเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของ</p>

	เครื่องจักรและที่ใช้ในการจัดการควบคุมคุณภาพน้ำนมดิบให้มีประสิทธิภาพและก็ได้คุณภาพน้ำนมดิบที่ดีในส่วนของศูนย์รวบรวมน้ำนมดิบมีหน้าที่รักษาคุณภาพและก็จะมีการเก็บรวบรวมน้ำข้อมูลโดยใช้ดิจิทัลเทคโนโลยีในการเก็บข้อมูล คุณจะมีการพัฒนาการจัดการคุณภาพอย่างไรเพื่อให้ได้ตามคุณภาพมาตรฐานหรือคุณภาพตามโรงงานที่จะรับซื้อ หรือที่จะนำไปผลิตนมโรงเรียน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลจะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพสูงสุดและเป็นการปรับเปลี่ยนจากระบบแบบดั้งเดิมเป็นการใช้เทคโนโลยีในการจัดการระบบตั้งแต่ต้นน้ำก็คือฟาร์มและก็มาช่วยในเรื่องของกลางน้ำก็คือการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เพราะว่าการทำน้ำนมดิบเราจะต้องมีการคิดวิเคราะห์ว่าเราจัดการยังไงให้ได้คุณภาพ เพราะว่าคุณภาพของนมในแต่ละวันก็จะไม่คงที่เราก็จะต้องมีการส่งเสริมเพื่อให้ได้นมคุณภาพดีตั้งแต่ต้นทางค่ะ
ผู้วิจัย	บทบาทของดิจิทัลมาช่วยในธุรกิจกลางน้ำเรื่องของคุณภาพก็คือใช้เรื่องการทำคุณภาพเป็นหลักให้ผลผลิตออกมามีคุณภาพทำให้เครื่องจักรมีประสิทธิภาพ มีลิงค์ไปเรื่องของตลาดด้วยไหมครับ
Enr4	ก็จะทำให้มีการสื่อสารเร็วขึ้นในการส่งข่าวสารยังโรงงานหรือว่าเวลาติดต่อสื่อสารเพราะมีตลาดที่ต้องทำ moU อยู่แล้วก็จะมีการติดต่อสื่อสารได้เร็วขึ้น
ผู้วิจัย	ทั้งหมดที่พูดมาดิจิทัลก็จะเป็นเชิงบวกและอาจจะต้องดูสเกวด้วยแต่บางส่วนก็อาจจะใช้ในเครื่องมือที่มีอยู่เช่นในเรื่องของมะม่วง

เกษตรกรอัจฉริยะ ตอบโจทย์การค้าเนินธุรกิจการเกษตรในปัจจุบันหรืออนาคตอย่างไร

Enr1	จริงๆ ขึ้นอยู่กับสเกว ในธุรกิจที่ทำอยู่มีทั้งการผลิตและการตลาดถึงผู้บริโภคโดยตรง การเกษตรอัจฉริยะน่าจะเป็นพืชที่มีมูลค่าสูงๆ ธุรกิจที่ทำมีความหลากหลายทางด้านพันธุ์กรรมพืชและสัตว์ที่มีพื้นที่ไม่มากแต่ให้ผลตอบแทนสูงสุดเท่าที่ทำได้ ซึ่งเกษตรกรอัจฉริยะ เช่น การใช้ทามเมอร์ในการให้ปุ๋ย ส่วนใหญ่จะใช้เรื่องของคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์ เพื่อรวบรวมข้อมูลการผลิตหรือแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารกับร้านเราโดยตรง มีเรื่องของโซล่าเซลล์ที่ผลิตไฟฟ้ามีแอปพลิเคชันดูค่าใช้จ่ายเรื่องค่าไฟใช้เกษตรกรอัจฉริยะทดแทนเรื่องแรงงาน
ผู้วิจัย	ขึ้นอยู่กับความจำเป็นว่าทำมากน้อยเพียงใด และระบบการผลิตว่าทำระบบอะไร
Enr1	เราจะใช้เกษตรกรอัจฉริยะตรงจุดไหนถึงจะคุ้มค่างกับธุรกิจมากที่สุด
Enr7	เป็นส่วนหนึ่ง เป็นการพัฒนาเรื่องของตัวเกษตรกรด้วยผู้ประกอบการด้วย สำหรับเกษตรกรอัจฉริยะเป้าหมายก็คือการลดต้นทุน ย่นระยะเวลา เช่นยกตัวอย่างอย่างที่คุณประกอบพูดไปก่อนหน้านี้เรื่องของการใช้พลังงานแสงอาทิตย์ โซล่าเซลล์มาใช้เรื่องของการให้น้ำนะครับก็เป็นการประหยัดอีกตัวหนึ่งคือเวลาที่เราใช้ในการดูแลผลผลิตหรือดูแลแปลงเราก็

	จะสามารถไปทำอย่างอื่นได้ โดยใช้เกษตรสมัยใหม่หรือเกษตรอัจฉริยะเข้ามาเกี่ยวข้อง กระทั่งเรื่องของการคำนวณอาจจะใช้เรื่องของภูมิปัญญาชาวบ้านแต่ทำมาอยู่ในแอปพลิเคชันหรือมาทำเป็นข้อมูลในระบบดิจิทัลแล้วเอามาปรับได้ว่าพืชต้องการอะไร ปุ๋ยจำนวนเท่าไร เราสามารถที่จะมาคำนวณไว้อยู่ในตัวของเทคโนโลยีสมัยใหม่ แม้ที่เราเคยใช้เครื่องพ่นฉีดกำจัดแมลงแต่มาใช้โดรน ก็เป็นการประหยัดระยะเวลาที่จะไปดูแลผลมยกตัวอย่างในแบบนี้ครับ แต่ว่าตรงนี้เราต้องดูจุดคุ้มทุนหรือจุดคุ้มค่าว่าเหมาะสมมากน้อยเพียงใด
ผู้วิจัย	กรณีกล้วยหอมทองเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ
Enr7	การให้น้ำโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ และการมีข้อมูลที่มีเกษตรกรเป็น smart farmer เป็นตัวอย่างที่ให้เกษตรกรอื่นเรียนรู้โดยการใช้ข้อมูลในแอปพลิเคชันให้เกษตรกรท่านอื่นได้
Enr6	อย่างของผมเรื่องเกษตรอัจฉริยะตอบโจทย์เกี่ยวกับแรงงานของผมเลยสถานการณ์ปัจจุบันนี้ชานาไม่มีใครอยากส่งต่ออาชีพนี้ให้กับลูกหลานแล้วพื้นดินพื้นที่ว่างอยู่ก็เปล่าประโยชน์ มันมีผลกับผมในเรื่องของแม้กระทั่งชีวิตของตัวเองแล้วก็เรื่องของผลผลิตเรื่องการค้าของข้าวธรรมชาติ ถ้าเราารมารถตรวจสอบย้อนกลับได้ก็ได้รับความน่าเชื่อถือแล้ว
Enr3	ส่วนของในตัวที่เราพูดถึงทั้งระบบเราพยายามเอามาใช้ในเรื่องของ volume ให้ได้เท่านั้นเองในส่วนของฟาร์มถ้าเราไม่จัดการตั้งแต่เริ่มต้นเอาเทคโนโลยีมาจับก็ไม่ได้ผล แต่ถ้าเราอยากให้ได้ผลจริงๆ อย่างนาเราก็ต้องรู้เรื่องดินเหมือนท่านที่อยู่เชียงรายพูด นาก็เหมือนกันเราก็ต้องเริ่มต้นที่สายพันธุ์ การพัฒนาเรื่องการจัดการ ผมมาเริ่มต้นตรงนี้แล้วนำเทคโนโลยีตามมา แต่ถ้าเอาเทคโนโลยีที่ดีที่สุดแต่เราไม่พัฒนาเรื่องการจัดการตายหมดนะ ดูเทคโนโลยีและจุดคุ้มทุน ถ้าเราทำในสเกลเล็กแต่เราทำให้มันดีขึ้น เลี้ยงวัว 10 ตัวแต่รีดได้เฉลี่ย 20-25 แบบนี้ แต่ถ้าเราทำเยอะๆ แต่ได้ปริมาณน้อยอันนี้ผิด เทคโนโลยีเราต้องทำน้อยๆ แต่ให้ได้เยอะๆ
ผู้วิจัย	จุดหลักผู้ประกอบการต้องรู้เรื่องของการจัดการ รู้ว่าเราทำอะไรวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเครื่องมือ เทคโนโลยีจะเป็นส่วนเสริม
Enr3	ถ้าการจัดการเราไม่ดีเราเอาพวกนี้มาใส่ก็ไม่ได้ประโยชน์จะทำให้ต้นทุนสูงเข้าไปใหญ่ถ้าการจัดการเราไม่ดี
Enr2	เกษตรอัจฉริยะตอบโจทย์มากทั้งในปัจจุบันและในอนาคตคืออย่างสุดท้ายอะค่ะไม่ว่าเราจะทำธุรกิจเกษตรอะไรเราจะอยู่ได้ก็เพราะคุณภาพของผลผลิตที่มันดีใช่ไหมคะ ฉะนั้นในระบบ smart farm จะมาช่วยเรื่องของคุณภาพของผลผลิตอย่างที่เราบอกเมื่อรอบที่แล้ว อย่างในสวนมะม่วงเองปัจจุบันเราก็พยายามที่จะลดต้นทุนค่าแรง แนนเชื่อว่าคนทำ

	<p>เกษตรกรทุกคนเราใช้เทคโนโลยีการผลิตเข้ามา ก็เพื่อจะพัฒนาคุณภาพและลดต้นทุนในส่วนที่เราจะทำได้ อย่างทุกวันนี้ธุรกิจเกษตรมันยากตรงที่เราหาคนงานยาก แล้วการหาคนงานที่ทำของให้เราได้ก็คุณภาพก็ยิ่งยากเข้าไปใหญ่ ดังนั้นระบบเทคโนโลยี smart farm หรือพวกเครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ ก็เลยถูกนำเข้ามาทดแทนให้ทุกอย่างมันดีมากขึ้นแน่นอนมากขึ้นแต่แบบในของสวนอาจไม่ได้พัฒนาไปมาก อย่างเรื่องของการใช้โดรนในพืชสวนเราพยายามนำมาพัฒนาปรับปรุงกันแต่มันก็ยังแบบไม่ส่งผลดีมากเท่าไร เพราะอย่างของทรงพุ่มของต้นมะม่วงก็ยังไม่เหมาะสมกับการใช้พอเอามาใช้แล้วจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด อย่างของพืชสวนเทคโนโลยีก็คงจะยังต้องมีการพัฒนาต่อเข้าไปในอนาคตแต่ก็เชื่อว่ามันก็จะจำเป็นมากเพราะแรงงานเราขาดแคลนโดยเฉพาะแรงงานที่ทำได้ดี ส่วนในเรื่องของความรู้ know how ในการผลิตก็ต้องพยายามที่พัฒนาต่อไป อย่างทุกวันนี้ข้อมูลที่เราใช้กันอยู่ในแปลงเราก็จะต้องเอาข้อมูลเรื่องสภาพอากาศเรื่องการคำนวณปุ๋ย การให้น้ำ ให้ได้คุณภาพดีและเอามาใช้ในแปลงระบบแบบที่เปลี่ยนจาก manual มาเป็นดิจิทัลมากขึ้นเพื่อที่จะลดภาระงานที่เราจะต้องดูแล หรืออย่างที่เราอยากจะทำต่อไปในอนาคตอย่างที่เราอยากจะทำจะเป็นพวกระบบการแจ้งเตือนเกี่ยวกับการระบาดของโรคในแปลงเพื่อที่จะได้ตรวจสอบให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างปัจจุบันฟาร์มเพื่อนแนน มีแอปพลิเคชันเพื่อแจ้งเตือนว่าตอนนี้ในแปลงความชื้นสูงมากอาจจะเกิดราน้ำค้างได้อีกประมาณ 7 วันอาจจะเกิดราน้ำค้างได้ดังนั้นเราจะต้องทำอะไรเพื่อป้องกันถ้ามีระบบตรงนี้ที่แม่นยำมากขึ้นจะทำให้เราจัดการได้ดีขึ้น แล้วอีกอย่างที่แนนคิดว่าจำเป็นมากๆ คือความรู้เรื่องการเกษตรจะต้องเข้าถึงได้ง่ายขึ้นและครอบคลุมมากขึ้นเพื่อที่ที่เราจะเอามาใช้บริหารจัดการได้ดี เพราะธุรกิจเกษตรเป็นเหมือนอะไรที่ต้องใช้ความรู้ทุกส่วนในการบูรณาการก็เลยคิดว่าจำเป็นสูงมากในการใช้โซเชียลมีเดียในการเข้าถึงข้อมูล และแนนก็รู้ว่าคำว่าเกษตรอัจฉริยะที่เรากำลังหมายถึงอยู่หมายถึงพวก precision agriculture อย่างเดียวหรือเปล่าแค่รู้สึกว่ถ้าเราเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรการทำกลยุทธ์ใหม่ๆ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่เป็นพวกนวัตกรรมหรือ brand model ใหม่ๆ การบริหารจัดการฟาร์มแบบใหม่แนนก็คิดว่ามันก็เป็นนวัตกรรม การทำเกษตรอัจฉริยะที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจทุกอย่างมันตอบโจทย์กันไปได้มากกว่าแค่การใช้เทคโนโลยีในฟาร์มเพียงอย่างเดียว</p>
ผู้วิจัย	<p>เกษตรอัจฉริยะควรขยายขอบเขตไปสู่ด้านอื่นๆ ด้วยเพราะมันเป็นกิจการของธุรกิจเกษตรหรือไม่คู่อยู่ในด้านของฟาร์มอย่างเดียว แต่ว่าในปัจจุบันก็ยังให้ definitions ไปส่วนของ farm level และเรื่องของ precision เป็นหลักและก็เป็นเรื่องของประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นเท่านั้นเอง ซึ่งอันนี้ก็เป็นแนวคิดที่ดีที่ควรที่จะ expand ไปสู่ส่วนอื่นด้วยเหมือนกัน ตามที่คุณ Enr2 กล่าวมาอาจจะต้องดูเรื่องของ activities ที่ทำว่าเกษตรอัจฉริยะควรไปตอบโจทย์</p>

	เรื่องไม่บางอย่างพืชสวนอาจจะต้องใช้คนหรือสกลเข้าไปทำมากกว่าใช้เทคโนโลยีก็ต่อ ข้างน้ำหนัก
Enr5	ส่วนใหญ่ต้นน้ำพุตไปเกือบหมด ผมมองในมุมมองกลางน้ำกับปลายน้ำนะครับ ส่วนใหญ่สินค้า เกษตรจะเน่าเสียง่ายคือผมอยู่ในโรงงานที่แปรรูปและจัดจำหน่ายจะเห็นภาพเลยว่า สินค้าเกษตรเสื่อมเสียง่ายไม่ว่าจะแปรรูปหรือจัดจำหน่ายเป็นผลสด สิ่งสำคัญก็คืออายุ ของมันภายใต้คุณภาพก่อนส่งมอบสำคัญ ซึ่งตัวนี้มีการพัฒนาไปหลายส่วนจากที่ติด ตามทีขณะที่เรียนมาหรือจากเพื่อนๆ เช่น การจัดความสุข ความหวาน จะมีผลต่อ คุณภาพสินค้า อย่างเช่นมะม่วงอาจจะมีการใช้ยูเอชแล้วเพื่อวัตถุประสงค์ความสุขความหวาน ไม่ว่าจะเป็นสินค้าที่มีความหวาน รวมถึงเรื่องของอายุการเก็บจะมีตัววัดที่ไม่ทำให้ผลผลิต เสียหายวัดจากภายนอกจะมีindicator ตัวพวกนี้จะทำให้ระบบครบทั้งต้นกลางปลาย ตอนนี้เทคโนโลยีการแปรรูปสินค้าจะยังไปซ้ําอยู่การแปรรูปอาหารจะมีไม่กี่อย่าง ซึ่งจะ มีผลต่อคุณค่าทางอาหารโดยตรงเลยไม่ว่าจะเป็นการใช้ความร้อนการแช่แข็งการดองการ หมัก พวกนี้มันจะไปค่อนข้างซ้ําอาจจะซ้ําใช้เทคโนโลยีแค่ประกอบกันแต่ต้นนี้ผมว่าต้น น้ำเค้ําทำกันไปแล้วไม่ว่าจะเป็นการใช้เทคโนโลยีประกอบในการควบคุมสภาวะแวดล้อม อากาศ บัญ ยา ใช้ทุกอย่างช่วยแต่ปลายน้ำก็คือเหมือนกันการจัดจำหน่ายนี้เราสามารถจะ วัดผลพวกนี้ได้ ผมจะมองในเรื่องของกลางน้ำและปลายน้ำคิดว่าถ้าครบทุกก็จะสามารถ คุมได้ เพราะหลักๆ ผู้บริโภคก็จะรับสินค้าอะไรมาถ้ายังคงสภาพเหมือนเก็บเกี่ยวมา ผู้บริโภคก็จะพอใจ
ผู้วิจัย	Smart farming ควรมีบทบาทเรื่องของผลผลิตเรื่องของการเก็บเกี่ยว การทำให้มีการ เก็บเกี่ยวผลผลิตที่พอดีตอบสนองต่อกลางน้ำและผู้บริโภคได้ เช่นการเก็บมะม่วงอะไร ต่างๆ ถ้าใช้เกษตรอัจฉริยะเข้ามาใช้ในการเก็บเกี่ยวได้ก็จะดี

ท่านคิดว่าความคิดและทัศนคติของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรยุคดิจิทัลควรเป็นอย่างไร

Enr1	ก็คงจะต้องเป็นลักษณะของผู้ประกอบการทั่วๆ ไป คงไม่อยากไปเน้นเรื่องของการเกษตร ก็คือในเรื่องพวกนี้อย่างน้อยเราต้องพร้อมละที่จะต้องเรียนรู้สิ่งที่มีมันจะเกิดขึ้นเพราะว่า เทคโนโลยีและสิ่งต่างๆ เหล่านี้มันมาเร็ว ผู้ประกอบการในเรื่องของการเกษตรบางครั้ง อาจจะดูไม่ได้ใกล้ชิดกับเรื่องของเทคโนโลยีจริงๆ มากนักแต่ต้องยอมรับให้ได้ถึงการ พัฒนาต่างๆ เหล่านี้ ทุกคนต้องพร้อมที่จะเรียนรู้นะคะ พร้อมทั้งจะหาความรู้ต้องเข้าใจถึง แอปต่างๆ เข้าใจถึงยุคนี้ว่าตอนนี้มันมีอะไรที่สะดวกสบายแล้วนำมาใช้กับงานของตัวเอง เพื่อที่จะทำให้งานของเราพัฒนาไปได้เพื่อที่จะทำให้เราสามารถลดค่าใช้จ่ายลดเวลาแล้ว ก็พัฒนางานของเราไปให้ได้ด้วยดีคะ ก็คงต้องขอตอบคร่าวๆ เท่านั้นคงต้องหาความรู้ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง เรียนรู้ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้
------	---

ผู้วิจัย	โดยหลักคิดของผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัลก็ต้องมีการเรียนรู้แสวงหาความรู้ตลอดเวลา
Enr1	เพิ่มอีกนิดนึงเรื่องของการสื่อสารนะคะ การใช้การสื่อสารตอนนี้.....
ผู้วิจัย	สรุปคร่าวๆ คือการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา สร้างแนวคิดทัศนคติการแสวงหาความรู้ตลอดเวลา
Enr7	<p>ถ้าพูดถึงเรื่องทัศนคติของการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล ผมก็มองว่าปัจจุบันถ้ามองกันจริงๆ เรามองธุรกิจการเกษตรมุ่งเน้นไปในเรื่องของอาหารซึ่งจะแตกต่างจากทัศนคติของประเภทอื่นๆ อเมริกาค้าอาวุธแต่โลกทั้งโลกกำลังต้องการอาหาร ธุรกิจการเกษตรจะผลิตอาหารป้อนให้โลกป้อนให้คนในประเทศ ดังนั้นผมมองว่าในส่วนนี้นะครับมันจะเป็นการพัฒนาตัวของผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตด้านการเกษตรในธุรกิจการเกษตรเนี่ย ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องมองว่าเกษตรกรรายย่อยที่มีอยู่ ณ ปัจจุบันเนี่ย นะครับ เราอาจจำเป็นจะต้องรวมกลุ่มกันบ้างนะครับสู้กับทุนนิยมหรือว่าธุรกิจเกษตรที่เป็นตัวใหญ่ๆ หรือองค์กรใหญ่ๆ ตรงนี้ผมมองว่าจะต้องพัฒนาเรื่องของคุณภาพโดยใช้เทคโนโลยีใช้เรื่องของระบบดิจิทัลมาศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองของในธุรกิจการเกษตรหรือการผลิตของเราเนี่ย นะครับให้เท่าทันกับเทคโนโลยีของทุนนิยมหรือบริษัทต่างๆ ที่เค้าใหญ่โต อันนี้เราไม่ได้ไปโจมตีอะไรเค้า นะครับ เพียงแต่ว่าเราจะต้องพัฒนาตัวเองขึ้นมา นะครับ แล้วก็อีกหนึ่งในธุรกิจเกษตรเราสามารถผันแปรเรื่องของการท่องเที่ยวเข้ามาเชื่อมโยงได้ เพราะฉะนั้นตลาดเราไม่จำเป็นต้องไปเหมือนเมื่อก่อนต้องวิ่งไปที่ตลาดที่นั่นที่นี้ แต่พอมีระบบดิจิทัลเราสามารถดึงคนเข้ามาแล้วเราสามารถทำตลาดที่บ้านของตัวเองที่แหล่งผลิตของตัวเองโดยดึงคนข้างนอกเข้ามา เพราะฉะนั้นผมมองว่าทัศนคติที่ดีในปัจจุบัน นะครับ ทุกคนต้องการอาหารไม่มีวันหมดผม ผมเชื่อว่ามันเป็นอุตสาหกรรมหรือธุรกิจเกษตรที่ต้องใช้แล้วหมดไปสิ้นเปลืองมันคงอยู่คู่กับทุกประเทศทุกสังคมเรื่องของการอาหาร นะครับ มุมมองของคนที่ยกมาทำเกษตรเมื่อไหร่จะร่ำรวยแต่ว่าวันนี้มันมีโอกาสที่กลับมาแล้วว่าธุรกิจเกษตรวันนี้ที่เห็นกันอยู่แล้วพัฒนาเร็วมากปีสองปีเราเห็นหน้าเห็นหลังว่าสามารถที่จะขับเคลื่อนหรือนำสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพของเราไปยังในประเทศต่างประเทศได้โดยใช้ระยะเวลาสั้นและสามารถที่จะนำคนรุ่นใหม่ที่มีแนวคิดบางคนจบปริญญาตรีปริญญาโทสามารถกลับมาทำธุรกิจการเกษตรสามารถเลี้ยงตนเองได้ อันนี้จะทำให้สังคมชุมชนมีความสุขเพราะทุกคนเนี่ย นะครับไปอยู่บ้านกลับไปอยู่บ้านไม่ต้องไปทำงานโรงงานไม่ต้องไปที่อื่นอันนี้มุมมองที่คิดว่าต่อไปในอนาคตข้างหน้าหลายๆคนซึ่งมีพื้นที่อยู่แล้วเราก็ไม่ต้องไปขายที่ให้นายทุนเรากลับมาทำการเกษตรอยู่ที่บ้านเราครอบครัวมีความอบอุ่นครับนี่คือสิ่งหนึ่งที่ผมบอกว่าเป็นแนวโน้มหรือมิติใหม่</p>

	ที่โลกเปลี่ยนแปลงแล้วก็ระบบดิจิทัลนั้นแหละเป็นระบบที่จะทำให้ระบบธุรกิจการเกษตรของเราพัฒนาไปได้ยิ่งขึ้นครับ
ผู้วิจัย	จุดหลักก็คือแนวคิดทัศนคติที่ผู้ประกอบการต้องมีคือการมองเห็นโอกาสในอุตสาหกรรมว่าสามารถไปได้ค่อนข้างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นการสร้างผลผลิต การมองเห็นในเรื่องอาหารในอนาคตแล้วก็เน้นในเรื่องของการท่องเที่ยวด้วย ก็ต้องมีทัศนคติในเรื่องของการสร้างเครือข่ายเพื่อที่จะทำให้การประกอบการเป็นไปอย่างเข้มแข็ง
Enr5	หลักๆ ผมว่า attitude ของผู้ประกอบการที่ต้องมีคือ ต้องกล้าก่อน เพราะธุรกิจเกษตรมีความเสี่ยงมีความท้าทายที่หลากหลายต้องกล้าที่จะเปลี่ยนเอามาใช้ แล้วด้วยยุคสมัยนี้ด้วยก็ต้องยอมรับสิ่งใหม่ๆ ที่จะเกิดด้วย แล้วพอกลายอมรับแล้วเราต้องเข้าใจให้เร็วการเข้าใจให้เร็วก็คือว่าไม่ว่าเรียนรู้เรื่องอะไรก็แล้วแต่ต้องเข้าใจให้เร็ว และสุดท้ายคือต้องเอาไปประยุกต์ใช้เลยครับ อयरอเพราะเทคโนโลยีมันเปลี่ยนเร็วมากทุกวันนี้เราใช้ ณ โมดูลหนึ่งๆ แอปหนึ่งๆ มันจะเปลี่ยนไปอีกครับ มันจะ upgrade ไปอีกไม่ว่าเราจะใช้แอปพลิเคชันอะไรก็แล้วแต่แบบไหน หลักผมว่ามีแค่นี้ต้องกล้าก่อน ยอมรับ เข้าใจให้เร็วแล้วก็ประยุกต์ใช้ทันทีเอาไปใช้ทันที
ผู้วิจัย	คือกล้าเสี่ยง ดูว่าธุรกิจเป็นอย่างไรแล้วก็ดูการเปลี่ยนแปลงแล้วก็ตัดสินใจให้เร็วไม่เงินจะล่าหลังคนอื่น ให้ลงมือทำเลย
Enr2	จริงๆ เห็นด้วยกับทุกท่านที่พูดมาเลยนะคะ จริงๆ แนนแซร์ในมุมมองของคนที่เป็น generation 2 นะคะคนที่กลับมาสานต่อธุรกิจ สิ่งที่เป็นมาหลายๆ เลยคือวิสัยทัศน์คือเราจะต้องเป็นคนที่จะเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรามีคือหลายๆคนอาจจะกลับมาทำเกษตรอาจจะชอบหรือไม่ชอบแต่ถ้าต้องมาอยู่กับงานตรงนี้น้อยๆจะต้องมีใจที่รักแล้วก็เห็นคุณค่าของสิ่งที่เราทำ ต้องยอมรับว่าปัจจุบันหลายคนก็คิดว่าการทำเกษตรกรรมมันไม่ใช่อะไรที่มีเกียรติทัดเทียมกับอาชีพอื่นๆ ฉะนั้นคนที่จะกลับมาทำตรงนี้จริงๆ จะต้องไม่มี mind set นี้ไม่ว่าจะเป็น scale ไหนก็ตามแนวคิดว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดคือเรื่องของใจแล้วสิ่งที่แนนนพูดตลอดเลยว่ามันจะต้องมีทั้ง vision passion mission คือเหมือนกับวิสัยทัศน์ที่จะนำพาธุรกิจไปทางไหนยังไง คือไม่ใช่มารันธุรกิจต่อโดยไม่มีเป้าหมายไม่มี passion คือมีใจที่ดีมาแล้วก็ต้องมีจุดมุ่งหมายที่โอเคด้วยต้องมีแผนมาด้วยเพราะว่า ณ ปัจจุบันอาชีพเกษตรมันไม่เหมือนสมัยก่อนรุ่นพ่อรุ่นแม่เราที่แบบโอเครุ่นปู่ย่าเราทำมารุ่นพ่อแม่เราก็เราทำต่อ แต่ปัจจุบันทุกคนมีทางเลือกในการประกอบอาชีพที่มากขึ้น ฉะนั้นคนที่เลือกเข้าสู่ธุรกิจนี้ก็ไม่ใช่ยุคที่ทำเพราะว่าพ่อแม่ทำกับสักเท่าไร่แล้วดังนั้นการที่จะเข้ามาอยู่ตรงนี้จะต้องมีพร้อมแผนที่ดีเพื่อที่จะนำพาธุรกิจให้มันก้าวต่อข้างหน้าทีละสเต็ปยังงั้นบ้านเพราะฉะนั้นจึงคิดว่าสิ่งที่ต้องตามมาคือเหมือนกับท่านผู้ประกอบการท่านแรกพูดคือเราต้องแสวงหาความรู้ให้รู้รอบเพราะอย่างแนนเองจบทางด้าน food

	<p>processingมันเกี่ยวข้องกับธุรกิจเกษตรก็จริงแต่พอตอนจบใหม่ๆ มีความรู้อยู่แค่ขอบเขตถึงแค่การแปรรูปแล้วก็คิดว่าการแปรรูปคือคำตอบทางแก้ปัญหาของทุกอย่างแต่พอวันหนึ่งมันไม่ใช่คำตอบของทุกอย่างเราก็ต้องไปแสวงหาความรู้ให้มันหลากหลายมากขึ้นบูรณาการความรู้มาใช้ในงานของเรามากขึ้นเพื่อที่เราจะได้มีหนทางอื่นๆ ในการแก้ปัญหา อย่างเช่นเกษตรกรทุกวันนี้พอขายผลผลิตเราไม่ได้ strategy เดียวที่เรามีก็คือการลดราคาผลผลิตขายถูกทำยังไงก็ได้ให้ของออกไปให้ได้เพราะว่ามันมีระยะเวลาจำกัดเราอยู่เราก็เลยโอเคขายมะม่วงโล 10 บาทอะไรแบบนี้แต่ถ้าเรามีความรู้ในการแปรรูปมากขึ้นเราก็อาจใช้การแปรรูปมาเป็นทางแก้ปัญหาที่ทำให้เราขายได้มากขึ้นหรือถ้าเรารู้เรื่อง branding มากขึ้นเราก็อาจจะเอาเรื่องของการสร้างแบรนด์มาเป็นตัวช่วยให้เราสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้เราได้มากขึ้น ดังนั้นแนวคิดความรู้และทักษะที่จำเป็นมากๆ เลยก็คือการรู้อย่างเบ็ดเสร็จให้ทั่วๆ เพื่อที่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการที่ไม่ว่าเราจะเจอกับสถานการณ์ไหนเราก็สามารถที่จะมีเครื่องมือที่หลากหลายขึ้น ไม่ใช่แค่รู้แค่วิธีการผลิตเพื่อให้ได้ของดีเพียงอย่างเดียว เพราะธุรกิจเกษตรเป็นอะไรที่อยู่บนความเสี่ยงตลอดเวลาอยู่แล้ว แล้วก็แต่ละปีก็มีโจทย์ที่ไม่เหมือนกัน ปีนี้มีโควิดแต่บางปีก็มีตลาดตัน บางปีก็มีโรคและแมลงลงแปลงไม่ได้ผลผลิต คือเราอยู่กับความเสี่ยงความไม่แน่นอนตลอดเวลา ดังนั้นเครื่องมือมันจะต้องหลากหลายพอสุดท้ายแล้วเราเอามาบริหารจัดการ เราจะได้อย่างน้อยมีกำไรถึงแม้ว่าเรากำหนดราคาเองไม่ได้แต่วิธีการจัดการที่ดีขึ้นมันก็จะทำให้ทุกๆ อย่างดีขึ้น</p>
Enr3	<p>1 ปีที่โควิด 19 เข้ามาที่บ้านเราทั่วโลกเราจะรู้เลยว่าเทคโนโลยีหรือดิจิทัลมันจำเป็นแล้วแหละกับชีวิตแล้วประเทศไทยเราจะทำยังไงให้เป็นครัวของโลกเพราะเราเป็นเกษตรกรที่คนกินไม่ใช่เป็นน้ำมันเป็นอะไรที่เครื่องจักรกินเพราะฉะนั้นเรามาทำคุณภาพทำคุณค่าของข้าวของสินค้าเกษตรเราทุกๆ ไปเนี่ยให้มันมีคุณค่าแล้วใช้เทคโนโลยี การขายเราไม่ได้ขายที่บ้านเราที่ปากช่องอย่างเดียวไม่ใช่แต่เราจะขายไปทั่วประเทศรวมถึงทั่วโลกเราจะทำยังไงให้สินค้าของเกษตรบ้านเราผมเชื่อว่าสุดยอดแล้วแต่เราไม่มีคุณภาพแบบที่คุณแนนได้พูดไปสักครู่ก็คือช่วงมันมีพุดกาลเดียวเราจะเก็บยังไงให้สร้างมูลค่าในระยะยาวยังไง อันนี้เป็นสิ่งที่คนรุ่นใหม่จะต้องคิด สิ่งที่เราอยากให้เทคโนโลยีนำคือเราจะต้องสื่อสารให้คนหกล้านคนรู้ว่าของเรายังดียังไง เพราะต้องดีจริงๆ ต้นน้ำจะต้องดีเป็นสิ่งสำคัญที่สุดดิจิทัลก็ต้องดีด้วยเป็นผสมผสานกันไป ถ้าดิจิทัลดีที่สุดแต่เราไม่พัฒนาเรื่องการจัดการไปด้วยก็จะไม่จบ</p>
ผู้วิจัย	<p>ต้องมองให้กว้างคิดให้เป็นเชิงระบบดูองค์ประกอบอื่นๆ ประกอบด้วยไม่ใช่แค่การใช้เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว</p>

Enr4	Enr4 จะเป็นกลับมาช่วยธุรกิจที่บ้านจะเป็น gen y เหมือนกับคุณวราภรณ์ มองว่าในด้านทัศนคติของการประกอบธุรกิจควรมีความคิดที่ร่วมสมัยควรมีการนำแนวคิดการทำเกษตรแบบดั้งเดิมแล้วนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำการเกษตรยุคใหม่แล้วก็ควรที่จะมองเรื่องของคุณภาพตั้งแต่ต้นน้ำแล้วก็ควรมีองค์ความรู้เดิมในการที่จะนำมาปรับเปลี่ยนจากเกษตรดั้งเดิมเป็นเกษตรยุคใหม่ด้วยการใช้เทคโนโลยี คือ gen y จะเกิดมาพร้อมกับการใช้เทคโนโลยี การใช้คอมพิวเตอร์ ซึ่งก็จะเป็นช่องว่างระหว่างการทำงานแบบดั้งเดิมเพราะถ้าเราคิดว่าเราจะเอาเทคโนโลยีมาใช้ทั้งหมดมันจะยังไม่ตอบสนองทุกอย่างเราจะต้องมีการปรับเปลี่ยนทั้งแบบดั้งเดิมและแบบรุ่นใหม่ให้สามารถทำงานร่วมกันได้และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการต่างๆให้มีความแม่นยำมากขึ้น โดยการไม่ทิ้งเกษตรแบบดั้งเดิม
ผู้วิจัย	เป็นการนำการเกษตรแบบดั้งเดิมมาผสมผสานกับแบบใหม่แต่ก็ไม่ได้ย้าอยู่ที่เดิมจะต้องหาโมเดลในการประกอบการใหม่ๆ โดยใช้องค์ความรู้และคำนึงถึงคุณภาพ
Enr6	สำหรับผมการทำผมใช้เทคโนโลยีตอบปัญหาของผมคือทำไมชวานาทำนาแล้วไม่มีกำไร ผมอยากทำให้ชีวิตชวานาดีขึ้น ผมเป็นโรงสีผมสีข้าวอยู่ทุกวันผมเชื่อว่าข้าวที่ดีไม่ได้เกิดจากโรงสีหรือแบรนด์ใหญ่ๆ ที่มีมูลค่าเยอะๆ แต่ข้าวที่ดีต้องมาจากในนาแต่พอลงไปนาก็มีปัญหาอยู่ในนามากพอสมควรตั้งแต่เมล็ด ดิน ปุ๋ย ยา ราคาต่างๆ พอผมรู้อย่างนี้ผมใช้เทคโนโลยีเพื่อมาตอบโจทย์ให้ได้ว่าให้ชวานาทำแบบนี้ให้ม้องค์ความรู้แบบนี้เพื่อที่ให้เงินที่เค้าทำอยู่กับเค้าได้มากที่สุด ไม่ได้ให้ไปอยู่กับปุ๋ย ยา เราพูดถึงความยั่งยืนผมเชื่อว่าคำเต็มๆ ของความยั่งยืน คือการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาเราไม่ได้พัฒนาแค่ตัวเรา เราจะต้องลงไปพัฒนาจากเบื้อต้นของห่วงโซ่เลย จนทั้งห่วงโซ่
ผู้วิจัย	ความคิดและทัศนคติของผู้ประกอบการจะต้องเป็นผู้ที่คิดแก้ไขปัญหา คิดหนทางในการทำให้ชีวิตของเกษตรกรดีขึ้นต้องมีวิธีการอย่างไร และดูผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ก้าวและเติบโตไปพร้อมกัน

ความรู้และทักษะที่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรจะต้องพัฒนาควรจะมีรู้อะไรและทักษะอะไร

Enr7	ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรจะต้องมีความรู้เรื่องการตลาดความรู้ที่ว่าตลาดเค้าต้องการอะไรในปัจจุบันแต่ที่เราอาจจะดูจากโซเชียลต่างๆ ที่มีเราก็สามารถรู้ตลาดได้เพราะว่าถ้าเราจะเอาตลาดนำการผลิตเราต้องรู้ว่าในเทรนด์ปัจจุบันเรื่องของสุขภาพเรื่องของมาตรฐานเป็นตัวหนึ่งซึ่งผู้ประกอบการจะต้องรู้ว่าตลาดต้องการอะไรแล้วมาดูว่าจะย้อนสินค้าไปยังตลาดจะต้องมีคุณภาพ มีความปลอดภัย เช่น เกษตรอินทรีย์ GAP ซึ่งก็เป็นความรู้ที่ผู้ประกอบการด้านการเกษตรต้องรู้ รวมถึง packaging อะไรต่างๆ ที่จะต้องโดนใจผู้บริโภคซึ่งก็จะเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องเรียนรู้ว่าต่อไปนี้สินค้าเกษตรหรือ
------	---

	<p>ผู้ประกอบการจะต้องร่วมมือกันทำอย่างไรให้สินค้าของเราเดินต่อไปข้างหน้าอย่างยั่งยืน ดังนั้นองค์ความรู้ที่ต้องศึกษาคือเรื่องของตลาดจะเป็นตลาดภายในหรือต่างประเทศ สังคมปัจจุบันถึงกันหมดโลกไม่มีพรมแดนเราต้องรู้ว่าปัจจุบันเค้าต้องการอะไรซึ่งถ้าเรา ยังไปมโห่งอยู่เหมือนสมัยก่อน เราไม่ได้ว่ารุ่นก่อนไม่ดีแต่ปัจจุบันมันเปิดกว้างสามารถ เข้าถึงได้เราต้องเรียนรู้ตลาดหรือสังคมต้องการอะไรเกี่ยวกับเรื่องคุณภาพ เช่น ตอนนี้อาจต้องดูว่าช่วงโควิดเค้าต้องการอะไร อาจจะไปดูเรื่องของสมุนไพร เทรนด์ของการ ประกอบการที่จะเปลี่ยนไปในอนาคตแล้วก็มาผลิต ในการผลิตก็ต้องดูว่าคุณภาพและ ความปลอดภัยและมาตรฐานต่างๆ ที่จะต้องมีอะไรบ้าง เบื้องต้นในเรื่องของการเรียนรู้ที่ ผู้ประกอบการต้องรู้ นะครับ</p>
ผู้วิจัย	<p>รู้ตลาด รู้แนวโน้มว่าเป็นยังไงแล้วก็มาตรฐานหรือคุณภาพที่ตลาดต้องการเป็นยังไง</p>
Enr2	<p>Enr2 จบคณะเดียวกับผู้วิจัยตอนเรียน ป ตรี เราเรียนแบบบูรณาการทั้งหมดเลยแล้วเราก็พบว่าอย่างแนนคนที่กลับมาทำงานตรงสายเราจำเป็นที่จะต้องใช้จริงทุกอย่างเลยอย่างที่คุณศิริชัยพูดไปเมื่อกี้เรื่องแบบการออกแบบบนนวัตกรรม การบริการ การตลาด บัญชี กฎหมายการเกษตรก็ควรต้องรู้เดี๋ยวนี้ว่าแบบมันมีอะไรที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา อย่างเราทำแบบของตัวเองเราก็ต้องรู้เรื่องของตลาด การสร้างแบรนด์เพิ่มขึ้นในปัจจุบัน อย่างแนนนทำงานเป็นแบบกลยุทธ์องค์กรดังนั้นก็ต้องพยายามโฟกัสเรื่องการทำ กลยุทธ์ กับความ creative ตลอดเวลาโลกของแนนก็จะอยู่ใน pinterest อะไรแบบนี้หา ไอเดียใหม่ๆ จากฟาร์มเมืองนอกที่เราไม่มีโอกาสได้เห็นในไทยเพราะเราต้องการสร้างแบ รนด์ให้เป็นเรื่องใหม่ๆ ในวงการมะม่วงเพราะเป้าหมายของแนนอยากเป็นแบรนด์มะม่วง ที่ top of mind ในประเทศไทย ซึ่งดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีความ creative ในการเอา มาทำงานอยู่ตลอดเวลาไอเดียใหม่ๆ ที่จะ present มะม่วงออกมาในรูปแบบมากกว่าการ ที่จะแปรรูปเพียงอย่างเดียวเพราะแนนเป็นที่สถานที่ท่องเที่ยวด้วยเราก็จำเป็นที่จะทำ presentation ต่างๆ ให้มันดี ส่วนสำคัญคือเรื่องเทคโนโลยีที่ใช้ในการแปรรูปอย่างแนน เรียนออก food processing คือเหมือนเราก็เรียนทั่วๆ ไปรู้ว่าการพาสเจอร์ไรส์เป็นยังไง การฟรีสตายเป็นยังไงแต่สุดท้ายแล้วเราจะต้องรู้ทั้งหมดนั้นไว้แล้วเอามาปรับให้มัน เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ของเรา แนนค้นพบว่าตั้งแต่กลับมาทำงาน focus จะอยู่กับ farmer centric ค่อนข้างมากเพราะว่าแนนคิดว่าอันนี้เป็นส่วนสำคัญเพราะว่าอย่าง เด็ๆ ขณะที่เรียนเพื่อที่จะกลับไปทำงานต่อที่บ้านเพื่อที่จะไปเป็นผู้ประกอบการต่อใน ด้านนี้ ก็เหมือนกับต้องเข้าใจในเรื่องของผลผลิตเกษตรกรค่อนข้างมากแล้วก็ไม่ทำตัวเป็น เหมือนกับโรงงานแปรรูป คือเหมือนเราจะต้องเข้าใจว่าผลผลิตเกษตรกรมันเป็นยังไง อัน นี้แชร์ในเรื่องของการร่วมกันระหว่างการทำงานร่วมกันกับพ่อเมื่อก่อนก็จะคิดว่าพ่อทำไม่ ทำมะม่วงไม่ได้ดีอย่างนี้ สุดท้ายแล้วเราจะต้องเข้าใจว่าเค้าก็ทำดีเต็มที่ที่สุดแล้ว under</p>

	<p>condition เรื่องของสภาพดินฟ้าอากาศที่มันไม่เหมือนเดิมแล้วเราก็มีหน้าที่ที่จะเข้าใจว่า ผลผลิตมันได้แบบนี้คนที่แท้จริงก็คือคนที่แบบว่าเอาสิ่งที่มีมาทำมูลค่าเพิ่มให้ได้เช่น การตลาดแบบไหนหรือเทคโนโลยีการแปรรูปแบบไหนที่มันจะตอบโจทย์สำหรับผลผลิตแบบนี้ เราจะต้องเข้าใจความแปรผันของสินค้าเกษตรที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ดังนั้น skill ที่คิดว่าจำเป็นมากในธุรกิจนี้ก็คือความสามารถในการปรับตัวที่สูงมาก เพราะเราต้องยอมรับความเสี่ยงแล้วก็ต้องยอมรับเลยว่าผลผลิตเป็นของที่แปรสภาพได้ง่ายแล้วก็มี shelf life สั้น เราเลยต้องปรับตัวและมีแผนที่ดีรองรับอยู่ตลอดเวลา แต่สุดท้ายเราต้องแบบวกกลับไปให้ความรู้ที่จำเป็นที่สุดคือความรู้ด้านวิทยาศาสตร์เกษตรที่จะพัฒนาคุณภาพของผลผลิตมะม่วงในแปลง เพราะฉะนั้นคิดว่าผลผลิตอื่นๆ ก็เหมือนกันที่จะต้องกลับไปดูว่าทำอย่างไรให้คุณภาพผลผลิตของเราดีขึ้นไม่ว่าเราจะทำวิถีของ standard ไหนไม่ว่าจะเป็นอินทรีย์เคมีแต่สุดท้ายก็กลับไปให้ความรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ที่มันถูกต้องที่แบบทำอย่างไรใส่อะไรให้มันพอดีแล้วได้ผลผลิตคุณภาพดีออกมา</p>
ผู้วิจัย	<p>ต้องเข้าใจในด้านการเกษตรของธุรกิจของเรามามีความหลากหลายแล้วจะต้องจัดการกับมันให้ได้ แล้วที่สำคัญจะต้องมีความ creative ด้วยว่าเราจะต้องจัดการกับมันอย่างไรในเชิงสร้างสรรค์</p>
Enr4	<p>ของ Enr4 เป็นผู้ประกอบการด้านปศุสัตว์เรื่องของโคนม คือแอมเรียนเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีทางการแปรรูปอาหารมา ซึ่งเป็นลักษณะของภาคอุตสาหกรรมเรื่องการควบคุมคุณภาพและกระบวนการผลิตอาหารต่างๆ ซึ่งความรู้ตรงนี้ไปเพียงพอที่จะประกอบธุรกิจอย่างครอบคลุมจึงทำให้ต้องกลับไปตีต้นน้ำดูเรื่องของฟาร์ม การจัดการฟาร์มต่างๆ ว่าจะมีการจัดการฟาร์มยังไงเพื่อให้ให้น้ำนมที่ดีตั้งแต่ต้นน้ำเพื่อที่จะนำมาแปรรูปแล้วนมมีคุณภาพดีเมื่อนำไปจำหน่ายผู้บริโภคก็จะดื่มนมที่มีคุณภาพดี ก็ต้องมีความองค์ความรู้ในเรื่องของการจัดการฟาร์มและการจัดการด้านอาหารวัว เพราะถ้าอาหารดีก็จะได้น้ำนมดี เพราะคุณภาพวัวก็จะเป็นเรื่องของไขมัน โปรตีน เนื้อนม ความสะอาดต่างๆ เชื้อจุลินทรีย์ในนมมีความสำคัญมากที่จะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์นม ถ้ามีการจัดการฟาร์มที่ไม่ได้มาตรฐานเวลาที่เรารับซื้อนม นทรวมกันก็จะทำให้คุณภาพไม่ดีเวลาที่ไปส่งโรงนมก็จะทำให้รีเจคกลับมาได้เพราะฉะนั้นเราก็จะต้องกลับไปดูตั้งแต่ต้นน้ำว่าเกษตรกรมีการจัดการฟาร์มได้มาตรฐานเรื่องของการรีดนม ความสะอาด อาหาร การจัดการฟาร์มต่างๆ ซึ่งเป็นความรู้ที่จะต้องศึกษาให้มีผลิตภัณฑ์นมที่ดีไปสู่ผู้บริโภค</p>
ผู้วิจัย	<p>หลักๆ จะต้องมีความรู้เรื่องของการบริการจัดการให้ได้มาตรฐานทั้งระดับฟาร์มและการแปรรูปไปสู่การจำหน่าย</p>

Enr6	เห็นด้วยกับ Enr2 เราต้องใช้ความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่เราจะทำ ในธรรมชาติที่เราจะต้องมีอย่างความรู้เปรียบเหมือนปืนทักษะการใช้ความรู้ก็คือความสามารถในการใช้ปืนที่เราจะใช้ให้ถูกช่วง เวลา จังหวะ สถานการณ์ เราจะเป็นที่จะต้องเข้าใจในตัวเราเองว่าเราเก่งอะไรไม่เก่งอะไรด้วยเรื่องอะไร แล้วเราค่อยไปพัฒนาตัวเราขึ้นมาเพื่อทักษะเหล่านั้นจะได้ไปช่วยในการประกอบธุรกิจไปช่วยคนอื่นได้
ผู้วิจัย	เน้นในเรื่องของการบริหารสถานการณ์ว่าสถานการณ์ไหนเป็นอย่างไรควรทำอย่างไรมีกลยุทธ์ในการดำเนินการอย่างไร
Enr5	ถ้าพูดถึงความรู้ทักษะอาจจะต้องแยกเป็นสองเงินเลยนะครับ เพราะว่าเงินหลังเงินวัยเค้าเติบโตมาด้วยเรื่องของการใช้เทคโนโลยีใช้ดิจิทัลมาอยู่แล้วก็อาจจะค่อนข้างได้เปรียบในเรื่องของการใช้แอปพลิเคชันเป็นสิ่งที่จะ implement ด้วยยุคใหม่แต่ที่นี้เนี่ยคนรุ่นเก่าก็อาจจะต้องมีการเรียนรู้ด้านการใช้แอปพลิเคชันอะไรต่างๆ มากขึ้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ก็เห็นด้วยสิ่งๆ หลักๆ เรื่องของ farming เป็นเรื่องยากเพราะผมอยู่ในส่วนของกลางน้ำให้เทคโนโลยีใช้เครื่องจักรอุปกรณ์แปรรูป แต่ตอน farming เป็นเรื่องยากที่จะควบคุมด้วยสภาพอากาศปัจจัยก็ถ้าไม่ได้อยู่ในเรื่อง farming ก็ต้องไปเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ ต้องกลับไปเรียนแต่ถ้าคนไม่รู้ในเรื่องแปรรูปว่าก็ต้องไปเรียนรู้เพราะเรามองเห็นในเรื่องช่องทางต่างๆ ที่เราจะสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าจากเกษตรที่เป็น community ไปสู่สินค้าที่อาจจะมีความเป็น premium ด้วยการคิดค้นจากนวัตกรรมอะไรต่างๆ ของเราเองก็จะทำให้มูลค่าเพิ่มขึ้นด้วยตัวมันเอง คือเราไม่ได้ขายสินค้าที่เป็น community แล้วไม่ได้ขายสินค้าที่เป็นเกษตรทั่วไป เราก็ต้องแปรรูปแบบ ถ้าเราเป็นครัวโลกเราก็ต้องจัดสรรพวกนี้หลักๆ ในหลักการที่ทำให้มันไปสู่ผู้บริโภคได้ในสภาพที่สุดที่สุด ถ้าเราไม่ได้ขายสด สุดท้ายก็คือมันก็คือ by product ได้ในสินค้าเกษตรมันเน่าเสียง่ายมากวัตถุดิบทุกอย่างเสื่อมเสียเน่าเสียเพราะมีจุลินทรีย์มีสิ่งต่างๆ ตัว by product ที่จะไปแปรรูปที่จะทำให้เกิดมูลค่ามันไม่ได้กลับมาเป็นมูลค่าดั้งเดิมมันนะครับสสินค้าจากสินค้าที่เป็นเกษตรเป็น food หรือเป็นอะไรก็แล้วแต่มันต้อง apply ไปเป็นสินค้าอื่นได้ด้วยอาจจะถึงขั้น nano หรืออะไรต่างๆ พวกนี้คือจินตนาการนะครับดังนั้นในการเรียนรู้เองเราต้องใส่สิ่งเหล่านี้เข้าไป สิ่งๆ อื่นๆ เช่น base จาก food หรืออะไรเราก็ต้องใช้ by product ไปเป็นส่วนประกอบอย่างอื่นด้วย พวกนี้อาจจะต้องใช้จินตนาการ
Enr2	มันก็คือการต้อง SWOT ตัวเองแล้ว คือเราต้องรู้ว่าเรารู้และไม่รู้อะไร อะไรที่จำเป็น
ผู้วิจัย	ก็ต้องมีทักษะในเรื่องของการวิเคราะห์ตนเองรู้ว่าตนเองมีจุดแข็งอ่อนอะไรบ้างรู้เติมเต็มในธุรกิจ คุณนิธินกล่าวถึงการรู้ในเรื่องของเทคนิควิธีในการคิดค้นจะทำนวัตกรรมต่างๆ มาปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาและในการเพิ่มมูลค่าอาจไม่ได้ขายเป็นสินค้า community อย่างเดียว เพราะอาจทำให้ได้ราคาต่ำ รวมถึงต้องมอง by product ด้วย

Enr1	<p>ในฐานะที่เป็นผู้ประกอบการมาระยะหนึ่งแล้วสินค้าเกษตรดูแลจัดการยากมากเพราะสินค้าเกษตรมีอายุของมัน มี variation ค่อนข้างสูงในแต่ละล็อตของการทำอาจจะไม่เหมือนกันและในการผลิตมีตัวแปรที่ไม่สามารถ control ได้ ทักษะและความรู้ นอกเหนือในตัวผลิตภัณฑ์หรือสินค้าเกษตรที่เราดูแลแล้วอยากให้ทุกมองยาวไปมากกว่าในเรื่องของการผลิต ทุกคนควรมองยาวไปในเรื่องของการลงบัญชี สินค้าเกษตรผลิตยาก ดูแลบริหารจัดการยาก สุดท้ายแล้วถ้าเราบริหารจัดการมันไม่ดีเราอาจจะโปกส์เรื่องการผลิตและการขายจนเกินไปสุดท้ายแล้วเราอาจจะดีใจที่ขายได้แต่จริงๆ มันขาดทุน เลยอยากให้มองไปถึงการลงบัญชีให้เป็นมองต้นทุนให้เห็นแล้วก็ในเรื่องของดิจิทัลมีซอฟต์แวร์ต่างๆ มากมายที่มาช่วยของการลงบัญชีเราคงไม่ได้มองแค่ผลิตให้ดีมีคุณภาพนั้นเป็นพื้นฐานของการทำอยู่แล้วเราคงไม่มองแค่เราจะต้องขายให้ได้โยอะขายให้ได้ดีมีลูกค้าโยอะเราต้องเก็บเงินให้ได้ด้วยแล้วต้นทุนที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการของเราต้องมองให้ดีคะ อาจจะไม่มีเงินใช้ก็ได้ทั้งๆที่เราขายได้โยอะ</p>
ผู้วิจัย	<p>เป็นส่วนเติมเต็มที่สำคัญเพราะนอกจากเราจะมองเรื่องของภายนอกแล้วเราจะต้องมองเรื่องของภายในด้วยในเรื่องของด้านการบัญชีการเงินต่างๆ เราต้องมีทักษะในเรื่องนี้ด้วย</p>

วิธีการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตร

Enr1	<p>การพัฒนาเกษตรกรขึ้นอยู่กับตัวเกษตรกรท่านนั้นๆ บางคนอาจจะพึงพอใจในสิ่งที่ตนเองมีบางคนอาจจะอยากพัฒนาไปให้มากขึ้น ถ้าเรามองว่าทำอย่างไรถึงพัฒนาเกษตรกรก็ยากจะพัฒนาอยู่แล้วแต่เค้าไม่รู้ว่าจะช่องทางที่เค้าจะได้ความรู้ต่างๆ เหล่านี้จากไหนบ้างเพราะฉะนั้นช่องทางที่ดีที่สุดก็คือสื่อในสมัยนี้ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หรือการใช้โทรศัพท์มือถือก็น่าจะเป็นสิ่งแรกที่เค้าจะรู้ว่าจะหาความรู้จากที่ไหน จริงๆ ตัวเกษตรกรเองก็คิดว่าตอนนี้ น่าจะ 90% มีมือถืออยู่แล้วถ้าเค้าอยากที่จะพัฒนาสิ่งต่างๆ ก็สามารถที่จะใช้ google YouTube เข้าถึงหาข้อมูลต่างๆ แต่อย่างไรหน่วยงานของรัฐควรจะช่วยไม่ว่าจะเป็นกระทรวงเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ซึ่งควรจะเข้าถึงตัวเกษตรกรแล้วให้แนวคิดว่ากรอบพื้นฐานดูให้เค้ามีความรู้มองให้เห็นถึงประโยชน์ที่เค้าจะได้รับ</p>
ผู้วิจัย	<p>ต้องมีหลายส่วนช่วยกันผลักดันที่จะพัฒนา</p>
Enr5	<p>ที่คุณ Enr2 พูดที่บอกว่ารู้เขารู้เรา ผมว่าอันนั้นที่จะพัฒนาผู้ประกอบการอะไรก็แล้วแต่จะต้องรู้ก่อนว่าจุดแข็ง สิ่งที่เราเป็นเป็นอย่างไร เราจะได้ไปพัฒนาสิ่งที่เค้าเป็นผมว่าแต่ละท่านก็คงจะมี base ที่แตกต่างกัน ส่วนที่จะเติมเต็มที่จะเสริมจุดแข็งลดจุดอ่อน หรือหาโอกาสอุปสรรคอะไรต่างๆ ก็คือรู้เขารู้เขาแล้วถึงไปเสริมเพิ่มเติมได้แต่ที่นี้วิธีการเรียนรู้แล้วทำเรื่องของการเรียนทางไกลผมว่ามีหลายส่วนที่จะต้องเสริมเข้ามาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการถ่ายทอดเทคโนโลยีต่างๆ อย่างเพื่อที่เป็น อ. เกษตร จะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยี</p>

	<p>ให้ที่สามารถที่จะเอามาใช้ได้ถ้าพูดถึงกลางน้ำกับปลายน้ำสามารถเอามาใช้ได้เค้าก็จะถ่ายทอดให้อันนี้จะเป็นการเรียนรู้เพื่อที่จะหาจุดเสริมพวกนี้ ในส่วนของการสร้างเครือข่าย ก็จะเป็นประโยชน์คือจะเห็นมีดินะผมก็ไม่ได้รู้เรื่องของต้นน้อยเลยน้อยมากแต่ผมรู้ว่าวัตถุดิบที่จะเข้ามาแปรรูปสามารถที่จะคัดเลือกเพื่อที่จะทำให้ต่อเนื่องไปก็จะมีเทคโนโลยีเหล่านี้ ที่นี้ประโยชน์ของมันเองแน่นอนก็มีทั้งลดและเพิ่มลดก็เรื่องของต้นทุนเวลาเพราะเราใช้เทคโนโลยีมาช่วยการเก็บข้อมูลต่างๆ จะสามารถประเมินผลได้เร็วพวกนี้จะลดหมดเลย ในส่วนของเพิ่มแน่นอนในทางกลับกันได้ทั้งประสิทธิภาพประสิทธิผลอะไรต่างๆ รวมทั้งโอกาสของตลาดของลูกค้า แต่อีกตัวหนึ่งคือทำให้เราได้ปรับตัวหันต่อสถานการณ์ เพราะด้วยความยากของ farming ของเกษตรกรต้นน้ำยากมาก ผมเห็นภาพแล้วนับถือแต่ละคนที่อยู่ต้นน้ำด้วยประชากรศาสตร์ที่ อ พุดถึงตั้งแต่ต้นทำให้แรงงานลดลง ไม่ว่าจะทำอะไรก็แล้วแต่เราเลยจะต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาเพราะว่าแรงงานในไทยประชากรในเงินตรงกลางเยอะแล้วในอนาคตเงินนี้ก็เยอะแล้วก็จะ เป็น requirement ที่จะกลับไปสู่อุตสาหกรรมคือสิ่งที่ต้องการจะเป็นสิ่งที่ติดตามก็ต้องฝึกฝนเรียนรู้ไปด้วยดังนั้นเราก็จะเห็นว่าสิ่งที่ต้องการในอนาคตก็จะกลับมาสู่อดีตที่เป็น conservative ผมว่าก็ต้องมีอยู่ด้วยบ้างคือใช้เทคโนโลยีอาจจะตอบโจทย์อย่างหนึ่งแต่สุดท้ายแล้วผมว่ามันก็จะกลับคืนไปสู่สภาพเดิมบางส่วนเพราะเงินตรงนี้จะเยอะที่สุดของประชากรในประเทศไทยนะครับแล้วยุโรปก็จะเป็นแบบนี้คนที่จะเป็นเงินใหม่ก็จะน้อยลงยกเว้นคนที่ เป็นกลุ่มมุสลิมหรืออิสลาม ประชากรเค้าเยอะขึ้น แนวโน้มเราก็จะเป็นสังคมสูงวัยมากขึ้นเด็กเกิดน้อย ฉะนั้นความรู้อะไรที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้เค้ามีทักษะเพิ่มขึ้นก็ต้องเน้นเรื่องของการผลิตได้มากมีประสิทธิภาพแต่ทำงานได้น้อยไหมครับ</p>
ผู้วิจัย	<p>ใช้ครับผมว่าสินค้าที่มันจะมีมูลค่าหนึ่งตัว เคยจินตนาการว่าสินค้าที่เป็นอาหารอาจจะ เป็นแคปซูลหรือเป็นเม็ดอาหารยุคอนาคตบนยานอวกาศที่มีสารอาหารครบถ้วนมีทุกอย่างมาแปรรูปในเม็ดเดียว หนึ่งสินค้าในอนาคตสามารถตอบโจทย์ได้พอ กับอีกส่วนหนึ่งที่เป็น conservative เรายังอยากกินขนมกินข้าวเหนียวมะม่วงกับก็มีสองส่วนกันคน เงินนี้จะพาไป สินค้าก็อาจจะต้องมีความหลากหลาย เพื่อให้มีมูลค่าของตัวเอง</p>
Enr5	<p>การพัฒนาที่ต้องดูให้เหมาะสมกับผู้ประกอบการด้วยว่าอยู่ในเงินอะไร</p>
Enr3	<p>สิ่งที่เหมือนจะง่ายแต่ไม่ง่ายแล้วยากมากคือการจะให้เกษตรกรอย่างที่ผมอยู่กับโคนมเรามีศูนย์รับน้ำนมดิบเองเรามีสมาชิกแต่อยากจะให้ทุกคนเปลี่ยนมากินอาหารหยาดที่มีคุณภาพทุกคนก็ยังไม่อยากที่จะเริ่มต้นที่เราทำทดลองให้เห็นผมรู้เลย แต่การจะเปลี่ยนคนให้มาเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการพัฒนายากมากๆ ฉะนั้นเราจะต้องมีความอดทน ความตั้งใจ แล้วเอาความจริงขึ้นมาเพราะเราอยากให้คลังเกษตรกรที่บ้านเราคลังที่จะเป็นครัวโลก บ้านเราได้เปรียบกว่าที่อื่นเยอะสิ่งที่เราอยากจะทำให้มีประสิทธิภาพไม่</p>

	<p>ว่าจะเป็นต้นทุนที่ถูกต้องและก็ไม่ใช้ต้นทุนที่ถูกต้องอย่างเดียวแต่เราได้ช่วยเหลือในกลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกันอย่างต้นข้าวโพดผมซื้อเนื้อมันก็จะเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้คือผมไม่อยากจะให้ข้าวโพดทำขึ้นมาแล้วเอาเมล็ดไปขายที่โกดัง แล้วเอาไปให้โรงงานผลิตเป็นอาหารเมล็ดแล้วเอามาให้ฟาร์มกิน อันนี้โดนตัดไปสองต่อละเราอยากจะให้ทุกคนซื้อข้าวโพดทั้งต้นทั้งเมล็ดที่ 80 วันเอามากินแต่ระยะเวลามันอยู่ได้แค่ 5 ไร่เราจะทำยังไง อันนี้เป็นโจทย์ใหญ่สิ่งที่เราทำที่ฟาร์มเราจะทำตรงนี้ให้เป็นต้นแบบและก็จะพยายามทำเพื่อเรียนรู้ เราเชื่อว่าการกินที่ดีการอยู่ดีนอนดีสุขภาพวัวดีสินค้าที่ออกมาเราจะได้คุณภาพที่ดีแต่การที่จะพัฒนาทั้งหมดทั้งระบบบ้านเรายังยากแต่มีคนเก่งเยอะแต่จะมารวมกันยาก ก็ยังอดทนแล้วก็ปรารถนาเงินวยต่อ</p>
ผู้วิจัย	ต้องพัฒนาเรื่องความอดทนแล้วค่อยๆก้าวกันต่อไป
Enr7	<p>คงเป็นเรื่องของการที่จะต้องเรียนรู้เรียนรู้ทั้งสองรายการมันจำเป็นกับทั้งผู้ประกอบการและเกษตรกรที่นี้ ตัวที่เรามองดูว่าช่องทางที่เราจะเรียนรู้เชื่อว่ายังมีช่องทางที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นโซเชียลมีเดียที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือจะเป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในมหาลัยผู้ประกอบการต่างๆที่จะมาถ่ายทอดได้แต่ที่จำเป็นอีกอย่างคือการเรียนรู้คือการไปดูผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการหรือเกษตรกรผู้ผลิตเอง ถ้าเราไปได้ไปดูเพื่อให้มีแรงจูงใจอย่างที่เราพูดกันมาว่าเงินวย ถ้ามีผู้ใดผู้หนึ่งที่ประสบความสำเร็จแล้วให้คนรุ่นใหม่ได้ไปเรียนรู้จะเป็นแรงบันดาลใจทั้งด้านการผลิตการทำธุรกิจทั้งสองรายการนี้แหละ ที่นี้มาดูช่องทางในการเข้าถึงความรู้ต่างๆ ทั้งตัวมหาลัยเองภาครัฐเองที่ต้องจัดมีทั้งระบบการศึกษาทางไกล การศึกษาที่จะเอาผู้มีประสบการณ์มาถ่ายทอดให้ผู้สนใจที่จะเข้ารับฟังรับชมจะเป็นช่องทางช่องทางหนึ่งที่เราไม่ต้องมีค่าใช้จ่ายในการที่จะเข้าไปศึกษาหรือหาองค์ความรู้โดยเสียเงินเสียทองมากมาย เป็นการเข้าถึงองค์ความรู้แหล่งเรียนรู้ได้จากที่อาจจะเป็นมหาลัยใดเป็นเจ้าภาพก็ได้หรือที่ใดที่หนึ่งที่รวบรวมผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จแต่ละสาขาอาชีพในภาคการเกษตรเอามาไว้เป็นองค์ความรู้หลักและก็สามารถที่จะเรียนรู้ทางไกลได้ นี่ก็จะเป็นตัวหนึ่งที่เรามองว่าในอนาคตข้างหน้าถ้าโลกเปิดกว้างขึ้น เกษตรกรก็จะรู้แหล่งที่จะไปศึกษาเรียนรู้ได้ ซึ่งประสบการณ์จริงจาหลายๆท่านที่ได้เข้าร่วมในวันนี้ที่เป็นผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จผมก็มั่นใจว่าท่านจะสามารถเป็นผู้ถ่ายทอดให้กับผู้ที่เพิ่งเริ่มได้เรียนรู้ซึ่งก็เชื่อว่าจะไปได้เร็วขึ้นแล้วก็อาจจะแหล่งที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้เหมือนๆ กัน นี่เป็นความเสมอภาคในการที่จะเข้าถึงแหล่งความรู้หรือองค์ความรู้ทั้งหมด</p>
ผู้วิจัย	วิธีการนอกจากจะเรียนรู้ในหลักวิชาการแล้วก็ควรดูตัวอย่างของผู้ที่ทำอาชีพเกษตรแล้วประสบความสำเร็จแล้วสามารถที่จะต่อยอดไปได้

Enr6	การพัฒนาทุกอย่างต้องเริ่มจากใจที่พร้อมจะทำ ใจที่อดทนต่อการที่จะเจอปัญหาที่จะต้องแก้ปัญหาเพราะอย่างธุรกิจการเกษตรเราต้องยอมรับว่าเราไม่ได้เดินบนพรมแดง มันไม่ได้มีอะไรง่ายเสมอไปมียากบ้างง่ายบ้าง บางปีไม่ได้ผลผลิตบางปีได้ผลผลิตดีแล้วสิ่งหนึ่งที่ทุกคนควรคือความภูมิใจในอาชีพเกษตรของเราสิ่งที่เราทำเรื่องราวที่เราทำ บางครั้งมันมีคุณค่ามากกว่าเงินที่เรามี
ผู้วิจัย	จุดหลักคือการสร้างความพร้อมเพื่อให้ผู้ประกอบการหรือคนที่ทำอาชีพเกษตรพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการมากขึ้น มีความพร้อมที่อยากจะผลักดันตัวเองไปข้างหน้า
Enr4	เรื่องความคิดและทัศนคติต่างๆ แอมเป็นเงินวายเป็นถูกปลุกฝังมาตั้งแต่เด็กทำให้เราอยากจะเรียนรู้ให้ได้มากที่สุดตอนที่ทเราอยู่มหาวิทยาลัยแล้วแลเมื่อเราจบมาต้องการที่จะกลับมาพัฒนาแล้วก็สานต่อต่อยอดจากคุณย่าในเรื่องของเกษตรโคนม ซึ่งความรู้ที่มีมันยังไม่เพียงพอแอมเลยต้องศึกษาโดยการที่ต้องไปดูงานตามโรงงานหรือฟาร์มต่างๆ เพื่อที่เราจะกลับมาต่อยอด ก็ต้องดูตั้งแต่ต้นน้ำจะกลับมาช่วยพัฒนาต้นน้ำหรือเกษตรกรรายย่อยให้ได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นมีการจัดการที่ดีขึ้นตามยุคสมัย และเรื่องของเทคโนโลยีเมื่อก่อนไม่มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการศึกษาหาความรู้เลยทำให้ต้องเดินทางไปตามฟาร์มหรือโรงงานต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันมีเทคโนโลยีเข้ามาทำให้การศึกษามันง่ายขึ้นมีสื่อที่ทำให้เราได้เรียนรู้เก็บเกี่ยวความรู้มาพัฒนาธุรกิจที่บ้านให้ก้าวไปข้างหน้าได้
ผู้วิจัย	คุณ Enr4 ได้กล่าวถึงทั้งกระบวนการทำให้เกิดวิธีการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ อย่งไรก็ต้องปลุกฝังตั้งแต่เล็กๆ เลยเมื่อโตไปก็จะได้เรียนรู้มี passion motivation ในการไปศึกษาดูงานจากที่ต่างๆ อันนี้ก็เป็นวิธีที่ทำให้เราเข้าสู่อาชีพได้อย่างเป็นธรรมชาติ โดยอาศัยความรู้ที่เรียนมาบวกกับประสบการณ์ของผู้อื่นด้วย
Enr2	วิธีการที่ดีในการสอนคนคือการไม่ครอบงำหมายถึงวิธีการที่ดีที่สุดคือการที่ทุกคน feed ข้อมูลมาให้เรามากที่สุดเพื่อให้มีทางเลือกและใช้ในการตัดสินใจด้วยตัวเองว่าวิธีไหนคือวิธีที่เหมาะสมสำหรับเรา คืออย่างเราทำงานกับคนที่หลากหลายเราจะเจอแคนเยอะมากที่เดินมาบอกเราว่าทำไมไม่ทำบิงซูมะม่วงละ ทำไมไม่ทำเค้กมะม่วงทำไมไม่ทำอย่างนั้นอย่างนี้ ซึ่งเราเองจะรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่ดีกับเราตอนนี้อะไรทำได้อะไรทำไม่ได้อะไรคือข้อจำกัดของบ้านเรา ก็เลยคิดว่าวิธีที่จะทำให้คนมาทำอาชีพด้านการเกษตรหรือจะทำให้เลือกทำในสิ่งที่เป็นตัวเค้จริง ๆ มันจะทำให้เกิดความยั่งยืนกว่า ฉะนั้นคิดว่าจะต้องไม่ครอบงำกันว่าอะไรคือความสำเร็จในแบบที่เค้ควรจะเป็น เค้ควรมีสิทธิได้เลือกเองว่าเค้จะทำอะไร เค้จะเกษตรอินทรีย์หรือเค้จะทำเกษตรเคมีแบบไหนมันคือเหมาะกับเค้หรือว่าเค้จะทำแปรรูดีใหม่แบบไม่ใช้การบอกว่าการแปรรูปคือคำตอบของทุกๆ อย่าง คิดว่าหลักสูตรหรือการพัฒนาที่ดีคือการมีข้อมูลกลางที่มีให้เค้ดูว่ามันมีอะไรที่เป็นอาวุธให้เค้เลือกแล้วเค้ก็เอาไปเลือกใช้และตัดสินใจด้วยตัวเค้เอง แล้วหลังจากนั้นที่ดี

	<p>ที่สุดคือการไปลองผิดลองถูกล้มลุกคลุกคลานด้วยตัวเอง ทุกคนที่อยู่ในการประชุมก็คงจะล้มลุกคลุกคลานมาด้วยตัวเองจนกล้าจะมาเจอ directions ที่เหมาะกับตัวเองจริงๆ ทุกคนที่หลังจากเรียนเสร็จแล้วก็คงไปผ่านกระบวนการนั้นแหละถึงออกมาเป็นคนที่แข็งแกร่งแล้วหาหนทางของตัวเองเจอแต่ว่ามันก็ต้องลงมือปฏิบัติ แต่ระหว่างเรียนที่ได้เยอะมากคือการพาตัวเองไปอยู่ในจุดที่เอื้อต่อการพัฒนา คือถ้าเราอยู่ตรงที่เดิมหม่นของเดิมเราก็จะพัฒนาอยู่ในกรอบตรงนั้นแต่พอเราไปเจอที่ใหม่ๆ อย่างเห็นเกษตรเมืองนอกที่ออสเตรเลียทำแบบนี้ที่ญี่ปุ่นทำแบบนี้เราก็จะมีไอเดียมีภาพในหัวที่ต่างออกไปจากเดิมพอภาพในหัวเราไม่เหมทอนเดิมเราก็จะสามารถค่อยๆ ที่จะขยับไปตรงนั้นได้ ซึ่งไม่รู้ว่าการทำการเกษตรสเกลใหญ่แบบออสเตรเลียคือคำตอบของทุกคนรีเปล่าแต่อาจจะเป็นคำตอบของแนนเพราะว่าแนนเป็นสเกลใหญ่อยู่แล้วก็เลยอยากจะไปพัฒนาไปในทิศทาง precision agricultureเหมือนออสเตรเลียเพราะว่านั่นคือ directions ของแนนแต่ก็มีบางคนที่ชอบแบบสเกลเล็กแบบ2-3ไร่ อันนั้นก็ก็เป็นคำตอบของชีวิตเค้า สุดท้ายคิดว่าการไม่ครอบงำกันมันคือคำตอบที่เหมาะสมกับยุคสมัยใหม่ที่มันมีการเปลี่ยนแปลงแล้วเด็กเงินวาก็ถูก drive ด้วย passion เค้าก็จะทำตามเสียงเรียกร้องข้างในใจตัวเอง ต้องให้เค้าได้เห็นทั้งความคิดเห็นจากคนที่เห็นด้วยและเห็นต่างเพื่อการพัฒนา แล้วเรื่องการพูดถึง mind set หรือของเกษตร มันขึ้นอยู่กับว่าเราใช้สื่อดิจิทัลพูดถึงเกษตรหรือสร้าง image ให้เกษตรสังคมประเทศไทยแบบไหน เพราะตอนนี้ image เกษตรกรไทยจะเป็นภาพแบบเกษตรกรต่างจังหวัดที่ทำนาทำไร่อยู่ เราอาจจะทำแบบนั้นจริงๆ แต่พอเราไม่ได้ feed เรื่องราวอะไรที่เป็นภาพเป็นเรื่องราวใหม่ๆ เข้าไป มันก็เลยทำให้ image อยู่จุดนั้นแล้วเด็กรุ่นใหม่ก็เลยคิดว่าแบบนั้นเค้าไม่อยากจะมันเป็นมันไม่มีภาพของเกษตรกรเมืองนอกที่มีความ hi tech มีอะไรแบบนี้ให้เค้าเห็น อันนี้มันก็เป็นอีกวิธีนึงว่าถ้ามันเป็นอย่างนี้แล้วเค้าอาจจะชอบแล้วอาจจะกลับมาทำอะไรก็ได้</p>
ผู้วิจัย	<p>เป็นการให้ข้อคิดเยอะเลยสำหรับเงินใหม่ว่าการจะพัฒนาจะต้องไม่ครอบงำ ให้ข้อมูลเยอะๆ ให้ตัวอย่าง แล้วคนที่พัฒนาเค้าก็จะรู้ตัวของเค้าเองว่าเค้าจะใช้ judgment อะไรที่เหมาะสมกับตัวเค้าแล้ว ซึ่งตรงนี้มันจะเป็นจุดที่ว่าทำยังไงให้เค้าพัฒนาไปใน judgment ที่ถูกต้องบางคนอาจจะยังไม่รู้ตนเองเท่าที่ควรเลยว่าจะทำอะไร</p>

ภาคผนวกที่ 7 ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกรอบการดำเนินงานในการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

แบบฟอร์มการให้ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1
กรอบงานการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล
A Development Framework of Agri-entrepreneurship in the Digital Age

ประเด็น พิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 2
การใช้ประโยชน์ หัวข้อ 3.1 หน้า 13	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน) ข้อความว่า โดยไม่จำเป็นต้องพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุด และไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับเรื่องตามที่น่าเสนอในกรอบงาน ความเห็น ควรตัด โดยไม่จำเป็นต้องพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุด ออก เพราะเป้าหมายในการพัฒนานำจะไปสู่ระดับที่สูงขึ้น แต่ให้คงไว้เพียง ไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับเรื่องตามที่น่าเสนอในกรอบงาน	ได้แก้ไขตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)
ระดับการพัฒนา หัวข้อ 3.2 หน้า 13-15	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)
ผลลัพธ์การเรียนรู้ หัวข้อ 3.3 หน้า 15-19	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน) ในเอกสารระบุไว้ว่า DL3 การพัฒนางานด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล หน้า 16-17	ได้แก้ไขตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)

ประเด็น พิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 2
	<p>ระดับกลาง ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบการธุรกิจ การเกษตร</p> <p>ระดับก้าวหน้า ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสารและการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ระดับเชี่ยวชาญ ผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทำงานที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านการประกอบการธุรกิจ การเกษตร</p> <p>KS3 การจัดการประสิทธิภาพในธุรกิจ การเกษตร หน้า 19</p> <p>ระดับกลาง ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการประสิทธิภาพไปใช้ในการประกอบการธุรกิจ การเกษตร</p> <p>ระดับก้าวหน้า ผู้เรียนมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อการประกอบการธุรกิจ การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>ระดับเชี่ยวชาญ ผู้เรียนมีการจัดการธุรกิจ การเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการวางแผนและควบคุมประสิทธิภาพ</p>		

ประเด็น พิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 2
	<p>จะเห็นว่า DL3 ระดับกลาง กับ KS3 ระดับกลาง มีผลลัพธ์ที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน</p> <p>ความเห็น ควรแก้ไขเฉพาะ KS3 หน้า 19 จะได้ใกล้เคียงกับ KS3 ในหน้า 27 และควรปรับหน้า 27 ให้สอดคล้องกับหน้า 19 ที่เสนอแนะมา</p> <p>ระดับกลาง ผู้เรียนสามารถประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการประสิทธิภาพไปใช้ในการประกอบการธุรกิจการเกษตร ให้เป็นไปตามเป้าหมายของธุรกิจ</p> <p>ระดับก้าวหน้า ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการประสิทธิภาพไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติการและควบคุมในการดำเนินธุรกิจการเกษตรให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น</p> <p>ระดับเชี่ยวชาญ ผู้เรียนสามารถนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการประสิทธิภาพไปใช้ในการกำหนดและวางนโยบาย กลยุทธ์ แผนงานในการขับเคลื่อนการประกอบการธุรกิจการเกษตรไปสู่เป้าหมายทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่สูงขึ้น</p>		
<p>กลุ่มเป้าหมาย และวิธีการ พัฒนา</p>	<p>☒ เหมาะสม</p> <p>☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>		<p>☒ เหมาะสม</p>

ประเด็น พิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 2
หัวข้อ 3.4 หน้า 20-21			☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็น ของท่าน)
ตารางรอบการ พัฒนาฉบับเต็ม หัวข้อ 4 หน้า 21-28	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็น ของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็น ของท่าน)
ภาพรวมของ กรอบการ พัฒนาฯ	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็น ของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็น ของท่าน)
ข้อเสนอแนะ อื่นๆ (ถ้ามี)	ใน KS3.1 คำว่า โลจิสติกส์ อยู่คนละ บรรทัดไม่ต่อกัน แก้ไขด้วย	ได้แก้ไขตาม คำแนะนำ เรียบร้อยแล้ว	

แบบฟอร์มการให้ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2

กรอบงานการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

A Development Framework of Agri-entrepreneurship in the Digital Age

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็น รอบที่ 2
การใช้ประโยชน์ หัวข้อ 3.1 หน้า 11	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของ ท่าน)		เหมาะสม
ระดับการพัฒนา หัวข้อ 3.2 หน้า 11-13	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของ ท่าน) การแบ่งระดับควรให้ชัดเจนกว่านี้ โดยอาจ ระบุด้วย Key Word ที่สั้น กระชับ เช่นระดับ “เชี่ยวชาญ” มีคำว่า “นวัตกรรม” ที่โดดเด่น	เพิ่มคำสำคัญและ อธิบายรายละเอียด ของระดับการ พัฒนา	เหมาะสม

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 2
	ขึ้นมา สำหรับระดับพื้นฐาน ระดับกลาง และระดับก้าวหน้า ควรมี Key Word เป็นอะไรที่สะท้อนถึงระดับนั้นได้อย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน		
ผลลัพธ์การเรียนรู้ หัวข้อ 3.3 หน้า 13-19	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน) มีการแยกแยะเป็นตาราง แบ่งตามระดับดีแล้ว เพิ่มเติมคือ ในแต่ละกลุ่ม (ความรู้ความสามารถเชิงดิจิทัล, คุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการ, ความรู้และทักษะฯ) ควรมี “ตัวอย่าง” ประกอบให้มองเห็นความแตกต่างของแต่ละ “กริด” ชัดเจนขึ้น ที่ทำมาอ่านข้อคำอธิบายแล้ว ดูกลืนกันไป คล้ายๆ กัน	ในช่วงแรกจะเป็นการอธิบายภาพกว้างและได้ระบุตัวอย่างของความรู้ที่จะใช้ในแต่ละช่องตารางโดยละเอียดไว้ในตารางที่ 7	เหมาะสม
กลุ่มเป้าหมายและวิธีการพัฒนา หัวข้อ 3.4 หน้า 20-22	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน) อยากให้อธิบายถึงที่มาของการเลือก Segmentation Variable เป็นปัจจัยทางประชากรศาสตร์ (Demographic Factor) และควรมีประโยคสนับสนุนว่าทำไมจึงเป็นปัจจัย 4 ตัวดังกล่าว ตารางที่ 6 ควรปรับข้อความให้สื่อสารยิ่งขึ้น อ่านแล้ว ยังไม่ค่อยเข้าใจในประเด็นที่จะบอกมากนัก	มีการระบุถึงที่มาของการแบ่งกลุ่มจากผลการศึกษาความต้องการของผู้เรียน และอธิบายรายละเอียดกลุ่มเป้าหมายและวิธีการพัฒนาเพิ่มเติม	เหมาะสม, ข้อความในตารางเขียนใหม่เข้าใจมากขึ้น แต่ถ้าทำให้เข้าใจได้มากขึ้นอีก ก็จะเป็นยิ่งดี
ตารางกรอบการพัฒนาฉบับเต็ม หัวข้อ 4 หน้า 22-29	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)	ปรับรายละเอียดเพิ่มเติม	เหมาะสม

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 2
	รูปแบบ (Format) ทำไว้ดีแล้ว ให้รักษาไว้ ส่วนเนื้อหา (Content) ต้องปรับตามคอมเมนต์ข้างบนที่กล่าวไปแล้ว คือ ให้ใช้ข้อความที่กระชับ เข้าใจง่าย และสื่อได้ตรงวัตถุประสงค์		
ภาพรวมของกรอบการพัฒนาฯ	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน) ให้มีบทส่งท้าย สรุปเรื่องราวที่ทำมาทั้งหมด รวมทั้งตัวอย่างการนำไปใช้สักหนึ่งตัวอย่าง ก็จะทำให้งานวิจัยมีคุณค่าขึ้น	แก้ไขตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว	เหมาะสม, บทสรุปที่เพิ่มขึ้นมาทำให้คุณค่างานวิจัยมีมากขึ้น กระจ่างขึ้น
ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)	-		ไม่มี

แบบฟอร์มการให้ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3

กรอบงานการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

A Development Framework of Agri-entrepreneurship in the Digital Age

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 2
การใช้ประโยชน์หัวข้อ 3.1 หน้า 11	☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน) กรอบงานการพัฒนาข้อ 3.1 การใช้ประโยชน์ที่บรรยายว่าองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภาคการเกษตรสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงเพื่อการจัดการศึกษาหรือการอบรม ในการเลือกเรียนรู้ที่นี้อาจพิจารณาตามความสนใจ	แก้ไขตามคำแนะนำเรียบร้อยแล้ว	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 2
	<p>ข้อเสนอ ประเด็นในการเลือกเรียนรู้นั้น อาจพิจารณาตามความสนใจ เป็นประเด็นในการเลือกการจัดการของบุคคลหรือขององค์กร ที่นำไปพัฒนา ซึ่งจะส่งผลต่อการวิจัยว่าจะวิจัยว่าบุคคลจะเลือกใช้ หรือองค์กรจะเลือกใช้</p>		
<p>ระดับการพัฒนา หัวข้อ 3.2 หน้า 11-13</p>	<p>☐ เหมาะสม</p> <p>☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p> <p>ระดับในการพัฒนาเมื่ออ่านรายละเอียดทั้งหมดของส่วนนี้ ตั้งแต่หน้าที่ 13 ถึงหน้าที่ 20 แล้วเหมือนกับว่า ประเด็นของระดับการพัฒนา ไม่ว่าจะเป็นระดับพื้นฐาน ระดับกลาง ระดับก้าวหน้า และระดับเชี่ยวชาญ อาจจะ ไม่ชัดเจน จึงทำให้การขยายความในผลลัพธ์ของการเรียนรู้จะมีความสับสน และมีการทับซ้อนกันในเรื่องของผลลัพธ์ในด้านต่างๆ</p> <p>ข้อเสนอการตั้งระดับการพัฒนา</p> <p>ในส่วนของระดับพื้นฐานเน้นไปสู่การสร้างความรู้และความเข้าใจ</p> <p>ระดับกลางเน้นไปสู่การนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบธุรกิจ</p> <p>ระดับก้าวหน้าเน้นไปสู่การประยุกต์ได้ทั้งการผลิต การตลาด การจัดการ และปรับปรุงเพื่อการพัฒนา</p> <p>ระดับเชี่ยวชาญเน้นไป สู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงและสร้างโอกาสใหม่ๆในธุรกิจตนเองรวมทั้งสามารถเป็นต้นแบบให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรรายอื่นๆ ได้</p>	<p>อธิบายรายละเอียดใน ส่วนของระดับการพัฒนาเพิ่มเติม และเพิ่ม คำสำคัญของแต่ละระดับการพัฒนา</p>	<p>☒ เหมาะสม</p> <p>☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 2
	<p>ซึ่งเมื่อปรับตามประเด็นใหม่แล้วจะต้องปรับทั้งส่วนของความหมายตามตารางที่ 4 ผลลัพธ์ของการเรียนรู้ของการพัฒนา ตามองค์ประกอบ ตามข้อ 3.3 แยกตามระดับการพัฒนาจะมีการอธิบายผลลัพธ์ให้สอดคล้องกับประเด็นที่ปรับเปลี่ยนไป</p>		
<p>ผลลัพธ์การเรียนรู้ หัวข้อ 3.3 หน้า 13-19</p>	<p>☐ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>		<p>☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>
<p>กลุ่มเป้าหมายและ วิธีการพัฒนา หัวข้อ 3.4 หน้า 20-22</p>	<p>☐ เหมาะสม ☒ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p> <p>กลุ่มเป้าหมายและวิธีการพัฒนาเมื่อพิจารณาแล้ว 3) กลุ่มผู้เรียนตามความเกี่ยวข้องกับอาชีพด้านการเกษตร กับ 4) กลุ่มผู้เรียนตามการมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการ จะมีประเด็นคล้ายกันนั้นคือเป็นเรื่องของความเกี่ยวข้อง กับอาชีพที่เป็นเกษตรกรหรือเป็นผู้ประกอบการ</p> <p>ข้อเสนอ น่าจะรวมเข้าไปด้วยกัน เพราะจากการบรรยายผู้ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการเกษตรมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีมากกว่า ผู้ไม่เกี่ยวข้องกับอาชีพการเกษตรซึ่งอาจจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการและทางเดียวกัน ผู้ที่มี</p>	<p>ขอคง กลุ่มเป้าหมายไว้ เช่นเดิม เนื่องจาก การแบ่งกลุ่มเป็น ข้อมูลที่ได้จาก ผลการวิจัยใน หัวข้อที่ผ่านมา ซึ่งผลการ วิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ประกอบการมี ทั้งที่เกี่ยวข้องกับ เกษตรและไม่ใช่ เกษตร อีกทั้งได้ ยกตัวอย่าง กลุ่มเป้าหมายที่มี</p>	<p>☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 2
	<p>ประสบการณ์ในการเป็นผู้ประกอบการมีความพร้อมมากกว่าผู้ไม่มีประสบการณ์มาก่อน เป็นแนวทางของคนที่เกี่ยวข้องกับอาชีพการเกษตรหรือไม่ใช่การเกษตร</p> <p>ประเด็นที่ควรเพิ่มนั่นคือ คนที่อยู่ในชุมชนเมืองกับคนที่อยู่ในชุมชนชนบท โดยซึ่งคนที่อยู่ในชุมชนเมืองจะมีความพร้อมทางด้านดิจิทัลในการทำธุรกิจ การเกษตรมากกว่าคนที่อยู่ในชุมชนชนบท ซึ่งจะมองเห็นได้ว่าแม้แต่เกษตรกรที่อยู่ในชุมชนเมืองจะมีความพร้อมและสามารถใช้งานทางด้านดิจิทัลในการขยายธุรกิจ พัฒนาธุรกิจ และปรับเปลี่ยนธุรกิจ ได้เป็นอย่างดีมากกว่าคนชุมชนในชนบท</p>	<p>ลักษณะหลายลักษณะร่วมกันเพิ่มเติม และในประเด็นชุมชนชนบทและชุมชนเมืองผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จึงขอคงไว้เช่นเดิม</p>	
<p>ตารางรอบการพัฒนาฉบับเต็ม หัวข้อ 4 หน้า 22-29</p>	<p>☐ เหมาะสม</p> <p>☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>		<p>☒ เหมาะสม</p> <p>☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>
<p>ภาพรวมของกรอบการพัฒนา</p>	<p>☐ เหมาะสม</p> <p>☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>		<p>☒ เหมาะสม</p> <p>☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)</p>

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 2
ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)	<p>1) หัวข้อที่ DL 2 ข้อ DL2.2 ควรจะเปลี่ยนเป็นการใช้เทคโนโลยีในการอำนวยความสะดวกและเพิ่มศักยภาพน่าจะสอดคล้องกับการพัฒนาคนด้วยเทคโนโลยีและไม่เข้าซ้อนกับการพัฒนางานด้วยเทคโนโลยีตามข้อ DL3.2</p> <p>ข้อเสนอ ซึ่งเมื่อปรับข้อนี้จะต้องมีการขยายเนื้อหาในหน้า 9 ข้อ 2.1 2) การพัฒนาคนด้วยเทคโนโลยีเพราะของเดิมระบุไว้ว่าเพียงสองประเด็นคือการจัดการความรู้ซึ่งจะนำมาสู่การพัฒนา ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรมและการเริ่มธุรกิจ แต่ขาดเรื่องของการเพิ่มศักยภาพ บุคคลและการอำนวยความสะดวกในการจัดการของบุคคล</p> <p>และการปรับตารางที่ 1 สรุปประเด็นการพัฒนาขององค์ประกอบด้านความรู้ ความสามารถเชิงดิจิทัล</p> <p>2) องค์ประกอบ KS 2 ข้อ KS 2.3 การเริ่มต้นธุรกิจ อาจจะทำให้มีความเข้าใจว่ายังไม่ได้ทำธุรกิจแต่เป็นการเริ่มต้นใหม่ที่จริงมันต้องสอดคล้องกับหัวข้อที่บอกว่าเป็นการสร้างคุณค่าในธุรกิจ ข้อนี้ น่าจะปรับเป็น การพัฒนาธุรกิจการขยายธุรกิจและอาจจะสอดคล้อง กลับหัวข้อการสร้างคุณค่าในธุรกิจ</p> <p>ข้อเสนอ ซึ่งถ้าดูในการขยายความตามหน้า 12 ข้อ 2.3 ความรู้และทักษะของการเป็นผู้ประกอบการ 2) การสร้างคุณค่าในธุรกิจการเกษตรจะไม่มีอธิบายเรื่องของการเริ่มธุรกิจและการพัฒนาธุรกิจเลยแต่ถ้า</p>	<p>แก้ไขประเด็น 1) ตามคำแนะนำ เรียบร้อยแล้ว แต่ในประเด็น 2) KS 2.3 ขอคงไว้เช่นเดิม เนื่องจาก การเริ่มต้นธุรกิจมีความหมาย รวมถึงการเพิ่มหรือขยายหน่วยธุรกิจเดิม ซึ่งเป็นการสร้างคุณค่าในธุรกิจ</p>	

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 1	การแก้ไขครั้งที่ 1	ข้อคิดเห็นครั้งที่ 2
	ปรับปรุงตามข้างบนก็ควรจะต้องปรับปรุงข้อ 2.3 2) ด้วย รวมทั้งการปรับประเด็นในตารางที่สาม สรุปประเด็นการพัฒนาองค์ประกอบ ฐานความรู้และทักษะของการเป็น ผู้ประกอบการ		

แบบฟอร์มการให้ข้อคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4

กรอบงานการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจการเกษตรในยุคดิจิทัล

A Development Framework of Agri-entrepreneurship in the Digital Age

ประเด็นพิจารณา	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1	การแก้ไขรอบที่ 1	ข้อคิดเห็นรอบที่ 1
การใช้ประโยชน์ หัวข้อ 3.1 หน้า 13	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)
ระดับการพัฒนา หัวข้อ 3.2 หน้า 13-15	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)
ผลลัพธ์การเรียนรู้ หัวข้อ 3.3 หน้า 15-19	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)
กลุ่มเป้าหมายและ วิธีการพัฒนา หัวข้อ 3.4 หน้า 20-21	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรด ระบุความเห็นของท่าน)
ตารางรอบการ พัฒนาฉบับเต็ม	☒ เหมาะสม		☒ เหมาะสม

หัวข้อ 4 หน้า 21-28	☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)		☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)
ภาพรวมของ กรอบการพัฒนาฯ	☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)		☒ เหมาะสม ☐ ควรปรับปรุง (โปรดระบุความเห็นของท่าน)
ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)			

